

Četrtek, 26. maja 2005, št. 21, leto X., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Liberalna demokracija Slovenije pod vodstvom Antona Ropa je po porazu na jesenskih volitvah v krizi. Pojavljajo se razmišljanja, da bi na čelo stranke povabili nekdanjega predsednika države.

Kdo imenuje svete javnih RTV v Evropi

Bo Kučan zamenjal Ropa?

POLITIKA
Erjavec
predsednik
DeSUS

SLOVENIJA
Vroč
igralniška
ruleta

ŠOLSTVO
Kučanov
zet napada
Zvera

S konzervansi bi bilo lažje, brez njih pa je zagotovo bolje!

Konzervansi

Konzervansi se uporabljajo za podaljšanje obstojnosti živil, saj jih zaščitijo pred škodljivim vplivom mikroorganizmov in preprečujejo njihovo kvarjenje. Vprašanje pa je, kako vplivajo na naše telo. Uporaba kemijskih dodatkov, med katere spadajo tudi konzervansi, je predpisana v Pravilniku o aditivih, ki je usklajen z zakonodajo EU. V dovoljenih koncentracijah konzervansi praviloma niso škodljivi za zdravje, če ne pretiravamo s količino in pogostostjo uživanja. Splošno načelo zdrave prehrane je uporaba čim manj kemijskih dodatkov oziroma le tam, kjer so nujno potrebni.

Pijače in konzervansi

Pri proizvodnji pijač z uporabo ustrezne tehnologije konzervansi niso nujno potrebni. Podaljšanje obstojnosti pijače omogoča tudi polnjenje pod sterilnimi pogoji - aseptično polnjenje. Izpolnitev vseh pogojev za takšno polnjenje zahteva poleg posebne opreme tudi zelo stroge higienske razmere ter pogostejši mikrobiološki nadzor, kar je povezano z visokimi stroški proizvodnje pijač. Mnogi proizvajalci se zato še vedno zatekajo k cenejši možnosti, to je uporabi konzervansov.

Brezalkoholne pijače iz Pivovarne Union

V Pivovarni Union smo leta 1999 uvedli linijo za aseptično polnjenje pijač, s katero polnimo higienko neoporečen proizvod brez dodajanja konzervansov. Naša skrb za zagotovitev sterilnih pogojev se začne že z izborom dobaviteljev surovin in embalaže; dobavitelji lahko postanejo le tisti, ki izpolnjujejo stroge mikrobiološke zahteve. Izvajamo pogoste kemijske in mikrobiološke kontrole surovin in embalaže ter skrbimo za pravilno skladiščenje.

Celotni postopek bi si sicer lahko precej olajšali - samo konzervanse bi dodali. Vendar pa je skrb za zdravje naših potrošnikov najpomembnejša. Z aseptičnim polnjenjem v Pivovarni Union izpolnjujemo želje potrošnikov, ki jim ni vseeno, kaj zaužijejo.

BREZ KONZERVANSOV

Uživajte v trenutku.

Užitek izvrstne kave, ki prebuja in oživi vaše čute v trenutku. Izbirate lahko med Barcaffe instant Classic, Barcaffe instant Gold ter Barcaffe instant Dekofe, ki jih boste prepoznali po novih embalažah. Potrebujete le vročo vodo in zapeljiva skodelica kave bo v hipu pred vami. Barcaffe. Za lepši dan.

9 Obisk "treh modrih" z Zahoda

Pred kratkim so trije (najbrž skrbno izbrani) "evroveljaki" Slovence učili o pravilni medijski ureditvi.

11 Kučan na čelu LDS?

12 V iskanju identitete

Po kongresu SDS je od vladnih strank imela svoj kongres tudi Demokratična stranka upokojencev Slovenije (DeSUS). Kongres, šesti, je bil v petek, 20. maja, v ljubljanskem poslovnem kompleksu Smelt.

15 Imenovanje svetov RTV

Primerjalna analiza sestave svetov in imenovanj njihovih članov v državah EZ kaže, da so strahovi nasprotnikov novega zakona o RTV, češ da bo zakon povečal vpliv politike na nacionalni radio in televizijo, odveč. V večini držav EZ člane svetov imenujeta vlada in parlament, oba pa imata v večini svetov tudi večinski vpliv.

20 Vroča ruleta

24 Novosti v zdravstvu

26 Gabrova trdnjava pada

32 Prebujanje Srednje Azije

Po revoluciji in menjavi oblasti v Gruziji, Ukrajini in Kirgiziji je čas za spremembe napočil še v eni državi nekdanje Sovjetske zveze – Uzbekistanu. A tok dogodkov je tokrat precej drugačen kot v prej omenjenih državah, saj so bili protivladni protesti krvavo zadušeni ...

34 Očitki na moj račun so neutemeljeni

Pogovor z Marijo Lukačič

Nesprejemljivo je, da je državno tožilstvo dovolilo zastaranje postopka, s čimer mi je bila odvzeta možnost, da bi v za to določenem postopku lahko dokazala, da nisem storila nobenega kaznivega dejanja. To, da so me neutemeljeno ovadili, po zastaranju pa medijsko razkrili, hkrati pa se nimam možnosti braniti, je najhujše kršenje človekovih pravic.

44 Britanska zarota

56 Rožnata dirka

Letošnja kolesarska sezona je revolucionarna. Začel se je ProTour – nekakšna kolesarska liga prvakov.

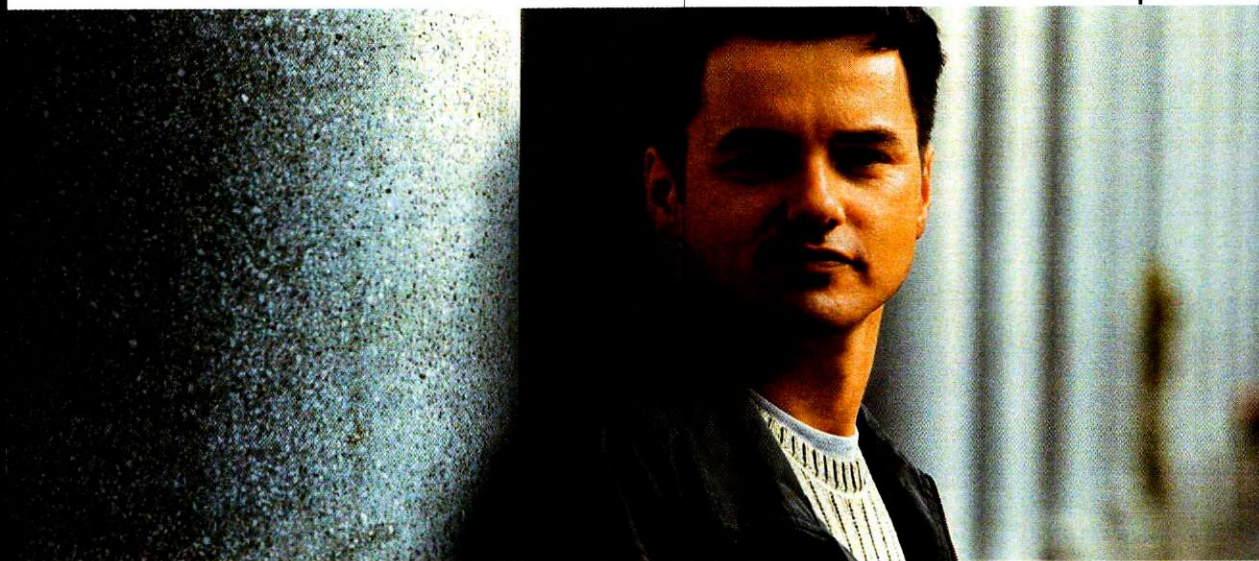

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babajić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Metod Berlec; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poština plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: SAFO

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelk: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Rešilni jopič z napako

Slovenski politični prostor po jesenskih volitvah doživlja spremembe. Prva stranka v državi je SDS, ki v javnosti uživa visoko podporo. Stranka je močna kot še nikoli doslej, kar ne nazadnje kaže njen nedavni kongres v Portorožu. Predsednik Janez Janša je nesporno prvi politik slovenske države. NSi čaka jeseni kongres. Edini kandidat, ki je do zdaj javno napovedal svojo kandidaturo, je predsednik stranke Andrej Bajuk. Če se bo v boj za predsedniško mesto spustil tudi Lojze Peterle, bo izid tega dvoboja precej negotov. Za delovanje koalicije je jesenski kongres NSi zelo pomemben, saj ni vseeno, kdo bo vodil drugo največjo vladno stranko. SLS se ta čas ukvarja z vprašanjem, kdo je kriv, da so bili uničeni podatki o prejemnikih kmetijskih subvencij v preteklih letih, pri čemer si imata veliko povedati predvsem nekdanja kmetijska ministra Smrkolj in But. S prepričljivo izvolitvijo Karla Erjavca za predsednika DeSUS se zdi, da se strasti v tej stranki nekoliko umirjajo in da bo DeSUS v prihodnje dokaj zanesljiv člen vladne koalicije.

SNS po sobotnem kongresu še vedno vodi Zmago Jelinčič. Stranka ravna podobno kot v prejšnjih mandatih. Nekatere vladne projekte podpira, drugih ne. S preostalima opozicijskima strankama se razmeroma slabo razume. Glavni opozicijski stranki delujeta še naprej zmedeno. Socialni demokrati se tudi po nedavnem kongresu obnašajo podobno kot prej. Pahor se zavzema za sredinsko in povezovalno politiko, medtem ko nekateri poslanci na čelu z Miranom Potrčem srdito napadajo vladno, pa če imajo za to argumente ali ne. Očitno je, da sama sprememba imena ni dovolj. Najbolj vroče pa je v Liberalni demokraciji Slovenije. Na nedavnem svetu stranke v Sežani je bilo precej burno. Očitki so leteli na vse strani, tudi na Ropa. Slednji postaja čedalje večji krivec za položaj, v kakršnem se je znašla stranka. Počasi se od njega distancirajo tudi nekateri, ki so mu prej slabo svetovali, ga spodbujali k levičarskemu radikalizmu, sedaj pa bežijo od odgovornosti. Rop se v novi vlogi ne znajde. Zateka se k cenenu populizmu, ironiji, še najbolj pa je neverodostojen, ko vse ukrepe in predloge

vlade brezkompromisno skritizira, pa naj so dobri ali resnično nekoliko nedodelani. Na trenutke se zdi, da je poln gneva do vladajoče koalicije in še posebej do predsednika vlade. Ne more preboleti, da je izgubil volitve. Zadnji tedni kažejo, da nekateri krogi v liberalni demokraciji čedalje bolj razmišljajo, da bi bilo za stranko dobro, če bi si iskala novega predsednika. Prek teh krogov je v nekaterih medijih mogoče brati številne kritike na račun prvega človeka liberalne demokracije. O zdajšnjih razmišljanjih v LDS v svoji kolumni v Dnevniku piše Vlado Miheljak, ki spada med "posvečene" komentatorje tranzicijske levice. "... v obtoku je ideja, da naj bi, podobno kot so v času krize leta 1992 pritegnili Janeza Drnovška, tokrat pritegnili Milana Kučana. Ideja sicer ni popolnoma nova, vendar se zdi, da so podobne pobude prej prihajale iz krogov zunaj stranke, zdaj pa iz 'notranjih krogov'. No, situacija iz leta 1992 ni ponovljiva. /.../ Zdaj so strankarske relacije relativno zafiksirane in Kučan ni mlad ambiciozen politik, ki bi dolgoročno gradil politiko za naslednje desetletje ali dve. Kučan bi morebiti lahko vskočil kot sanator razsute stranke za obdobje, dokler ta ne katapultira in utrdi imidža mladega, svežega predsednika za novo dekadno."

Kučanu razmišljanje, da bi ga povabili za predsednika liberalne demokracije, verjetno godi. In to kljub temu, da kot nekdanji šef partije podcenjuje gleda na strankarsko demokracijo in je imel v preteklih letih veliko povedati čez "strankokracijo". Vprašanje pa je, ali bi se spustil v to avanturo, saj je že s Forumom 21 popolnoma pogorel. V intervjuju za Mladino je priznal, da ne ve, kaj bi. "Že pred ustanovitvijo foruma so bili pomisleki, ali sploh ustanoviti društvo, s kakšno ambicijo in s kakšnimi cilji, ali ne bi bilo bolje ustanoviti stranko oziroma ali ne bi bilo morebiti najbolje storiti nič. V sedanjih razmerah se ta razmišljanja obnavljajo. Treba se bo odločiti kako naprej." Za Kučana bi bilo verjetno elegantno, če bi se postavil na vrh liberalne demokracije, saj nove stranke ni tako preprosto ustanoviti. Vprašanje pa je, ali bi se vsi s tem strinjali, saj Kučan v LDS ni pri vseh priljubljen. Verjetno se tudi Rop ne bi kar tako sprijaznil s svojo zamenjavo. Poleg tega pa je Kučan človek preteklosti, ki kljub svojim številnim političnim preobrazbam čedalje težje sledi novim časom. Med tradicionalnimi volivci tranzicijske levice je še vedno priljubljen, vendar je vprašanje, ali je to dovolj, saj na volitvah tehniko prevagajo sredinski volivci.

Ob vseh razmišljanjih, da je Kučan lahko rešitelj LDS, pa se pozablja, da je hkrati tudi eden glavnih krivcev (s Forumom 21, t. i. izbrisanimi itd.) za poraz te stranke, pa čeprav sam tega noče priznati. Če bo Kučan privolil v to igro, se mu lahko zgodi, da se bo pošteno opeknel ...

Metod Berlec

Kučanu razmišljanje, da bi ga povabili za predsednika liberalne demokracije, verjetno godi. In to kljub temu, da kot nekdanji šef partije podcenjuje gleda na strankarsko demokracijo in je imel v preteklih letih veliko povedati čez "strankokracijo".

Reveži

Če ste v zadnjih tednih poslušali odzive notarjev in njihove zbornice na napoved notranjega ministra Lovra Šturma, da namerava v bližnji prihodnosti močno oklestiti uradne tarife notarjev, ste lahko pomislili, da so gospodje med največjimi reveži v državi. Rekli so, da njihove pisarne poslujejo na meji rentabilnosti, da jim zmanjkuje denarja za redne tekoče stroške, če pa bo minister Šturm še naprej vztrajal pri svoji nameri in jim znižal tarife, se jim obeta najmanj bankrot, če ne čisto pravi potop. Kot v Noetovih časih.

Takšne apokaliptične napovedi so seveda močno pretirane, saj so gospodje vse prej kot siromaki. Živo se še spominjam dogodka, ko sem pred kratkim obiskal eno izmed ljubljanskih notarskih pisarn zaradi neke pogodbe. Sprejela me je gospa, verjetno pripravnica, ki je na kratko poslušala, kaj želim, nato pa odšla v sosednjo pisarno k šefu vprašat, kaj mora narediti. Ker je vrata pustila priprta, sem – saj vem, da se ne spodobi, ampak firbec je pač firbec – nekoliko pokukal v pisarno in imel kaj videti. Njen šef, novodobni japi, je sedel v z najdražjim stilnim pohištvom opremljeni pisarni. Na sebi je imel najnovejšo na rob zlikane hlače in srajco, obut je bil v zloščene čevlje, na brezhibno urejeni mizi pa je imel seveda najnovejši prenosni računalnik in prenosni telefon. Ker podobne prizore vidim dokaj pogosto, novinarji po službeni dolžnosti zahajamo tudi v lepo in drago opremljene pisarne, me pogled na šefa in njegovo pisarno ni vrgel iz tira, me je bilo pa zato skoraj konec, ko sem videl račun, ki mi ga je za storitev izstavila referentka. Za pogodbo, ki jo je imela vnaprej pripravljeno v računalniku in je pri njej spremenila samo osnovne podatke ter jo žigosala, sem reci in piši plačal 40.000 tolarjev! Si lahko mislite? Za tri minute dela in žig nekdo dobi cele štiri prešerne, potem pa joka in stoka, da ga bo znižanje tarif pripeljalo v bankrot.

Če bi bil na Šturmovem mestu, notarski zbornici pri zahtevah za znižanje notarskih tarif ne bi popustil niti za las. Če bo znižanje tarif njihove pisarne pripeljalo v na rob bankrota, naj pač izkoristijo notranje rezerve. Te pa so naslednje: namesto razkošnih pisarn naj se preselijo v manjše, skromnejše. Namesto najnovejše opreme naj si omislijo kakšno z razprodaj, namesto petih referentk, ki jih imajo, pa naj vsak od njih kdaj dvigne svojo rit in kakšen obrazec potrdi tudi sam. Je to za razvajeno in vzvišeno gospodo preveč? Bomo kmalu videli ...

Aleš Kocjan

“Če Erjavcu na današnjem kongresu DeSUS ne uspe, lahko kandidira za predsednika LDS, saj je še vedno naš član.”

(Generalni sekretar LDS Roman Jakič je pokazal, kako se LDS drži lastnega statuta, kar se tiče izključitve “dvojnih” članov.)

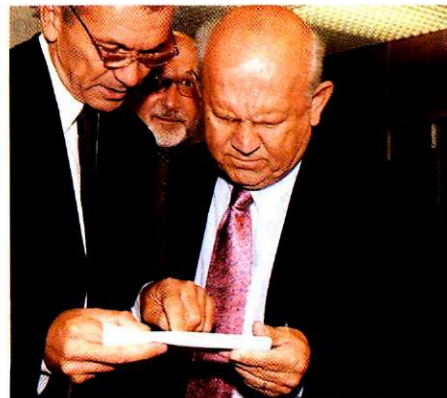
“Očitno je LDS šele danes spoznala, da je članica vladne koalicije.”

(Novi predsednik DeSUS Karl Erjavec se ne more načuditi počasnim reakcijam vrha LDS.)

“Vesel sem, da ima naša vlada končno spet mlade.”

(Evropski poslanec in predsednik prve demokratične slovenske vlade Lojze Peterle je zadovoljen, ker je Slovenija po petnajstih letih dobila “podmladek” Demosove vlade.)

“Če si garant proti sovražnemu prevzemu televizije kot nekakšnega vojnega plena politike, si jim pač trn v peti.”

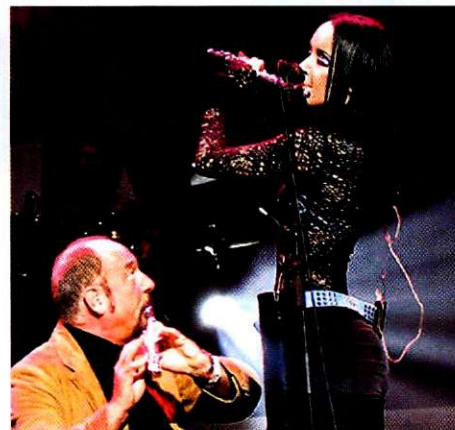
(Predsednik sveta RTVS Janez Kocijancič brani javno RTV pred samim seboj.)

“Literatura je pravzaprav edina oblika laži, ki je resnica.”

(Literat Vinko Möderndorfer pozna tudi resnične laži.)

“Za slovensko izobraževanje bi bilo zelo slabo, če bi se pri imenovanju ravnateljev iskala politična kompatibilnost s politično oblastjo.”

(Tajnik SVIZ Branimir Štrukelj je nenadoma zelo zaskrbljen zaradi političnega kadrovanja ravnateljev.)

“Seveda pride tudi pri meni kdaj na plan ta odtенок, saj je del mene in moje ženskosti, a to še zdaleč ni edina karta, na katero stavim.”

(Pevka Tinkara Kovac ne sodi med silikonske izvajalke turbo-folka.)

“Sistem, ki ni sposoben v dveh letih razgalliti zaprtega zločinca drugače, kot da ga pokaže v gatah, naj se ne gre sejanja svetovne demokracije.”

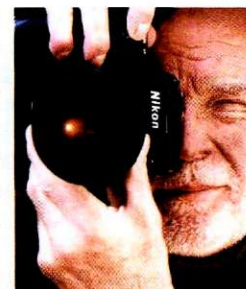
(Novinar Dejan Kovac vse manj zaupa v ZDA, domovino demokracije. Tudi zaradi gat.)

“Ne bi se ravno hotel s tem hvaliti ...”

(Popevkar Petar Grašo nerad govori o tem, koliko spodnjic mu oboževalke zmečejo na oder.)

“Kot sem rekel, ni maral bradačev, v globlje razloge zakaj ne, pa se tudi nismo spuščali.”

(Fotograf Joco Žnidaršič razlaga, zakaj z Josipom Brozom Titom ni imel pristranskega odnosa.)

“Moram reči, da me je ob tej novici preplavila nekakšna ganjenost, saj od Titovih časov nismo dosegali take enotnosti.”

(Komentator Boris Jež je bil presunjen spričo velike enotnosti ob izvolitvi starega novega predsednika Slovenske demokratske stranke.)

“Če suneš kolo, te takoj zapre policija. Če suneš brod na Muri, pa ‘nikome ništa’.”

(Puba Štivanovič ugotavlja, da je tudi pri tatvinah čedalje več neenakosti pred zakonom.)

O drugi svetovni vojni

Študentski dom Janeza F. Gnidovca je tokrat še zadnjič pred poletnimi počitnicami pripravil intelektualni forum, ki je bil zaradi 60. obletnice zmage nad nacizmom posvečen drugi svetovni vojni. Tokrat so na forumu sodelovali zgodovinarji dr. Boris Mlakar, Jože Dežman in dr. France M. Dolinar. Boris Mlakar je izpostavil spopad med totalitarizmom in demokracijo kot osrednjo poanto druge svetovne vojne. Ob okupaciji smo bili Slovenci razdeljeni med tri okupatorje. Odpor proti okupatorju so začele vse politične opcije (KPS in drugi člani OF prek partizanstva, demokratični tabor pa prek jugoslovanske vojske v domovini). Kasneje je zaradi revolucionarnega nasilja prišlo

France M. Dolinar, Jože Dežman in Boris Mlakar, udeleženci foruma

do nastanka vaških straž kot samoobrambe pred partizanskim nasiljem. Ko je protirevolucionarni tabor leta 1943 doživel veliko tragedijo na Grčaricah in Turjaku, je prišlo do nastanka domobranstva. Poboj domobrancev po vojni pa je bila ena največjih tragedij v zgodovini slovenskega naroda. Dr. Mlakar je poudaril tudi osebno izkušnjo, kako je moral v času enoumja uporabljati vire, da se je približal resnici. Po njegovem mnenju ima zgodovinar trojno vlogo: je tožilec, odvetnik in sodnik. Jože Dežman se je oprl na izkušnjo ob razstavi Med kljukastim križem in rdečo zvezdo; ko so z anketo preverjali dojemanje znaka, ki kombinira rdečo zvezdo in kljukasti križ, je približno polovica anketirancev odgovorila, da je znak zanje žaljiv, kar govori o razdeljenosti Slovencev. Dežman je v svojem nastopu orisal predvsem posledice revolucije, kar se je pokazalo v partijskem rasizmu in sveti vojni proti transcendentnemu Bogu, ki ga je nadomestil "partijski bog". Zaradi revolucije smo imeli tudi velik migracijski saldo, saj je iz Slovenije zbežalo tristo tisoč avtohtonih prebivalcev, oblast pa je naselila južne priseljence. Dr. France M. Dolinar je orisal zlasti razmere v katoliškem taboru pred vojno. Katoličani so bili tedaj močno razdeljeni (Tomčevi mladci, Kocbekovi križarji, Ehrlichovi stražarji), skupine pa so bile večinoma nestrpne druga do druge. Žal na intelektualnem forumu tokrat ni bilo javne razprave, kar je pri poslušalcih pustilo grenak priokus. G. B.

Stranke o vojnih zakonih

Sveženj t. i. vojnih zakonov (obsega predloga novel zakonov o vojnih grobiščih in o žrtvah vojnega nasilja) bo moral še čakati na parlamentarno obravnavo. Čeprav gre za pomembno vprašanje, ki bi iz pietete do pobitih in zaradi pravic svojcev zahtevalo čimprejšnjo ureditev, želi vladna koalicija z iskanjem konsenza v državnem zboru pokazati dobro voljo. Tako je bila napovedana izredna seja DZ o tem vprašanju odpovedana, saj so se predsedniki parlamentarnih strank z izjemo Jelinčičeve SNS dogovorili o preložitvi obravnave zakonov na julijsko redno sejo DZ. V opoziciji so priznali, da je to znamenje načelne pripravljenosti za soglasje. Parlamentarne stranke bodo zdaj imele do konca meseca čas za pripravo svojih predlogov. Nesprejemljivo za nasprotnike zakonov je izenačevanje sodelavcev okupatorja s partizani. Sporen je bil tudi skrajšani postopek sprejemanja zakonov, čemur so nasprotovali v opozicijskih LDS, SD in SNS ter v vladni DeSUS. Predlagatelji so ugodili preložitvi odločanja o zakonih in naglasili iskanje za čim širši krog sprejemljive rešitve. Koalicija pri tej občutljivi temi ne želi poseči po preglasovanju. Vlada se sicer zavzema za priznanje statusa žrtev tistih, ki so bili izpostavljeni nasilju partizanov, sirot, ki so jim partizani pobili starše, mobilizirancev v okupatorjevo vojsko in sodelavcev okupatorja. Mogoče naj bi bil tudi kompromis o napisu na grobiščih po vojni usmrčenih, ki bi se po vladnem predlogu glasil "žrtvam

Dvojna merila sodišča in tožilstva

Pred tedni smo obširno pisali o odvetniku Alešu Rojsu, ki je v preteklih letih za Slovensko odškodninsko družbo (SOD) opravljal nekatere odvetniške storitve, samo za eno izmed njih pa naj bi si bil izgovoril več desetmilijonov tolarjev vredno nagrado. Odvetniška pisarna Coja & Rojs je bila s strani Pavla Gantarja in nekdanje Ropove vlade oktobra lani (po volitvah!) izbrana tudi za izdelavo pravnega mnenja v primeru tožbe WWI oz. Vege zoper državo. Odkrili smo, da je bil odvetnik Aleš Rojs v letih

Odvetnik Rojs domnevno utajenih 67 milijonov tolarjev davkov ne bo nikoli plačal.

1996 in 1997 osumljen največje davčne utaje v državi. Šlo je za zadevo, ko se je v imenu družbe Iskra Commerce s takratno agencijo za sanacijo bank in hranilnic dogovoril za tričetrtnski odpis dolga v višini 18,5 milijona takratnih mark (odplačali so le dobrih 24 odstotkov dolga, drugo je šlo v breme davkoplačevalcev). Zaradi "uspešnega" dogovora je Iskra Rojsu izplačala skoraj 1,7 milijona tolarjev nagrade, od česar bi moral državi plačati 67 milijonov tolarjev davka. Vendar denar ni šel na njegov račun, ampak na račune podjetij v lasti Rojsovih sorodnikov, Rojs pa tega prihodka ni prikazal v napovedi za odmero davka. Kriminalisti so zato napisali kazensko

modrosti tedna

"Za slovenski prostor je značilna precejšnja povezanost in prepletenost civilne družbe s politiko, v pretežni meri s tisto politično opcijo, ki je bila na oblasti zadnjih dvanajst let. Ta je namreč imela na svoji strani večino relevantnih družbenih skupin, tudi t. i. stroke, predvsem na tistih področjih, ki so strateško pomembnejša."

(Sociolog dr. Matevž Tomšič)

"S to izjavo (ob dnevu upora proti okupatorju 27. aprila, op. ur.) je Janša po mojem poznavanju stvari postal prvi državnik, ki je slovensko nacionalno zgodovino zaokrožil, sklenil v njeno identiteto: narod je 'vsota' vseh svojih bojov, iskanj, zmot, zločinov in kazni."

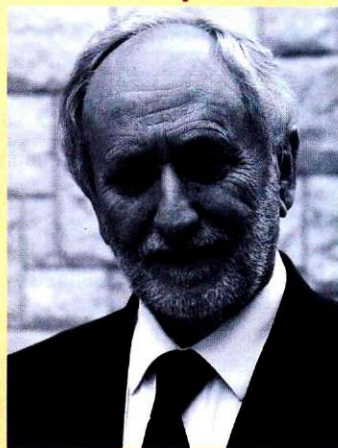
(Filozofinja dr. Spomenka Hribar)

Po 60 letih opozicijske stranke še niso zmogne priznati enakih pravic žrtvam revolucionarnega nasilja.

povojnega revolucionarnega nasilja" in bi upošteval zamolčana zgodovinska dejstva. M. V.

ovadbo zaradi suma davčne utaje. Zdaj se je izkazalo, da iz ovadbe ne bo nič, saj je tik pred zastarnjem. Ovdaba je na ljubljanskem okrožnem sodišču že devet let in je bila vsa leta v "fazi mirovanja". Slovenski poslovni dnevnik je te dni razkril, da je spis z zahtevo za preiskavo davčne utaje na Okrožnem sodišču v Ljubljani prišel do zunajobravnavnega senata, vendar se ta o uvedbi preiskave še vedno ni izrekel, čeprav je sodišče zahtevo za preiskavo prejelo že 6. novembra 1996. Na sodišču so junija 2000 in nato še septembra 2001 izdali sklepa o preiskavi, vendar se je Rojs na to pritožil, zaradi česar sta bila oba sklepa razveljavljena. O zadevi bi se moralo izreči tudi državno tožilstvo, vendar se to do primera ni opredelilo. Na dlani je torej, da bo zadeva Rojs prej zastarala, kot bo prišlo do sodnega epiloga. V. K.

Sporno posvetilo

Pod gornjim naslovom se v Pri-morskih novicah 17. 5. 2005 oglašča Sandi Vouk, predsednik društva Promemoria iz Trsta. V njem se razburja zaradi napisa, ki naj bi bil vklesan na spomeniku na Gol-donijevem trgu in namenjen žrtvam totalitarizmov. Mislim, da napis Žrtvam vseh totalitarizmov ne more biti sporen. Če že smatra-mo diktatorske tvorbe 20. stoletja kot totalitarne, kar je zgodovinsko neoporečno, ne vidim razloga, da bi bili selektivni pri označitvi in ena-čnju le-teh. Pravi, da so člani njegovega društva Promemoria prizadeti v svoji "časti", ker se, kot kaže iz dopi-sa, prištevajo k eni izmed totalitar-nih skupin, ki so divjale po našem ozemlju. Po mojem mnenju vsi tota-litarizmi slonijo na zločinski podlagi, zato se ne merejo sklicevati na "čast" pripadništva taki združbi. Nesporno je dejstvo, da so bili tipični totalitar-ni režimi fašizem, nacizem in kom-unizem, ki so pustošili po naših krajih, zadnji še dolgo let po vojni, saj je bila Slovenija delno osvoboje-na šele po padcu berlinskega zidu.

Čas je, da nastopi obojestranska katarza, če hočemo postati mejaki in ne vrage.

Narodno zavedni Slovenci so da-li svoje življenje v upanju uničenja totalitarnega genocidnega nacifasističnega režima, niso pa še spoznali pošasti, ki se je skrivala pod krinko upora (z izrabljanjem NOB in OF) proti nacifasizmu z namenom vzpo-stavitve prav tako totalitarne zločin-ske diktature, ki se je na žalost pol-no uresničila po letu 1945. Te gos-pod Sandi in njegovi predniki ter drugi Slovenci zunaj železne zave-se, ki so živeli v svobodi povojne dokaj demokratične ureditve, ni-so niti zaznali, kaj šele spoznali.

Nimam namena razlagati zgo-dovinska dejstva, ta so danes dostopna vsakomur, moram pa zapisati, da so veliko Slovencev pred in med voj-no ter po njej pobili vsi trije apo-kaliptični ideološki jezdec. Številč-no vzeto je bilo na celotnem slo-venskem etničnem ozemlju pobi-tih največ Slovencev pod koso tret-jega ideološkega jezdec (komuniz-

ma), ki je ostal na konju do danes (to naj bi bilo narodnoosvobodil-no?). Zato tega totalitarizma ne mo-remo izvzeti iz morilske družine. Da hoče črna levica oprati svoje krvave roke na račun pajdašev rdeče levice, je povsem razumljivo, saj navadno razkrinkane sorodne združbe rade mečejo krivdo na partnerje.

Če se danes razvzema "kulturni boj" med črno in rdečo levico z ma-zastvom, filmi, bakladami in prekla-danjem kamnov po hribih, je raz-umljivo, saj oboji vztrajajo na last-nih totalitarnih okopih s smetišča zgodovine. Demokratično čuteči ljudje zavračajo logiko medsebojne-

ga oponašanja in podtikanja krivde vojnih in povojnih nečednosti, ki sta jih zakrivali obe strani. Čas je, da na-stopi obojestranska katarza, če ho-čemo postati mejaki in ne vrage.

Po mojem mnenju posvetilo ni prav nič sporno. Spomeniku bi bi-lo treba dodati še simboliko vseh glavnih totalitarizmov: kljukasti križ, fascio in rdečo zvezdo. Tako bo zadoščeno vsem žrtvam, najbolj slovenskim, ki jih je največ, čeprav z drugačnimi državljanstvi, ki slu-zijo črnim manipulantom.

Pavel Ferluga

Sredi aprila je ustavno sodišče po dolgem času le odločilo, da je 17. člen zakona o trgovini, ki ureja obratovalni čas trgovin, skladen z ustavo, in s tem potrdilo odločitev, ki so jo na referendumu podprli državljanji. S to odločitvijo ustavnega sodišča je zdaj dokončno potrjena volja državljanov. Na referendum smo že pozabili, pritožbo na ustav-

Ob nedeljah zaprte trgovine bodo spremenile način življenja, kar je dobro.

no sodišče pa je dala največja trgov-ska družba in si s tem podaljšala de-lo trgovin ob nedeljah. Ustavno so-dišče bi moralo ukrepati hitro, pa te-ga ni storilo. Če se nekoliko poigra-mo, je čakalo na izid zadnjih držav-nozborskih volitev, ko je zmagała tista politična opcija, ki je referendum za zaprtje trgovin ob nedeljah sploh predlagala in je zdaj na oblasti. Nova oblast pa ni čakala na odločitev ustav-nega sodišča, ampak so na ministr-stvu za gospodarstvo že pripravili predlog sprememb zakona o trgo-vini, sprejet leta 1993, v njem pa so na-meravali spremeniti tudi nedeljsko delo trgovcev. Zdaj so stvari rešene,

z novim letom lahko pričakujemo, da bo večina trgovin ob nedeljah za-prta. Odprte bodo lahko le desetkrat letno. Veliki trgovci so že zagnali vik in krik in napovedujejo odpustanje delavcev. Odveč naj bi bilo vsaj tisoč delavcev, zatrjujejo in dodajajo, da bodo izgubili od 6 do 10 odstotkov prometa. Pri tem pa nimajo izdelanih nobenih analiz. Trditve trgovcev so torej na majavih nogah, saj je na dlani, da se bo nedeljski promet v tr-govinah porazdelil med tednom. Za-to tudi zatrjevanje, da bodo potros-niki po nedeljskih nakupih množič-

Ob nedeljah zaprto

no odhajali v tujino, v Italijo na pri-mer, tisti ob hrvaški meji pa na Hr-vaško, nima realne podlage. Prav ra-di bi poznali tistega, ki bi po kruh ali mleko odšel v nekaj deset ali sto ki-lometrov oddaljeno trgovino v Itali-ji ali na Hrvaškem. Res pa je, da se bodo nakupovalne navade potrošni-kov spremenile. Po naših izkušnjah se utegne promet v trgovinah celo

povečati. Dokaz za to so množični nakupi blaga na zalogo pred vsakim praznikom, ko so trgovine zaprte. Trgovine so ob koncu delovnega dne dobesedno spraznjene, saj vsak kupi nekaj tudi za zalogo in za vsak pri-mer, da česa ne bi zmanjkalo. Zato je stokanje vodilnih trgovcev od-več. Dejstvo pa je, da se v Sloveniji z odprtjem trga in vstopom države v Evropsko zvezo odpira tudi ta trg, prihajajo pa tudi nekatere večje tuje trgovske hiše. Te bodo z nižjimi ce-nami in večjo konkurenčnostjo do-mačemu monopolistu Mercatorju odnesle precejšen delež zaslužka. To pa je tisto, česar se boji "najboljši so-sed". Vsekakor obstaja bojazen, da bodo za slabše poslovanje krive za-prte trgovine ob nedeljah. Vendar pa moramo vedeti, da bo to le izgovor vodstva tako v trgovinah kot na Gos-podarski zbornici Slovenije, kjer je sekretar trgovskega združenja nek-danji zaposleni v Mercatorju, vpliv tega trgovskega monopolista na zbornico pa je nasploh zelo velik.

Dejstvo je, da si zaposleni v tr-govinah zaslužijo nedeljski počitek, v Sloveniji pa je treba spremeniti tudi nakupovalne navade, saj po-trošništvo kot način življenja družbi ne prinaša nič dobrega.

Vida Kocjan

Mag. Klemen Jaklič

Obisk "treh modrih" z Zahoda

Ustavni pravniki zunaj namreč predobro vedo, da korporativni model ureditve javne RTV (to je takšen, kot je v veljavi v Sloveniji in so ga izumili v Nemčiji) ni uspel in ga danes kritizirajo praktično vse vodilne ustavne avtoritete v Evropi: dolgoletni predsednik nemškega ustavnega sodišča in kasneje predsednik Nemčije Roman Herzog, nekdanji sodnik tega sodišča in eden najvplivnejših evropskih ustavnih strokovnjakov Dieter Grimm pa imena, kot so Bullinger, Williams, Humphreys, Sontheimer, Menningen, Vogel, Plog, Fritz, Schneider, Ronnenberger idr. Eden teh je tudi Hoffmann-Riem, aktualni sodnik nemškega zveznega ustavnega sodišča in komentator evropskih ustav na področju svobode izražanja oz. medijev. Preden je bil izvoljen za ustavnega sodnika, je profesor Riem predaval ustavno pravo na Univerzi v Hamburgu, kjer je bil tudi direktor inštituta za radio in televizijo. Takole je dejal: "V sistemih, kjer civilna družba sama imenuje svoje predstavnike v svet, se ti sveti, ki so bili prvotno zamišljeni kot poroki neodvisnosti od države in drugih centrov moči, v resnici prelevijo v posrednike političnega vpliva... Člani teh teles tvorijo koalicije po strankarskih linijah in se združujejo v tako imenovane prijateljske kroge, ki soglašajo o skupnem ravnanju. Ta telesa pogosto zlorabijo svoj položaj za politične (strankarske) cilje tudi pri svojih imenovanjih, in če je vladajoča stranka na oblasti več časa, desetletje in več, bo njen vpliv povsem zagotovo izrabljen do polnosti." Slovenski svet RTV, ki je rezultat več kot desetletne vladavine ene politične opcije in ki ga vodi nekdanji predsednik politične stranke iz iste opcije, je sploh najlepša mogoča ponazoritev navedene ugotovitve evropske ustavne stroke.

Za tiste, ki jim to še ne zadostuje, naj nadaljujem s citatom Arthurja

Williamsa, ki je glede korporativnega modela prvi opozoril na "obstoje prijateljskih krogov" (Freundkreise), ki so kmalu po vzpostavitvi sistema zrastle okoli ZDF (pa tudi okoli preostalih korporativnih nemških TV-svetov) in so predstavljali skupine politikov in tesno povezane interesne skupine (sindikate v primeru leve SPD, gospodarska združenja v primeru desne CDU/CSU). Te skupine so se začele pogosto srečevati in razpravljati o televizijski politiki. Pred zasedanji sveta RTV so se dobivale na lokacijah, ki so bili znani najljubši kraji oz. shajališča posameznih političnih strank, tako da so tam dobile usmeritve in navodila za svoje ravnanje (in glasovanje) na svetu RTV... Na ta način je neodvisno odločanje sveta postalo podrejeno političnim strankam in interni pluralistični sistem se je v bistvu zreduciral na vpliv strank in močnih interesnih skupin." Enako podrobno kot Williams je sprevrženje korporativnega modela opisal tudi K. Sontheimer, oba pa je nedavno povzel danes vodilni strokovnjak na

gerja, Dietra Grimma, kot primer "še obsežnejših dvomov o tem sistemu" pa omenja pisanje Romana Herzoga, ki je o zgodnji ustavni praksi iz šestdesetih let prejšnjega stoletja (tisti, ki je izumila korporativni model) med drugim zapisal, da si je "delala vse prevelike upe v svojem pričakovanju, da je mogoče pluralistično genezo javnega mnjenja zares zagotoviti s formalno konstrukcijo radijskih in televizijskih svetov".

Novinarji in drugi ustavni laiki – slovenski, evropski ali pa zaradi mene kateri drugi – se torej lahko še tako "zaganjajo", a dokler ne bodo poznali in upoštevali teh ugotovitev ustavne stroke, bodo svoj trud usmerjali v slepo ulico in rinili z glavo skozi zid. Ker gre pri zahtevi po neodvisni in pluralni RTV namreč prav za ustavno materijo, se država prej citiranim soglasnim ugotovitvam vodilnih evropskih ustavnih strokovnjakov, tudi če bi želela, ne more in ne sme izogniti. Kdor koli jo sili, naj obdrži obstoječi sistem, češ da ta zagotavlja neodvisnost in pluralnost zato, ker po

Novinarji in drugi ustavni laiki – slovenski, evropski ali pa zaradi mene kateri drugi – se torej lahko še tako "zaganjajo", a dokler ne bodo poznali in upoštevali teh ugotovitev ustavne stroke, bodo svoj trud usmerjali v slepo ulico in rinili z glavo skozi zid.

področju primerjalnih medijskih modelov prof. Peter Humphreys.

Pa da kljub vsemu temu ne bi kdo rekel, da gre samo za moje osebno razumevanje, naj navedem še primerjalnega ustavnega pisca prof. Davida Currija, ki takole sklene enotno mnenje evropske ustavne stroke glede tega vprašanja: "Celo začetni protagonisti tega [t. j. korporativnega] modela priznavajo, da v praksi ni deloval tako, kot so upali, pri čemer se med drugim pritožujejo nad prevlado političnih strank pri vodenju radio-televizije." Currie pri tem navaja že prej omenjenega Hoffmann-Riema pa ustavne komentarja Martina Bullin-

njem civilna družba "sama" imenuje ljudi v svet, se mora zavedati, da govori v nasprotju s stališči evropske ustavne stroke in da sili državo v ravnanje, ki je nasprotno od njene ustavne "dolžnosti stalnega opazovanja" in "dolžnosti korekture", ko ugotovi, da se sistem sprevača. O tem, kako neresno je oblast v vseh teh letih jemala to ustavno dolžnost (katere konkretna aplikacija običajno sodi v polje nesodne ustavne interpretacije), pišem že več let. Kako blago dejno za slovensko demokracijo in resnično svobodo na področju medijev bi bilo, če bo, kot kaže, tu končno napravljen korak naprej.

Pred kratkim so trije (najbrž skrbno izbrani) "evroveljaki" Slovence učili o pravilni medijski ureditvi. Ko sem ob neki priložnosti nato kolegom – ustavnim pravnikom v tujini – razlagal o tem, da so nam povabljeni gostje vsiljevali ohranitev obstoječe korporativne medijske ureditve, so se čudili.

Mineva 15 let Demosove vlade

V nedeljo, 22. maja, so se na Račjem otoku na Brdu pri Kranju spomnili 15. obletnice Demosove vlade, ki je bila prva demokratično izvoljena slovenska vlada in je postavila temelje slovenske države.

Pobudnik srečanja, ki so se ga udeležili skoraj vsi člani tedanje vlade, saj sta manjkala le dva, je bil tedanji predsednik vlade in sedanjí evropski poslanec Nove Slovenije Lojze Peterle. Slednji je bil na mesto predsednika prve demokratično izvoljene slovenske vlade, tedaj je bil to izvršni svet skupščine Republike Slovenije, izvoljen 16. maja 1990, to je še v času SFRJ. Vlada je štela 27 ministrov in ministric, poleg članov Demosove koalicije so bili še nekateri strankarsko neopredeljeni in iz dveh strank zunaj koalicije (Stranke demokratične prenovе in Zveze socialistične mladine Slovenije). Po usodnih spremembah, ki sta jih prinesla plebiscit in osamosvojitve, je decembra 1991 sprejeta ustava dotedanjí izvršni svet skupščine nadomestila z vlado Republike Slovenije.

Peterle je v svojem nedeljskem nagovoru dejal, da je šel politični razvoj naprej na tistih temeljih, ki jih je postavila tedanja vlada. Po petnajstih letih lahko poleg okrogle obletnice po Peterlevih besedah praznujemo tudi nove možnosti, ki jih ima Slovenija. Nekdanji premier je izrazil tudi veselje, da "ima naša vlada končno spet mlade", s čimer je nakazal idejno in zgodovinsko

povezanost Demosove in sedanje vlade, katere jedro tvorijo stranke, ki so izšle iz Demosa. Doslej prehojena pot naše države se Peterletu zdi pozitivna, saj smo na marsikaterem področju izrazito napredovali. Pri tem je spomnil, da bo na področju gospodarstva, pravosodja in šolstva potrebnega še veliko dela.

Poseben pečat srečanju je s svojo udeležbo dal premier Janez Janša, ki je bil leta 1990 minister za ljudsko obrambo. Janša je pred srečanjem o Demosovi vladi pohvalno dejal, da "je prva slovenska demokratično izvoljena vlada postavila temelje, na katerih danes stoji slovenska država".

Sama sestava prve demokratične vlade kaže na široko soglasje in vključitev vseh tvornih političnih sil v obdobju morda največje narodove enotnosti. Zato se ne smemo čuditi, da je ne glede na njeno razmeroma kratko trajanje, ki se je izteklo že leta 1992, Demosova vlada vendarle izpeljala najpomembnejše korake na poti v slovensko državnost. Decembra 1990 je izvedla plebiscit, na katerem je ljudstvo množično podprlo odločitev za neodvisnost, to pa je vlada nato uspešno izpeljala in jo obranila med desetdnevno vojno junija 1991. Nazadnje je prav tedanja vlada dosegla priznanje mednarodne skupnosti, kar je bil temelj za uspešno mednarodno povezovanje in vključitev v Evropsko unijo maja lani.

M. V.

Člani prve slovenske demokratične vlade so se na pobudo njenega predsednika Lojzeta Peterleta zbrali ob 15. obletnici. Navzoč je bil tudi Janez Janša.

Pogum v težkih časih osamosvajanja

V soboto, 21. maja, je bil pomnik Rodoljubu osamosvojitvene vojne za Slovenijo 1991 na Geometričnem središču Slovenije (GEOSS) nad Vačami prizorišče slovesnosti ob 15. obletnici ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite (MSNZ). Hkrati so zaznamovali dan Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS). Slavnostni govornik je bil predsednik vlade Janez Janša.

Veteranska zveza in MSNZ sta bili ustanovljeni na isti dan, prva leta 1993, druga pa tri leta prej. Ustanovitev manevrske strukture je bila neposreden odgovor na pobiranje orožja Teritorialni obrambi (TO). Ukrepi jugoslovanske vojske z razorožitvijo TO so bili jasen signal, da želijo federalni organi preprečiti osamosvojitvene težnje novoizvoljene Demosove vlade, in so pomenili prvi korak k agresiji. Jasno je bilo, da bi bil brez učinkovite vojaške obrambe vsak korak v smeri osamosvojitve jalov.

Slavnostni govornik, predsednik

vlade Janez Janša, je bil tedaj kot sekretar za obrambo poleg tedanjega sekretarja za notranje zadeve Igorja Bavčarja in Antona Krkoviča eden ključnih akterjev pri vzpostavitvi MSNZ.

MSNZ predstavlja do današnjega dne eno najbolj organiziranih in najbolj skrivnih akcij v novejši zgodovini Slovenije. Iz spontanega odpora proti razorožitvi s strani JLA se je oblikovala oborožena formacija več kot 20.000 moških, pri kateri je odločilno vlogo odigralo sloven-

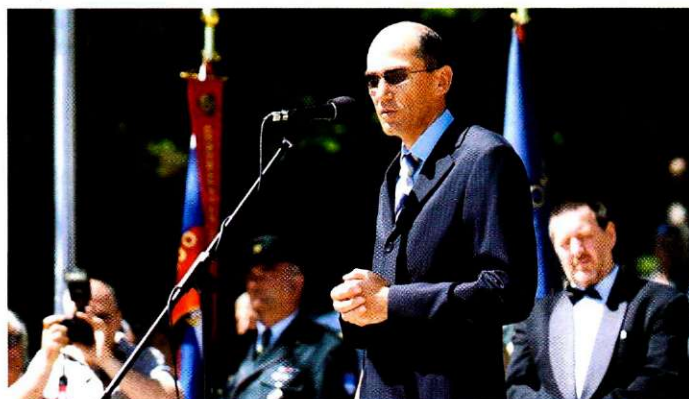
sko republiško predsedstvo. MSNZ je v komaj treh mesecih ob pomoči posebne enote slovenske milice uspelo zavarovati Slovenijo pred oboroženim napadom. Jedro MSNZ na terenu pa so predstavljali nacionalno ozaveščeni pripadniki milice in TO. Zaradi grožnje JLA je skupina zaupnih ljudi pod vodstvom Janše in Bavčarja ob vednosti predsednikov republike, skupščine in vlade začela na podlagi zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v taj-

nosti oblikovati in urediti strukturo. Slednja se je po nasilni zasedbi republiškega štaba TO s strani JLA oktobra 1990 vključila v TO. Tako je slednja dočakala plebiscit in kasneje osamosvojitve dobro pripravljena na obrambo domovine.

Janša je v svojem nagovoru čas organiziranja MSNZ, ki se je izkazal za čas enotnosti slovenskega naroda, označil za temeljni korak, ki je vodil k demokratizaciji in samostojnosti slovenske države. Brez narodne zaščite, ki je bila kljub prostovoljni osnovi zelo dobro organizirana, bi desetdnevna vojna trajala dlje in zahtevala veliko več žrtev, je menil Janša. Zaradi deljenih pristojnosti in nejasnih odgovornosti na tedaj novoustanovljenem sekretariatu za obrambo je bilo tudi sprejemanje odločitev zelo težko. Čas vojne in mesecev po njej, ko se je Slovenija bojevala za priznanje dosežene samostojnosti, je premier označil za čas, o katerem imamo vsi Slovenci enotno mnenje in se ga spominjamo s ponosom.

Janša je citiral grškega zgodovinarja Tukidida: "Za srečo je potrebna svoboda, za svobodo pogum," in se ob tem zahvalil veteranom za njihov pogum.

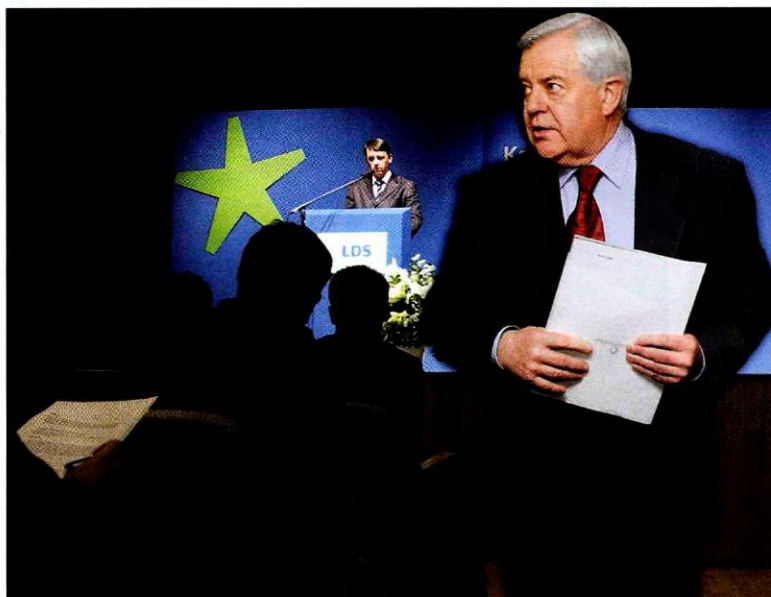
M. V.

Predsednik vlade je spomnil na vlogo Manevrske strukture pri obrambi Slovenije in čas pred 15 leti označil za čas enotnosti slovenskega naroda.

Kučan na čelu LDS?

V zadnjem času se v političnem zakulisju pojavljajo namigi, da bi nekdanji predsednik Milan Kučan utegnil prevzeti vodenje čedalje bolj potapljajoče se LDS. Kučan takšnih namigov ne želi komentirati, vrat pa vendarle ni povsem zaprl. Namige, da bi se nekdanji predsednik utegnil že v kratkem znova politično angažirati in prevzeti vodenje največje opozicijske stranke, so pravzaprav vzpodbudili nekateri zapisi v ljubljanskem Dnevniku, ki je blizu LDS in levi, in informacije o čedalje večjem nezadovoljstvu, ki naj bi vladalo znotraj LDS. Tako Dnevnikov kolumnist Vlado Miheljak v svoji zadnji kolumni, v kateri analizira razmere v strankah po volitvah, piše, da je največji problem LDS to, da nima na vidiku nobenega novega in obetavnega predsednika. Igor Bavčar, ki ga pogosto omenjajo kot morebitnega kandidata, ki bi lahko zamenjal Ropa, je po Miheljakovem mnenju za del stranke nesprejemljiv, ker naj bi bil preveč blizu Janezu Janši, Janez Potočnik, ki ga prav tako omenjajo kot enega izmed kandidatov za Ropov položaj, pa neprimeren, ker bi se težko znašel v "spletkarski politični maneži". "A ker je liberalna demokracija v opoziciji izgubila že skoraj eno leto, ne da bi začela res delovati, kot se za opozicijo tega formata spodobi, in ker so že prihodnje leto lokalne volitve, ki lahko zadajo dodaten hud udarec donedavnemu imidžu zmagovalne stranke, se je v liberalnih zakulisjih pojavil še tretji predlog, za katerega pa je zelo težko oceniti, kako resno ga preigravajo. Namreč, v obtoku je ideja, da naj bi, podobno kot so v času krize leta 1992 pritegnili Janeza Drnovška, tokrat pritegnili Milana Kučana," piše Miheljak. Proti koncu še dodaja, da so tokratna razmišljanja o Kučanovi kandidaturi resnejša od nekaterih prejšnjih razmišljanj posebej zato, ker so prej vse podobne pobude prihajale iz krogov zunaj stranke, zdaj pa prihajajo iz "notranjih krogov".

Bo Milan Kučan novi predsednik LDS?

Nezadovoljstvo znotraj LDS

Poleg Miheljakovih zapisov, v katerih avtor ocenjuje, da bi bilo smiselno, če bi Kučan prevzel vodenje LDS samo za toliko časa, dokler LDS ne bi našla kakšnega bolj svežega obraza, so namigovanja o Kučanovi vrnitvi na politično prizorišče vzpodbudile čedalje pogostejše kritike, ki letijo na račun Ropa (spomnimo se, da je nekdanji vodja poslanske skupine LDS Tone Anderlič, ki je eden večjih nasprotnikov Ropove politike, na zadnjem kongresu stranke napovedal, da se vidijo v naslednji vojni). Tako je slavni ideolog LDS pred kratkim za nacionalno televizijo dejal, da stranka po zadnjem porazu na volitvah še vedno ni našla svoje identitete in da bi zato potrebovala nov model, s katerim bi se potegnili iz te zagate. Zamenjave na mestu predsednika stranke dr. Žižek sicer ni neposredno omenjal, iz izjave pa se je dalo posredno razbrati, da bi bile spremembe verjetno potrebne tudi na tem mestu. No, zahteve po zamenjavi na vrhu stranke se čedalje pogostejše pojavljajo tudi med nekaterimi poslanci in člani LDS, ki so že na zadnjem kongresu stranke odkrito nastopili proti Ropu (Tone Anderlič, Jožef Školč, Matjaž Švagan ...). Motil naj bi jih prav Rop, ki naj pri vodenju stranke ne bi imel nobene prave strategije, prav tako pa ne potrebne kredibilnosti, saj naj bi predstavljal tisto vodstvo LDS, ki je izgubilo zadnje volitve.

Kučan ne zapira vrat

Koliko so razmišljanja in namigovanja, da bi Ropa, ki liberalni demokraciji, potem ko se je iz nje poslovil zdajšnji predsednik države Janez Drnovšek, res ni prinesel nič posebej dobrega, nasledil nekdanji predsednik države, je težko reči, zanimivo pa je, da Kučan takšnih namigovanj niti ne potrjuje niti ne zanika. Ko smo ga pretekli teden povprašali, ali namigi o tem, da bi utegnil v bližnji prihodnosti prevzeti vodenje LDS, smo dobili pomenljiv odgovor, da takšnih namigov do zdaj v javnosti še ni slišal in da jih zato ne namerava komentirati. Prav tako nedoločno je odgovoril na vprašanje, ali bi bil sploh pripravljen prevzeti vodenje LDS in ali bi se bil pripravljen resneje politično aktivirati. Na prvo vprašanje nismo dobili odgovora, na drugo pa je odgovoril, da svojim izjavam, ki jih je glede tega dajal v zadnjem času, nima kaj dodajati. Če nekoliko osvežimo spomin, je Kučan v zadnjih letih na vprašanja, ali bi se bil pripravljen znova resneje politično angažirati, odgovarjal, da bi bil to pripravljen storiti, če bi presodil, da so razmere takšne, da je to nujno potrebno. Ali so zdajšnje razmere že takšne, da bi bil njegov vnovični angažma potreben, verjetno ve samo Kučan, dejstvo pa je, da vrat za svoj vnovični vstop na politično prizorišče ni povsem zaprl. V tej luči je treba gledati tudi zadnja namigovanja, da bi lahko prevzel vodenje LDS.

Aleš Kocjan

Ali so zdajšnje razmere že takšne, da bi bil njegov vnovični angažma potreben, verjetno ve samo Kučan, dejstvo pa je, da vrat za svoj vnovični vstop na politično prizorišče ni povsem zaprl. V tej luči je treba gledati tudi zadnja namigovanja, da bi lahko prevzel vodenje LDS.

V iskanju identitete

Po kongresu SDS je od vladnih strank imela svoj kongres tudi Demokratična stranka upokojencev (DeSUS). Kongres, šesti, je bil v petek, 20. maja, v ljubljanskem poslovnem kompleksu Smelt.

Tokratni kongres DeSUS je bil izreden in ni potekal v tako mirnem ozračju kot kongres SDS, ki je dejansko le potrdil dosedanje pot. Sklicali so ga namreč zaradi ostrih kritik na račun vodstva DeSUS, še zlasti dosedanjega predsednika Antona Rousa, ki naj bi bil stranko vodil avtoritarno, poleg tega naj bi bilo vodstvo po mnenju zlasti mariborskih strankarskih veljakov kršilo statut. Veliko pripomb je pred kongresom letelo tudi na neprepoznavnost stranke in padec njene priljubljenosti, saj se je na volitvah komaj uvrstila v parlament. Pred kongresom so se evidentirali štirje kandidati za predsednika, in sicer dosedanji predsed-

nik Anton Rous, obrambni minister Karl Erjavec, profesor na FDV Anton Bebler in predsednik pokrajinskega odbora DeSUS za južno Primorsko Mirko Miklavčič.

Petnajst let delovanja

Demokratična stranka upokojencev je bila ustanovljena 8. februarja leta 1990, tedaj kot Zveza društev upokojencev Maribor. Aprila leta

1990 je nastopila na volitvah v družbenopolitični zbor skupščine Republike Slovenije, vendar tedaj ni prestopila praga v parlament. Leta 1992 je na volitvah nastopila skupaj s Stranko demokratične prenovе oz. Socialdemokratsko prenovо, Socialdemokratsko unijo in Delavsko stranko ter socialisti v koaliciji Združena lista, od kandidatov DeSUS pa je bil z omenjene liste izvoljen tedanji

predsednik stranke Ivan Sisinger. Štiri leta kasneje je stranka na volitvah nastopila samostojno in dosegla 4,3 odstotka glasov ter s tem pet poslanskih sedežev. Stranko je tedaj vodil Jože Globačnik, leta 1999 pa ga je nadomestil Janko Kušar. Leta 2000 je stranka na volitvah nekoliko izboljšala svoj izid (5,2 odstotka), vendar je dobila enega poslanca manj kot štiri leta prej. Ves ta čas je sodelovala v

Profesor s fakultete za družbene vede Anton Bebler je na volitvah za predsednika DeSUS doživel poraz, z njim pa tudi tranzicijska levica.

Dosedanji predsednik Anton Rous, ki se je odpovedal vnovični kandidaturi, je bil deležen številnih kritik.

Saj ni res, pa je!

Sprenevedanje LDS

Prav gotovo ni naključje, da se je na dan kongresa v Dnevniku pojavil precej obširen članek, ki opozarja na domnevno Erjavčevo dvojno članstvo, saj naj še vedno ne bi bil izstopil iz LDS, v katero se je včlanil, potem ko je SLS zapustila koalicijo. Erjavec je namreč že pred kongresom izrazil prepričanje, da mu je že s kandidaturo na listi DeSUS prenehalo članstvo v LDS, vendar je iz LDS prišlo sporočilo, da takega avtomatizma ni. Tako je generalni sekretar LDS Roman Jakič cinično izjavil, da lahko Erjavec, ki je še vedno član LDS, kandidira za predsednika LDS, če mu na kongresu DeSUS ne bi uspelo postati predsednik stranke. Vendar pa statut LDS v 2. alineji drugega odstavka 69. člena določa, da je član LDS, ki postane član katere druge stranke, iz LDS izključen. Kot je na kongresu zatrdil Erjavec, naj bi bil postal član DeSUS avgusta leta 2004, potem ko so mu v LDS dali vedeti, da ni perspektiven kandidat na volitvah. Če LDS meni, da je Erjavec še vedno njen član, to pomeni dvoje: ali organi LDS slabo poznajo svoj statut ali pa se niso ravnali po statutu in Erjavca niso izključili po normalnem postopku. Vsekakor gre v članku za veliko sprenevedanje LDS, levji delež pri tem pa nosi tudi Dnevnik, saj se je na kongresu pojavilo precej njegovih izvodov z omenjenim člankom. Zanimivo pa je, da se nihče ni spotaknil ob dejstvo, da je žena kandidata Antona Beblerja Darja Lavtižar Bebler poslanka LDS.

vladnih koalicijah. Na lanskih volitvah je komaj presegla 4-odstotni prag za vstop v parlament, izvoljen pa ni bil nihče od poslancev iz prejšnjega mandata. V državni zbor so bili tako izvoljeni Vili Rezman, Franc Žnidaršič (poslanec od 1996 do 2000), Vasja Klavara in Ivan Jelen.

Kljub sodelovanju v vladni koaliciji pa je DeSUS od LDS vedno dobivala le drobtinice. Od leta 1997 do 2000 je imela ministra brez listnice Janka Kušarja, od leta 2000 do leta 2002 pa je bila celo brez ministra. Ko je predsednik vlade postal Anton Rop, je DeSUS predlagala ministrico za regionalni razvoj Zdenko Kovač, ki pa ni bila članica stranke. Šele po lanskih volit-

vah je z vstopom v vladno koalicijo dobila ministrsko mesto, in sicer ministra za obrambo; na to mesto je bil izvoljen Karl Erjavec.

DeSUS kot poligon

Na kongresu so bile največje pozornosti deležne predvsem tri točke, in sicer poročilo o delovanju stranke od prejšnjega kongresa dalje, sprememba imena stranke in volitve njenega predsednika. Dosedanji predsednik Anton Rous je že v uvodu kongresa napovedal odstop od kandidature za predsednika stranke, vendar v nasprotju s pričakovanjem ni izrecno podprl Erjavca, čeprav je bilo mogoče čutiti, da je bil ravno Erjavec "njegov" kandidat. V razpra-

Kongres SNS

Brez posebnosti

V nasprotju s kongresom DeSUS je kongres SNS na Brdu pri Kranju dan pozneje, to je 21. maja, minil brez posebnosti. Zmago Jelincič Plemeniti je brez težav dobil še sedmi mandat predsednika SNS (proti so bili 4 delegati od 55), Sašo Peče pa ostaja podpredsednik (sedem delegatov je glasovalo proti). Kongres je tako minil predvsem v znamenju Jelincičevega govora. Jelincič je poudaril, da bo SNS na volitvah leta 2008 za 50 odstotkov izboljšala svoj izid in postala najmočnejša opozicijska stranka, saj naj bi drugi dve opozicijski stranki LDS in SD razpadli. Tako naj bi LDS začela razpadati že to jesen, tudi v SD "zelo poka", kar naj bi dokazoval konflikt med predsednikom SD Borutom Pahorjem in njegovim namestnikom Igorjem Lukšičem glede vloge Tigra. Jelincič je tudi namignil, naj bi se SDS in LDS dogovarjali o uvedbi večinskega volilnega sistema, ki ni naklonjen manjšim strankam. Omenjeni stranki naj bi uvedli tudi ženske kvote. V svojem govoru se je dotaknil tudi Hrvaške in njene agresivne "ustaške" politike ter se zavzel za zaprtje mejnih prehodov s Hrvaško, s čimer bi prizadeli hrvaški turizem, saj naj bi bila Hrvaška okupirala Istro. Za EU in Nato je Jelincič dejal, da jima ni več smiselno nasprotovati, saj so se volivci na referendumu odločili za včlanitev v obe organizaciji. Jelincič se je dotaknil tudi problema slovenskega sodstva in izrazil nasprotovanje dosmrtnemu mandatu sodnikov. Na kongresu je prišlo do manjših sprememb statuta glede evidentiranja kandidatov na volitvah.

Zmago Jelincič je se sedmič postal predsednik SNS.

vi o delovanju stranke je bilo izrečeno precej ostrih besed na račun Antona Rousa, še zlasti glasen je bil Stanislav Brglez iz Maribora. Slišati je bilo mogoče tudi precej samokritike, ker naj bi bila stranka v sodelovanju z LDS podpirala neustrezno pokojninsko politiko, ki je oškodovala upokojujence. Kasneje se je vnela tudi razprava o spremembi imena, po kateri naj bi DeSUS postala Delavsko-socialna upokojujenska stranka, s čimer bi stranka dobila bolj socialen značaj. Razprava je povzročila kar ne-

kaj vroče krvi, prevladalo pa je mnenje, da ni pametno spreminjati imena, saj bi s tem DeSUS izstopila iz sredine. Tako je ostalo pri starem imenu. Tudi program ni doživel večjih sprememb. Zanimivo je, da se program glede dogodkov v zvezi z drugo svetovno vojno še vedno opredeljuje "po partijsko", čeprav so delegati na kongresu poudarjali predvsem ideološko odprtost. To tudi nakazuje, da DeSUS išče svojo identiteto in se za zdaj še lovi med tradicionalno levičarsko usmeritvijo in sre- »

Dogajanje na kongresu je pokazalo, da stranka še ni našla svoje identitete in da je članstvo še vedno precej razdvojeno. DeSUS še naprej ostaja predvsem upokojujenska stranka.

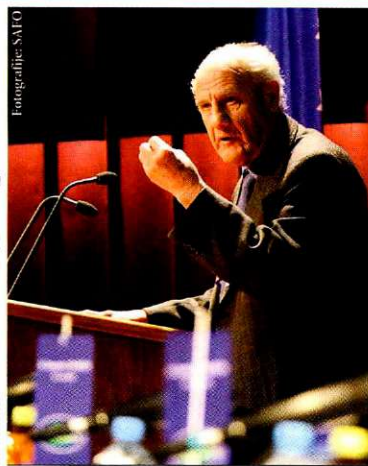
Sprememba imena DeSUS naj bi po mnenju nekaterih delegatov poudarila socialni značaj stranke. Delegati so spremembo imena skoraj soglasno zavrnili.

Kljub poudarjanju ideološke odprtosti DeSUS v programu stranke še vedno prevladuje duh zveze borcev. A vendar se zdi, da bo z novim predsednikom manj ideološka.

Vinko Gobec je zagrozil, da ZDUS ne bo več sodelovala z DeSUS, če bi bil za predsednika izvoljen Erjavec ali Rous. Je vzrok v sodelovanju DeSUS z desnosredinskimi strankami?

Nekdanji poslanec Ivan Kebrič je na kongresu omenjal "peto kolono". Teorija zarote?

»dinsko odprtostjo. V nadaljevanju kongresa je bila najzanimivejša predstavitev kandidatov. Potem ko se je Rous odpovedal kandidaturi, so preostali Erjavec, Bebler in Miklavčič. Predsedniška tekma je pokazala, da je DeSUS tudi neke vrste poligon za uveljavljanje interesov drugih strank. Tako je tranzicijska levica potihoma računala, da bo morda uspelo Beblerju, ki je v primerjavi z Erjavcem manj pragmatičen in bi utegnil celo potegniti stranko iz vladne koalicije. Vinko Gobec iz Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS) je napovedal, da bo v primeru izvolitve Rousa ali Erjavca ZDUS nehala

sodelovati z DeSUS. Kljub temu pa se zagovornikom interesov tranzicijske levice račun ni izšel.

Erjavčevo zmagozlasje

Po končani razpravi o programu je volilna komisija razglasila izide volitev za predsednika stranke. Kot je bilo mogoče pričakovati, je Karl Erjavec dobil prepričljivo podporo, saj je zanj glasovalo kar 113 delegatov od 182. Po izvolitvi je Erjavec med svojimi prednostnimi nalogami glede vodenja stranke poudaril skrb za socialno pravičnost.

Kakor koli že, demokratična stranka upokojencev se je z izvolit-

vijo Karla Erjavca za predsednika za zdaj rešila nevarnosti notranje razklanosti ali celo razpada, saj bi v primeru izvolitve Antona Beblerja (ki ga je potihoma podpirala celotna tranzicijska levica) poslanska skupina lahko celo izstopila iz stranke in bi ta ostala brez poslancev. Erjavčeva prednost je tudi v tem, da je minister in s tem vidnejši član vlade, zaradi česar je seveda prepoznavnejši. Po pragmatičnosti je blizu Drnovsku, po nastopanju pa Pahorju, zato bi utegnil pridobiti veliko simpatij javnosti. Vprašanje pa je, koliko koristi bo njegova priljubljenost prinesla stranki, ki jo vodi. Poleg tega v

stranki velja za enega najmlajših članov, kar je zmotilo nekatere delegate in so mu očitali, da zaradi mladosti ne pozna dobro problemov upokojencev. Vsekakor je kljub nekaterim nerešenim vprašanjem znotraj stranke ta čas najboljša rešitev, poleg tega pa predstavlja ideološko odprtega strankarskega voditelja, ki je naklonjen sodelovanju v vladni koaliciji, zaradi česar je izid volitev ugoden tudi za sedanjo vlado. Krempko pa je pri tem spodrsnilo tranzicijski levici, ki je tudi prek časopisnih komentarjev dan po kongresu dala jasno vedeti, da Erjavec ni bil kandidat po njeni meri.

Gašper Blažič

Pogovor s Karlom Erjavcem

DeSUS ima vizijo

Postali ste predsednik stranke, katere član ste slabo leto. Menite, da lahko na naslednjih volitvah dosežete boljši izid v primerjavi z lanskimi volitvami, ko je stranka za las prišla v državni zbor?

Prepričan sem, da bomo že na lokalnih volitvah dosegli veliko boljši izid, ker sem ponudil vizijo in prihodnost stranke in sem tudi prepričan, da ima DeSUS dovolj energije. To sem se lahko prepričal sedaj, ko smo imeli predstavitev kandidatov pred pokrajinskimi odbori, in sem videl, da je v stranki veliko energije in ljudi. To energijo je treba obrniti v pozitivno smer, ne pa v smer stalnega razčiščevanja nekih nesporazumov.

Na državnih volitvah pa pričakujem, da bomo s svojo pokončno držo prepričali volivke in volivce, da smo stranka, ki drži svoje obljube.

Na očitke iz vrst LDS, češ da ste še vedno njihov član, ste odgovorili, da ne poznajo lastnega statuta. Menite, da je bila akcija LDS v zvezi z vašim članstvom namerna provokacija?

Verjetno ni naključje, da je bilo prav danes to objavljeno v časopisih. Čudim se, da vodstvo LDS ne pozna svojega statuta, in čudim se, da so šele danes prišli do spoznanja, da je LDS, kolikor sem res njen član, članica vladne koalicije, ker sem minister za obrambo. Zdi se mi, da gre za sprenevedanje in podtalne igrice.

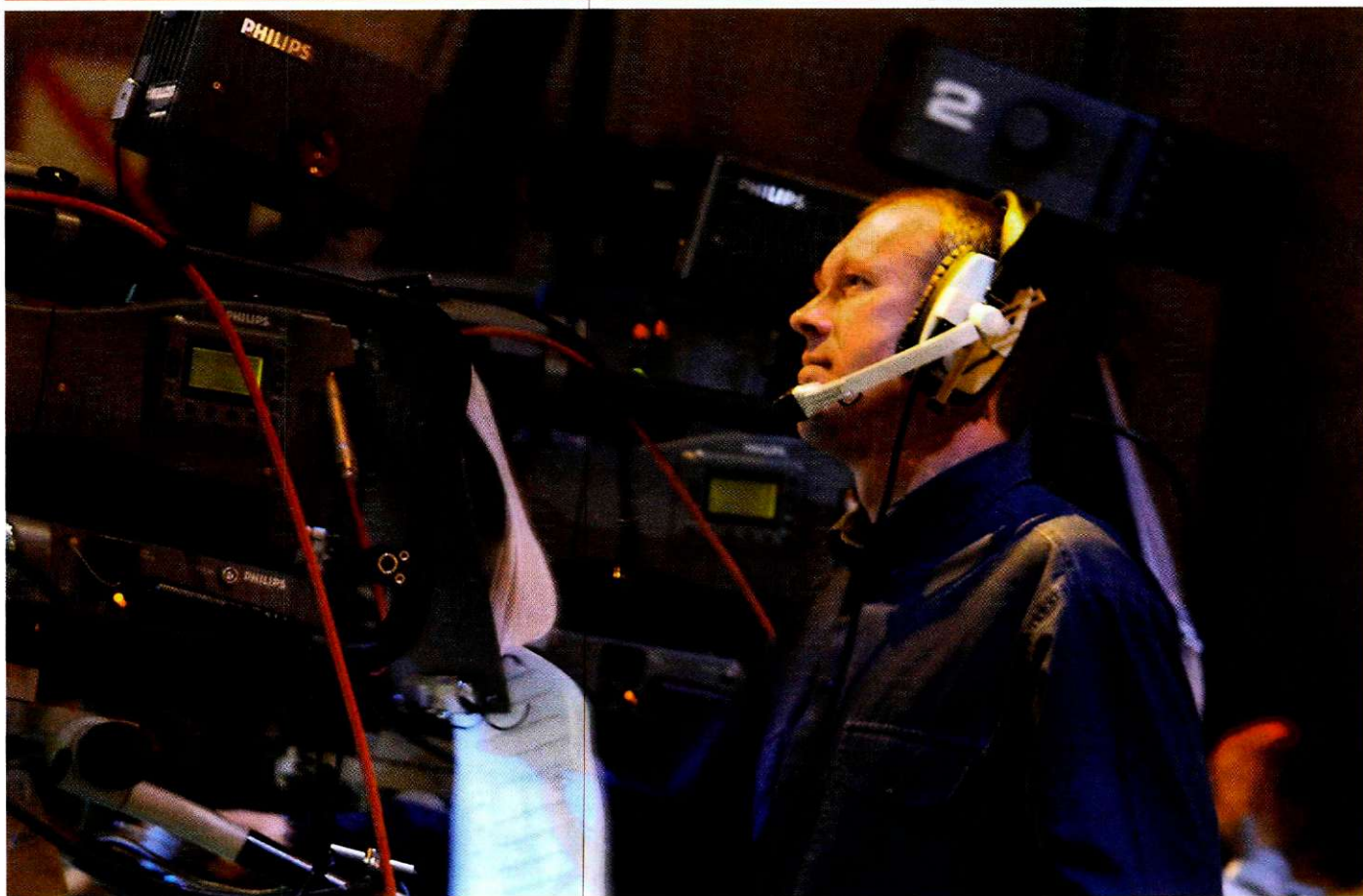
V preteklosti ste bili član SKD in združene SLS, nato ste prestopili v LDS, sedaj pa ste predsednik DeSUS. Ste zdaj našli najustreznejšo politično stranko?

Včlanil sem se v SKD, po združitvi sem ostal član SLS. To ni bil prestop, ampak proces združevanja stranke. Glede LDS sem že dejal, da smo se dogovarjali, da bi kandidiral na volitvah v državni zbor, vendar so presodili, da nisem perspektiven kandidat. Res je, da sem podpisal pristopno izjavo in plačal članarino, vendar nikoli nisem bil aktiven član. Ti očitki, da sem bil v raznih strankah, niso upravičeni, saj nikoli nisem bil strankarski funk-

Karl Erjavec

cionar, ker sem se vedno ukvarjal s strokovnim delom. Prav v aferah notarjev in stečajnih upraviteljev pa sem ugotovil, da državni sekretar, ki je samo strokovna funkcija, nima možnosti reševati teh zadev, ampak moraš imeti politično podporo, če želiš izvesti nekatere spremembe. Zato sem se lani poleti odločil, da aktivno vstopim v politiko.

Imenovanje svetov RTV

Primerjalna analiza sestave svetov in imenovanj njihovih članov v državah Evropske zveze kaže, da so strahovi nasprotnikov novega zakona o RTV, češ da bo zakon povečal vpliv politike na nacionalni radio in televizijo, odveč. V večini držav EZ člane svetov imenujeta vlada in parlament, oba pa imata v večini svetov tudi večinski vpliv.

V zadnjem času je daleč največ polemik povzročil novi zakon o RTV, ki ga je na predlog ministra za kulturo Vaska Simonitija v parlament vložila vlada. Ob tem nasprotniki zatrjujejo, da bo novi zakon povečal vpliv politike na vođenje nacionalnega radia in televizije, predlagatelji in zagovorniki zakona pa pravijo, da je bojazen pretirana in da želijo z zakonom sa-

mo urediti položaj javne radiotelevizije. Kaj od omenjenega drži, bomo pogledali v nadaljevanju, še prej pa pogledajmo, katere so ta čas najspornejše veljavne določbe in kaj na tem področju predvideva novi zakon. Najbolj se kopja lomijo glede sestave in imenovanja sveta nacionalne RTV, ki po zdaj veljavnem zakonu iz leta 1994 šteje 25 članov. Pet od njih jih imenuje državni zbor, po eden pripada madžarski in italijanski narodni skupnosti, 10 članov imenujejo najrazličnejše izobraževalne, kulturne, športne in invalidske organizacije, tri člane pa na neposrednih volitvah med seboj izvolijo zaposleni na RTV Slovenija. Mandat sveta in članov traja štiri leta, njegova naloga pa je sprejemanje statuta zavoda, finančnega in ključnega računa, določanje programskih standardov in programske zasnove ter imenovanje generalnega direktorja (k imenovanju slednjega mora dati soglasje še državni zbor),

direktorjev posameznih enot zavoda (radijskih in televizijskih programov) in odgovornih urednikov.

Jasnejša delitev pristojnosti med svetom in generalnim direktorjem

Predlog novega zakona pri sestavi sveta in načinu imenovanja nje-

Minister za kulturo Vasko Simoniti pravi, da se povečanja vpliva politike na RTV z novim zakonom ni treba bati. Politike bo, kot pravi, kvečjemu manj.

govih članov prinaša kar nekaj sprememb. Tako bi po predlogu svet (slednji bi se preimenoval v programski svet) namesto dosedanjih 25 sestavljalo 29 članov. Od tega bi po enega člana imenovala italijanska in madžarska narodna skupnost ter Slovenska akademija znanosti in umetnosti, dva člana bi na predlog registriranih verskih skupnosti pri nas imenoval predsednik države, tri bi med seboj izvolili zaposleni na RTV, 21 članov – pet na predlog političnih strank, 16 pa bi jih na predlog poslušalcev in gledalcev ter različnih izobraževalnih, kulturnih, športnih in invalidskih organizacij – imenoval državni zbor. Po dosedanjem predlogu bi se nekoliko spremenile tudi pristojnosti sveta, saj se ta ne bi več toliko ukvarjal s finančnim stanjem na zavodu, ampak bolj s programom in vsebino, omejen pa bi bil tudi njegov vpliv na kadrovske zadeve na RTV. Tako svet po novem »

Opozicija in Društvo novinarjev Slovenije trdita, da bo novi zakon, če bo sprejet, spolitiziral RTV, a jim izkušnje držav EZ ne pritrjujejo.

» ne bi več sprejemal finančnega načrta zavoda (dal bi le mnenje na predlog načrta, ki bi mu ga predložil generalni direktor), prav tako ne bi več imenoval posameznih direktorjev in odgovornih urednikov. Te bi po novem imenoval generalni direktor (odgovorni uredniki bi bili imenovani na predlog radijskega in televizijskega direktorja, lahko pa tudi na predlog zaposlenih na RTV), ki bi poleg tega moral skrbeti tudi za dnevno poslovanje zavoda, za svoje delo pa bi bil neposredno odgovoren programskemu svetu, ki bi ga še naprej imenoval in razreševal.

Kako je tovrstna zakonodaja urejena v tujini?

Kot že rečeno, je nasprotnike zakona najbolj razburila določba, po kateri bi 16 članov sveta na predlog poslušalcev in gledalcev ter različnih izobraževalnih, kulturnih, športnih in drugih ustanov imenoval državni zbor. Slednje bi po mnenju nasprotnikov zakona pomenilo, da bi lahko vladajoča parlamentarna večina v svet imenovala ljudi po svoji izbiri, zaradi česar bi lahko po njihovem mnenju prišlo do politizacije javne RTV. Temu seveda oporekajo predlagatelji zakona, ki

pravijo, da se za to ni treba bati, saj bodo njihove odločitve vseskozi na očeh javnosti, poleg tega pa predlagani zakon jasno prepoveduje, da se v svet RTV imenujejo nekdanji in aktualni funkcionarji političnih strank. Ker je ob vseh teh polemikah in različnih mnenjih, ki spremljajo zakon, težko reči, kdo ima prav in kaj bo v resnici prinesel predlagani zakon, je seveda najbolje, da si pogledamo, na kakšen način volijo svete (in kakšna je njihova sestava) v državah članicah Evropske zveze.

Svet javne radiotelevizije naše najbližje severne sosedice Avstrije šte-

je 35 članov, ki jih imenujejo po naslednjem ključu: šest članov sveta imenujejo cerkev, univerze in druge za širšo družbo pomembne ustanove; šest članov na predlog političnih strank imenuje vlada; devet članov imenujejo avstrijske deželne vlade (vsaka po enega), devet članov imenuje avstrijska zvezna vlada, pravico do petih predstavnikov v svetu pa imajo zaposleni na ÖRF. Podobno kot pri nas tudi v Avstriji generalnega direktorja izvoli svet.

Podobno vlogo pri imenovanju članov sveta imata parlament in vlada tudi na Poljskem. Svet poljske javne RTV šteje devet članov; štiri imenuje parlament, po dva člana pa imenujeta senat in predsednik države, enega člana imenujejo zaposleni na RTV. Posebnost poljskega sveta, ki imenuje tako generalnega direktorja kot direktorje posameznih programov, je v tem, da je vsak član v svet imenovan za 6 let, pri čemer se tretjina članov zamenja vsaki dve leti.

Na Cipru devetčlanski svet CYBC, ciprske javne RTV, imenuje ministrski svet, ki je sestavni del ciprske vlade. Ministrski svet poleg imenovanja članov sveta CyBC izbere tudi predsednika in podpredsednika sveta ter imenuje njegovega generalnega direktorja. Pri imenovanju slednjega se mora ministrski svet posvetovati s svetom CyBC, vendar mu pri tem njegovega mnenja ni treba upoštevati. Tudi v svetu grške RTV večino mest zasedajo ljudje, ki jih imenuje vlada. Po zakonu nekaj članov sveta sicer lahko imenujejo tudi zaposleni na RTV, vendar so ti v manjšini, njihovo primernost oziroma neprimernost pa mora potrditi parlament.

Nemčija, ki ima dve javni televiziji (ARD in ZDF), je ena redkih držav EZ, kjer večine članov sveta ne imenujeta vlada in parlament.

Še pogled zunaj meja EZ – svet hrvatske RTV v celoti imenuje parlament.

Večino članov sveta avstrijske javne RTV podobno kot v večini drugih držav članic EZ imenujeta vlada in parlament.

Svet norveške RTV imenuje poseben generalni zbor, ki ga predstavlja norveški kulturni minister. Od devetih članov, kolikor jih šteje svet, morajo trije predstavljati zaposlene na tamkajšnji RTV, šest pa jih lahko generalni zbor izbere po lastni presoji.

Dansko RTV prav tako vodi svet, ki je izvoljen za štiriletno obdobje. Od desetih članov sveta tri imenuje minister za kulturo, šest parlament, eno mesto pa pripada zaposlenim.

Javno radiotelevizijo na Malti vodi dva organa: upravni odbor in uredniški svet. Oba organa po zakonu imenuje minister, odgovoren za oddajanje radijskih in televizijskih programov, pri sestavi sveta pa nima kakšne posebne omejitve.

Enako prevladujočo besedo pri imenovanju članov sveta RTV imata vlada in parlament tudi na Irskem, v Belgiji, Estoniji in Češki. Svet irske nacionalne RTV imenuje vlada, enako velja za svet belgijske RTV, sveta estonske in češke radiotelevizije pa imenujeta estonski in češki parlament.

Državi, kjer vlada in parlament nimata večine v svetu javne RTV, sta Nemčija in Švedska. Tako je svet švedske televizije SVT (Švedska je ena redkih držav, ki ima radio ločen od televizije) sestavljen izključno iz urednikov, zaposlenih na javnem radiu ali na televiziji, sveta dveh nemških nacionalnih televizij (ARD in ZDF) pa večinoma sestavljajo člani, ki jih predlagajo različne izobraževalne in kulturne ustanove. Po zakonu nekaj sedežev pripada tudi članom, ki jih imenujeta vlada in parlament, vendar ti nikoli ne smejo biti v večini.

Strah pred politizacijo RTV odveč

Iz podatkov torej lahko razberemo, da razen redkih izjem večino svetov javnih radiotelevizij v državah Evropske zveze imenujeta vlada in parlament, tam, kjer pa to ne velja, imata oba vsaj prevladujoč položaj v svetih. Prav tako večina držav Evropske zveze dokaj natančno loči med pristojnostmi generalnega direktorja (tega v skoraj vseh državah imenuje in razrešuje svet) in sveta nacionalne radiotelevizije, saj je svet praviloma zadolžen za programske sheme in program, direktor pa bolj za vsakodnevno poslovanje zavoda (slednje zdaj veliko bolj kot prej loči tudi predlagani slovenski zakon). Bolj neenotne so posamezne države pri imenovanju direktorjev posameznih programskih sklopov javnih RTV in imenovanju odgovornih urednikov, saj ponekod direktorje imenuje generalni direktor, odgovorne urednike pa svet (ali obratno), druge pa je izvolitev obojih v celoti prepuščena enemu ali drugemu. Skratka, če strnemo vse zapisano, ugotovimo, da se predlog novega zakona o RTV, ki ga je v državni zbor poslalo kulturno ministrstvo, v kar največji meri ujema z rešitvami, ki jih poznajo v večini držav Evropske zveze. To velja zlasti za način imenovanja članov sveta in njegovo sestavo, kar pomeni, da so pomisleki o politizaciji RTV, ki jih v zadnjih tednih v zvezi z novim zakonom izrekajo nekateri, odveč. Če namreč nekaj deluje v večini držav Evropske zveze, zakaj ne bi tudi pri nas, razen če seveda pri nas ne mislimo, da smo pametnejši kot drugi.

Ales Kocjan

Obisk Whitea v Sloveniji

Generalni sekretar Mednarodne zveze novinarjev (IFJ) Aidan White je med obiskom v Sloveniji, kjer se je pretekli teden srečal s predsednikom Društva novinarjev Slovenije Grego Repovžom in predsednikom države Janezom Drnovškom, še enkrat poudaril, da je veljavni zakon o RTV predvsem v delu, ko govori o sestavi in imenovanju sveta RTV, eden najboljših tovrstnih zakonov. Zakaj ga, če je tako zelo dober, kot pravijo, še ni prekopirala nobena država Evropske zveze?

Poslanski ne Štakulu

Državni zbor je pretekli teden Aleksu Štakulu odrekel soglasje k imenovanju za generalnega direktorja RTV Slovenija. Na ta položaj ga je po opravljenem javnem razpisu imenoval svet RTV, poslanci strank vladne koalicije pa so njegovo neimenovanje obrazložili z besedami, da se v državnem zboru sprejema nov zakon o RTV, ki prinaša nov postopek imenovanja generalnega direktorja (po novem naj bi generalnega direktorja imenoval programski svet), zato je prav, da z imenovanjem generalnega direktorja RTVS počakajo do sprejetja novega zakona.

Kdo imenuje člane svetov javnih RTV v državah članicah EZ

(manjkajo tri države, za katere nam ni uspelo pridobiti podatkov):

Država	Št. članov sveta	Kdo in koliko jih imenuje
Avstrija	35	različne ustanove (6), vlada (15), deželne vlade (9), zaposleni (5)
Belgija	-	vlada (vse)
Ciper	9	ministrski svet (9)
Češka	15	parlament (15)
Danska	10	kulturni minister (3), parlament (6), zaposleni (1)
Estonija	9	parlament imenuje vse člane
Finska	21	parlament (21)
Francija	9	predsednik DZ (3), predsednik države (3), senat (3)
Grčija	7	večino članov imenuje vlada
Irska	9	vlada (9)
Litva	12	predsednik države (4), parlament (4), različne ustanove (4)
Luksemburg	-	nima sveta
Madžarska	-	parlament (vse)
Malta	-	upravni odbor in uredniški svet imenuje minister
Nemčija	-	večino članov imenuje civilna družba
Nizozemska	-	nima sveta
Poljska	10	parlament (4), vlada (2), senat (2), zaposleni (1)
Portugalska	-	nima sveta
Španija	10	kongres (6), senat (6)
Švedska	-	zaposleni (vse)
Velika Britanija	12	kraljica (12)

V POLETJE S ŠTAJERSKIM VALOM!

S številnimi slovenskimi zabavnimi in narodno-zabavnimi ansambli!

Sproščena zabava na dveh prizoriščih!

V soboto, 18. junija, od 17. ure v Šmarju pri Jelšah!

Narodni opazni: Radio Štajerski val d.o.o., Šmarje pri Jelšah, Adm. tel. 021 3240 Šmarje pri Jelšah

Gospodarska zbornica Slovenije nastopa proti upokojujencem in z roko v roki z Antonom Ropom in opozicijo, sama pa se kopije v denarju in se ni pripravljena odreči ničemur. Milan Kučan s forumom bogatašev modro molči in v ogenj proti upokojujencem pošilja svoje sle.

GZS je pretekli teden pripravila dveurno javno razpravo o predlaganih spremembah pokojninske zakonodaje. Razpravo je vodil Jožko Čuk,

Nad upokojujence še GZS

predsednik GZS, uvodničarja pa sta bila Tine Stanovnik z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani in Cveto Stantič, podpredsednik GZS. Spomnimo, da je vlada predlog novele zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oblikovala konec aprila, med pomembnejšimi novostmi pa so spremembe v organih upravljanja Zavoda RS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) in dosledno usklajevanje pokojnin z rastjo plač. Na vladni predlog sprememb so se nemudoma odzvali nekateri opozicijski poslanci, med drugimi Anton Rop, predsednik LDS, ki se s tem ne strinjajo. Tudi delodajalci so na seji ekonomsko-socialnega sveta v začetku meseca nasprotovali predlogu, češ da prinaša dolgoročne finančne posledice. Po njihovih izračunih naj bi finančne posledice novele zakona v letu 2010 znašale 60 milijard tolarjev.

GZS ima veliko povedati ...

Razprave so zanimive, saj je najmanj nenavadno to, da se je vanje vključila tudi GZS, čeprav je v gospodarstvu veliko težav, pa o njih ne razpravlja tako na široko. Zanimivo pa je, da so na spletnem portalu GSZ odprli tudi forum, kjer naj bi potekala razprava o spremembah pokoj-

ninske zakonodaje, vendar se do konca preteklega tedna razen pozivov službe za komuniciranje pri GZS v razpravo ni vključil noben razpravljavec, kar dejansko dokazuje, da so pozivi GZS bolj sami sebi namen. Prav isto lahko rečemo tudi za splošno delovanje zbornice kot celote. Obljubljali so tudi objavo magnetograma dveurne okrogle mize, vendar jim tega v treh delovnih dneh ni uspelo pripraviti, kar dovolj jasno kaže, kako poteka njihovo delo. Urna strojepiska ima namreč dveurno razpravo prepisano v enem dnevu.

Proti usklajevanju pokojnin s plačami

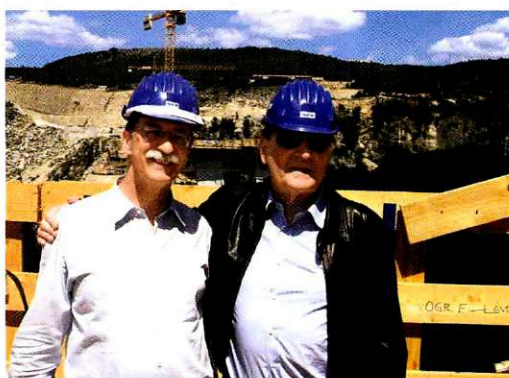
Pa pogledimo, kaj se je dogajalo v javni razpravi. Predstavniki GZS so

poudarjali, da predlaganih sprememb pokojninske zakonodaje ne podpirajo. Zaskrbljeni pa so zlasti zaradi tega, ker predlagatelj ni podal jasne strukture virov financiranja niti dolgoročnih finančnih učinkov zakona. Predloge GZS je predstavljala Cveto Stantič in uvodoma dejal, da v gospodarstvu obstaja upravičena bojazen, da bo dosledno usklajevanje pokojnin z rastjo plač vodilo v povečane obremenitve gospodarstva in poslabšanje njegovih konkurenčnih sposobnosti na globalnem trgu. Po ocenah GZS bi uresničitev predloga samo v prvem letu prinesla dodatne obremenitve pokojninske blagajne v višini devet milijard tolarjev, povečanje dodatka za rekreacijo pa še dodatnih pet milijard tolarjev. Dodajmo, da

je pet milijard tolarjev približno toliko, kot GZS letno pobere od gospodarstva z obveznimi članarinami.

Kje so bili prej?

GZS skrbi tudi povečanje števila upokojujencev in dejstvo, da se število zavarovancev iz leta v leto zmanjšuje, alarmantne pa naj bi bile tudi demografske projekcije za naslednjih 20 let. Slovenija naj bi imela eno najmlajših populacij upokojujencev v Evropi in zelo nizko rodnost. To je seveda res, vendar ta težava obstaja že najmanj desetletje, pa tega GZS, dokler je bila na oblasti leva politična opcija, ni nikoli poudarjala. Na GZS so zelo sprenevedavi, ko v imenu celotnega gospodarstva zatrjujejo, da "niso ravnodušni do socialnega po-

Jožko Čuk (levo), predsednik GZS, se vključuje v razpravo o pokojninah, drugo gre mimo njega.

Ministra Janeza Drobničja in vlado kot celoto čakajo ostri napadi. Ponavljajo se časi, ko so bili v opoziciji.

GZS skrbi predvsem za lastne interese, kar kaže tudi njihova razkošna stavba.

ložaja upokojencev, zlasti do tistih z najnižimi pokojninami, vendar se jim zdi neprimerno, da ta vlada kratkoročno rešuje zdajšnje upokojence, pozablja pa na usodo bodočih upokojencev", saj pri predlogu sprememb po njihovem mnenju ni v zadostni meri upoštevala demografskih projekcij in pripravila ustreznih izračunov, ki bi jasno pokazali, ali je pokojninski sistem lahko dolgoročno vzdržan in ali spremembe ne bodo povzročile dodatnih pritiskov na obremenitve in s tem konkurenčnost gospodarstva. Jožko Čuk se je sicer kritikam na nove predloge neposredno izognil in to prepustil Stantiču, prej pa je govoril o večji konkurenčnosti in gospodarski rasti, varstvo upokojencev pa naj bi bilo na dolgi rok socialno, ekonomsko, organizacijsko in finančno vprašanje. "Doseči in utrditi želimo socialni pakt med generacijami, menimo pa, da je bila do sedaj razprava na tem področju zože-

na," je dejal Čuk in kot ključno vprašanje za gospodarstvenike izpostavil dolgoročno javnofinančno vzdržnost. Po njegovem mnenju je dovolj manevrskega prostora za sprejemljiv in tudi uresničljiv kompromis.

Za Tineta Stanovnika popravki niso potrebni

Po mnenju Tineta Stanovnika z ljubljanske ekonomske fakultete ni prav nikakršne potrebe po novi pokojninski reformi. "Sistem, kot je bil koncipiran leta 1999, dejansko zagotavlja ne samo srednjeročno vzdržnost, ampak tudi zadostno fleksibilnost za to, da se sistem premika v zeleno smer," je dejal Stanovnik in dodal, da je potrebno določeno investicijsko vzdrževanje sistema. Boris Majcen z Inštituta za ekonomsko raziskovanje je ob tem dejal, da simulacije kažejo, da sistem že sedaj dolgoročno ni vzdržan.

Edina dobra stvar – opozorilo na preglednost

Udeleženci dnevne razprave, med njimi naj bi bili predstavniki obrtnikov, študentov, sociologov in podjetij, so govorili tudi o uvedbi tako imenovanih virtualnih pokojninskih računov, veliko razpravljavcev pa je izpostavilo potrebo po povečani transparentnosti pokojninskega sistema, kar je seveda dobra potnica. Preglednost sistema je glede na stotine izplačanih privilegiranih pokojnin več kot potrebna. Predsednik vladnega strateškega gospodarskega sveta Mičo Mrkač je izpostavil tudi pomen izdelave ustreznih izračunov in simulacij, saj so ti podlaga za razpravo.

Vida Kocjan

Nekaj ocvirkov iz stališč GZS do sprememb pokojninske reforme

- GZS ne podpira predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.
- Pokojnine so rasle že doslej in bodo po veljavnem zakonu rasle tudi naprej. Samo v letu 2004 so le-te realno narasle nominalno za 4,4 odstotka (povprečne plače za 5,7 odstotka, op. av.).
- Predlog usklajevanja pokojnin, ki naj bi po novem rasle enako hitro kot povprečne plače, bi pomenil velike finančne posledice za pokojninsko blagajno, po oceni GZS bi bilo to samo v prvem letu izvajanja blizu 9 milijard tolarjev več.
- GZS opozarja, da je bil cilj pokojninske reforme prav ustavitev hitre rasti pokojnin in usklajitev javnofinančnih omejitev ob upoštevanju demografskega razvoja Slovenije.
- Predlog spremembe zakona, ki ga je pripravila vlada, pomeni dodatne obveznosti, za katere niso znani dolgoročni finančni viri.
- Po izračunih GZS pomeni ta predlog dodatno obremenitev proračuna, ki bo do leta 2010 znašala kar 60 milijard tolarjev. Te obveznosti bodo prešle tako na ramena delodajalcev kot delojemalcev.
- Gospodarska zbornica Slovenije in nekateri sindikati zahtevajo, da vlada do naslednjega srečanja s socialnimi partnerji pripravi dopolnjen predlog zakona, v katerem naj natančno pojasni finančne posledice sprememb in strukturo virov.
- Z ekonomskega vidika slovenskega gospodarstva sprememba načina usklajevanja pokojnin ni sprejemljiva.
- Če vlada meni, da ima takšne prihranke v proračunu, naj le-te vložijo v odpiranje novih delovnih mest in razvoj novih tehnologij kakor tudi v podporo panogam, ki so ta čas na kolenih, kar lahko vidimo v dnevnem odpuščanju in stečajih podjetij, število novih podjetij pa nenehno upada. Tako bomo dobili nove plačnike prispevkov v pokojninsko blagajno.
- Problem vladnega predloga je predvsem dolgoročen, saj so demografski kazalci v Evropi, posebej pa v Sloveniji, takšni, da imamo danes le še 1,56 delavca na enega upokojenca, kaže pa, da bo to razmerje leta 2020 le še en zaposleni na enega upokojenca.
- Dodatne obremenitve stroškov dela v Sloveniji, ki so že danes med najvišjimi v EZ (Slovenija je na petem mestu), pomenijo nadaljnje znižanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.
- Uveljavitev sprememb bo ogrozila tudi doseganje konvergenčnih kriterijev za prevzem evra.
- GZS opozarja, da bi predlagane spremembe pomembno vplivale na dolgoročno stabilnost javnih financ.
- Predlagana rešitev je izrazito kratkoročnega značaja, zato GZS sodi, da je obstoječa zakonodaja na tem področju primerna glede na obstoječe gospodarske razmere in napovedi in da dosega zastavljene cilje.
- Glede predlagane sestave sveta zavoda GZS poudarja, da je treba znova preučiti sestavo in razmerje predstavnikov. Po ocenah GZS bodo finančne posledice predlaganih sprememb zakona 15 milijard tolarjev letno več kot sedaj.
- GZS želi opozoriti, da bodo spremembe negativno vplivale na vzdržnost javnih financ in položaj državljanov.

Razmerje med upokojenci in zaposlenimi

- V zadnjih petih letih se je število upokojencev povečalo za 6,2 odstotka, od leta 1990 pa celo za 40 odstotkov oziroma 142.000 upokojencev. Hkrati s tem se je število zavarovancev od leta 1990 dalje znižalo za 9 odstotkov oziroma za 72 tisoč oseb.
- V Sloveniji pokojninski sistem v pretežni meri sloni na medgeneracijskem sporazumu, kar pomeni, da se pokojnine izplačujejo iz tekočih prispevkov zaposlenih. Tisto, kar so danes upokojeni državljani v preteklih desetletjih plačevali v t. i. pokojninski sklad, pa se je sproti "pojedlo" ...

Cveto Stantič, podpredsednik GZS, je poln "skrbni" za upokojence. Za pokojnino se mu ob milijonski plači ni bati.

Preteklo desetletje je oblast zelo posegala tudi v igralniško dejavnost, vpletala politiko, postavljala politične kadre in s tem pripeljala do popolne anarhije, ki danes vlada na tem področju tudi zaradi pomoči vladnega urada za nadzor nad prirejanjem iger na srečo.

Dogajanje na igralniškem področju, kjer smo že nekaj časa priče številnim trenjem v posameznih družbah, marsikdo pa se še živo spomni dogodkov izpred nekaj let ali kar desetletja v novogoriškem Hitu,

Vroča ruleta

kar samo po sebi kliče k temeljitejši razčlembi te dejavnosti v Sloveniji. Igralniško dejavnost s strani države nadzoruje urad za nadzor nad prirejanjem iger na srečo, ki mu poznavalci razmer očitajo nepoznavanje dejavnosti, pristranost, podrejanje pravil največjemu igralniškemu akterju Hitu, veliko pripomb pa je tudi na direktorja urada Marka Prijatelja, ki naj bi bil na to mesto imenovan na željo Mirka Bandlja, nekdanjega generalnega sekretarja vlade. Prijatelj in Bandelj naj bi bila celo prijatelja. Pa pojdimo po vrsti.

Hit alfa in omega

Po nam dostopnih podatkih je tako imenovani tržni vodja na slovenskem igralniškem trgu novogoriški Hit, ki, merjeno po prihodkih iz izvajanja posebnih iger na srečo in po številu obiskovalcev, obvladuje kar 80 odstotkov tržnega deleža. V državi imamo še nekaj igralniških družb, vendar je njihov delež na trgu izredno majhen. Poleg tega se v igralnicah v Portorožu, na Bledu, v Ljubljani in Mariboru bolj ali manj ukvarjajo sami s seboj in z notranjimi trenji kot z razvojem in rastjo podjetij. Razlog za to je seveda v nekdanji vladajoči politiki in v vod-

stvih, ki jih je ta politika imenovala v te družbe, seveda prek nadzornih svetov. Le za osvežitev spomina naj zapišemo, da je v družbi Casino Portorož predsednica nadzornega sveta Marijana Kanduti, nekdanja Ropova sodelavka. Poleg tega je vlada v preteklih letih sprejemala takšne ukrepe za področje igralništva, s katerimi je Hitu Gorici omogočila precej objestno obnašanje, kar naj bi bilo po mnenju naših informatorjev razvidno tudi iz številnih plačanih prispevkov v občilih in nastopov predstavnikov vodilne ekipe v javnosti. Naši sogovorniki tudi ocenjujejo, da se tako Hit kot njegovi predstavniki obnašajo kot monopolist, kar seveda ni dobro.

Zahteve za nižje davke neutemeljene

Vse navedeno je tudi razlog, da Hit kot vodilni na področju igralništva nenehno zahteva znižanje davkov za izvajanje posebnih iger na srečo. O tem, ali so davki previsoki, pravi ali prenizki, so bile v preteklosti že narejene analize, vendar te nikoli niso bile predstavljene javnosti. Po naših podatkih pa naj bi kazale, da davki, v kar sodita davek od iger na srečo in koncesijska dajatev, niso ne pre-

visoki ne prenizki, saj omogočajo razvoj podjetij, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo. Zdajšnji nosilci velikih koncesij za prirejanje iger na srečo plačujejo največ do 31 odstotkov davka od prihodkov iz poslovanja, ki pa se glede na veljavno zakonodajo še znižuje. Igralni saloni ta čas plačujejo 38 odstotkov davka, v naslednjih letih naj bi se ta povečal na 40 odstotkov. Vse to vodi k razmišljanju, da so vodilne ekipe v

posameznih igralniških družbah zelo neučinkovite, saj zahtevajo le znižanje davčnih obremenitev, nič ali skoraj nič pa ne storijo za to, da bi z boljšim gospodarjenjem pridobili dodaten denar in ga namenili za razvoj dejavnosti. Poznavalci razmer zatrjujejo, da so nosilci malih koncesij, to je lastniki igralnih salonov, večinoma bistveno bolj organizirani, da je podjetniški duh v manjših salonih bistveno močnejši, s tem povezano pa je tudi manjše število menedžerskih odločitev, kar pomeni, da je stopnja neučinkovitosti v primerjavi z velikimi bistveno nižja.

Nerazumljivi upravni postopki

Prireditelji iger na srečo, manjši seveda in tisti, ki bi radi s to dejavnostjo začeli, že nekaj časa opozarjajo na nerazumno dolge administrativne postopke, ki se nanašajo na to dejavnost. Predolg administrativni rok naj bi bil vezan predvsem na urad za nadzor nad izvajanjem iger na srečo, ki je prevzel vlogo "delilca kart" in ne samo vloge nadzornega organa, kar seveda ni sprejemljivo. Nekateri postopki, ki so za nadaljnji razvoj koncesionarjev zelo pomembni, se torej vlečejo nerazumno dolgo. Nasploh naj bi bilo v zad-

Imenovanje Marka Prijatelja za direktorja urada za nadzor iger na srečo je že pred leti vzbujalo dvome. Pozneje se je izkazalo, da je Prijatelj Bandljev prijatelj.

njem času značilno, da urad nerazumno dolgo zavlačuje z reševanjem upravnih postopkov, ki so vezani na male koncesionarje, to je na nosilce igralnih salonov. Naši sogovorniki opozarjajo, da zaradi strokovno dvomljivih interpretacij zakona o igrah na srečo in neustreznih podzakonskih aktov prihaja do diskriminatornega odnosa do najdinamičnejšega dela igralništva pri nas, to je do igralnih salonov. S tem pa nastaja tudi velika gospodarska škoda, saj je

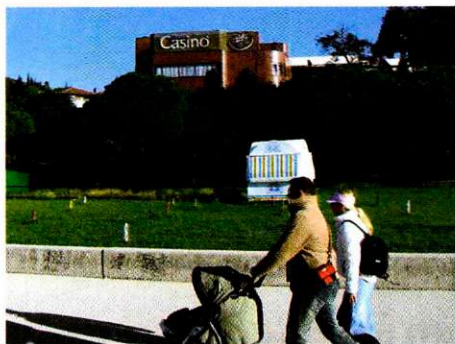
da se dejavnost ne more razviti v polni meri. Po prepričanju naših sogovornikov naj bi takšno stanje v bistvu kazalo na neambicioznost vodilnega kadra pri velikih koncesionarjih, saj sprejemanje podjetniško ambicioznejših odločitev zahteva znanje, vizijo in v razvoj usmerjeno delovanje ter sprejemanje razumnih poslovnih tveganj. Namesto tega naj bi se vodilne ekipe v slovenskem igralništvu usmerjale le v zagotavljanje visokih menedžerskih plač.

dovoljstvo med zaposlenimi naj bi bilo precejšnje, posebnih denarnih nagrad naj bi bili deležni le posamezniki, imenovani zaupniki. Precej narobe naj bi bilo tudi pri naložbah in gradbenih delih. Ta naj bi bila večkrat preplačana, naložbe naj bi Hit vodil le prek enega gradbenega inženiringa. Lastnik izbranega podjetja naj bi prek samostojne dejavnosti (kot s. p.) vodil nadzor nad gradbenimi deli, ki jih opravlja "njegovo" podjetje (d. o. o.), kar po-

tem poznavalci opozarjajo, da so bile Hitove naložbe na Karibih, v Črni gori in Sarajevu zgrešene, saj prinašajo izgubo. Denar naj bi se prelival v zasebne žepe, kazali naj bi se celo elementi pranja denarja. Šlo naj bi za velike vsote, soglasje za to pa je dala prejšnja vladna ekipa.

Kritike na delo urada

Naši viri trdijo, da Marko Prijatelj, nekdanji direktor urada (njegovo imenovanje je bilo presenetljivo

Igralnice v Portorožu, Ljubljani, Mariboru in na Bledu naj bi se ukvarjale predvsem z notranjimi razprtijami, za katere so v veliki meri krivi s strani nekdanjih oblastnikov postavljeni vodilni kadri in nadzorniki.

Tehnični nadzor nad igralniškimi aparati je nekdanja oblast dodelila le enemu podjetju in s tem onemogočila konkurenčnost na tem področju.

priliv t. i. igralniških davkov v državno blagajno toliko manjši. Poznavalci razmer še opozarjajo, da so izvedbeni podzakonski akti tudi zaradi pomoči urada napisani tako, da se lahko enaka igralna naprava z enakimi tehničnimi performancami obravnava drugače glede na namen. Če je naprava v lasti "velikih", so zahteve drugačne, kot če je v lasti "malih" (to je igralnih salonov). Zaradi tega naj bi bili nekateri členi zakona o igrah na srečo v nasprotju z ustavo. Še huje pa je, da konkurenčnost med nosilci posamezne dejavnosti zaradi tega ni enaka. Povedano drugače; veliki so lahko z enakimi napravami konkurenčnejši kot majhni.

Širitev dejavnosti jih ne zanima

Poznavalci razmer opozarjajo tudi na to, da se ozi dejavnost nosilcev velikih koncesij. To pomeni, da država oziroma urad v njenem imenu svoje aktivnosti zavestno usmerja samo na eno dejavnost, namesto da bi razvijal in širil zabavišne dejavnosti v vsej njihovi raznolikosti. Opozarjajo tudi, da so se dejavnosti na najrazvitejših igralniških trgih po svetu razvile že pred več leti, v Sloveniji pa je nekdanja politična oblast ves čas iskala izgovore v previsokih davkih,

V Hitu marsikaj narobe

Po naših podatkih naj bi bilo v novogoriškem Hitu precej težav. Med drugim naj bi bili vprašljivi notranji odnosi, uveljavljeno naj bi bilo celo negativno napredovanje. Pojavljale naj bi se težave pri zaposlovanju, kjer naj bi prevladoval predvsem družinske in prijateljske vezi, veliko na novo ustvarjenih delovnih mest naj bi bilo neproduktivnih. Poznavalci razmer opozarjajo na slabo organizacijo dela. Poleg tega naj bi v Hitu najemali detektivske organizacije, ki naj bi zasledovale zaposlene, in za to plačevali desetmilijonske zneske. Neza-

meni, da je vsak nadzor v bistvu onemogočen, prav tako je onemogočena primerjava cen. Naši sogovorniki opozarjajo še na dokaj čudne naložbe, pri čemer izpostavljajo novoletno okraševanje Nove Gorice in "marketinški pristop" k formuli 1, za kar je Hit namenil pol milijona evrov, v zameno pa dobil napis Hit z izredno majhnimi črnimi črkami, ki jih gledalec ni niti opazil, kaj šele da bi napis povezal z igralnico Hit v Novi Gorici. Poleg tega opozarjajo, naj bi bili na Hitovem plačilnem seznamu ljudje, ki si že ogledujejo trge Južne Amerike in pripravljajo nekatere programe za prihodnje naložbe. Pri

za večino), zdaj pa vršilec dolžnosti direktorja, naj dejavnosti igralništva sploh ne bi poznal. Poznavalci mu očitajo veliko odvisnost od vodilne ekipe novogoriškega Hita, javna skrivnost pa je, da so "vsi strokovni predlogi, ki prihajajo iz urada, pred tem ustrezno pripravljeni in pregledani v Hitu". Tudi mnenja, ki jih Prijatelj pripravlja za finančno ministrstvo, naj bi bila pripravljena v Hitu. Prijatelj naj bi s takšnim delom zagotavljal monopolni položaj na trgu. Urad naj bi nadzor temeljito opravljal le v igralnih salonih (to je pri nosilcih malih koncesij), zelo pomanjkljiv ali skoraj nič en pa naj bi bil pri velikih koncesionarjih. Na sploh naj bi bilo zelo malo ustreznih in strokovno usposobljenih inšpektorjev. Postopki urada naj bi bili zelo "zbirokratizirani", kriteriji pri reševanju istih vsebinskih zadev različni, tolmačenja naj bi bila birokratska, ne pa strokovno podprta, urad naj bi bil slabo organiziran, kar omogoča uhajanje zaupnih podatkov iz njega. Posledica vsega tega pa je, da veliki v državno blagajno plačujejo bistveno manj davka od iger na srečo in koncesijskih dajatev, kot bi jih plačevali, če bi bile stvari drugače urejene.

Vida Kocjan

Na slabo organiziranem uradu za nadzor iger na srečo naj bi bilo vse podrejeno "velikim", predvsem Hitu. Vodstvo naj bi pri svojem delu uporabljalo dvojna merila.

V Evropski uniji so mnenja držav najbolj deljena glede velikosti prihodnjega proračuna EU. Slovenija ima precejšnje težave s črpanjem evropskih sredstev.

Luksemburg, ki predseduje Evropski uniji, je predlagal, da se proračun EU skrči z 1,14 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP), kot predlaga komisija, na 1,07 odstotka BDP. Sprejetje kompromisnega predloga Luksemburga o krčenju proračuna EU bi zmanjšalo pomoč revnejšim pokrajinam v EU (predvsem na jugu in na vzhodu), poleg tega pa tudi znižalo sredstva, namenjena za raziskave, transport in izobraževanje. Predlog tako predvideva zmanjšanje sredstev za dvig kon-

Zmanjšanje evropskega pro

kurenčnosti EU za 50 milijard evrov, 40 milijard manj sredstev pa je namenjenih za pomoč manj razvitim regijam tako v novih kot starih članicah. Medtem ko predlagatelji trdno zagovarjajo predlog, evropska komisija izraža svoje nezadovoljstvo. Evropska komisarka za regionalno politiko Danuta Hübner opozarja pred predlaganim zmanjšanjem kohezijskih sredstev za najmanj razvite dele EU, saj meni, da z zmanjšanjem proračuna ne morejo ohraniti zastavljenih ciljev. Opozarja še, da ostaja potreba po krepitvi produktivnosti, ki je na primer na Poljskem in v baltskih državah le na 30 odstotkih povprečja v najbogatejši članici (Luksemburg), in jo je treba podpreti tudi z evropskim denarjem. Deset novih članic zavoljo nevhvaležne dediščine socializma precej zaostaja pri produktivnosti. Vse stare članice z izjemo Portugalske imajo namreč po podatkih poročila EU višjo produktivnost kot nove.

Do dokončnega sprejetja novega predloga bi po optimističnih napovedih in željah

luksemburškega premiera Jean-Clauda Junckerja lahko prišlo že do konca prihodnjega meseca, to pomeni pred britanskim prevzemom predsedovanja EU, ko bo na vrh Evropske unije stopil Tony Blair. Strokovnjaki sicer ocenjujejo, da bi Slovenija tudi po zadnjem kompromisnem predlogu, ki ga je v pogajanjih o finančni perspektivi Evropske unije za obdobje 2007–2013 v četrtek objavilo luksemburško predsedstvo povezave, ostala netoprejmnica

sredstev iz evropskega proračuna. Preprosteje rečeno, Slovenije se to ne bi dotaknilo. Z zmanjšanjem, ki ga najodločneje terja skupina šestih velikih netoplačnic v skupni proračun, tako pa pri iskanju kompromisa za dogovor razmišlja tudi luksemburško predsedstvo, bi bila po pričakovanju komisarke Danute Hübner porušena struktura kohezijske porabe, ki jo je v predlogu perspektive predvidela evropska komisija in po kateri bi šlo 79 odstotkov

od 336 milijard evrov težkega svežnja za cilj 1 ali konvergenčne regije, 17 odstotkov za cilj 2 ali za konkurenčnost in zaposlovanje, 4 odstotki pa za cilj 3 ali ozemeljsko sodelovanje.

Velike razlike v razvitosti

Sledeč poročilu evropske komisije so v EU v razvitosti in zaposlenosti še posebej po lanski širitvi velikanske razlike. Tako po podatkih iz leta 2002, ki je zadnje, za katerega so znani končni podatki, kakšnih 140 milijonov ljudi ali četrtnina vsega prebivalstva živi v regijah, kjer je stopnja razvitosti pod 75 odstotki BDP povprečja – skupaj jih je 64. Poročilo tudi razkriva, da je povprečni BDP v desetih najrevnejših regijah, ki so vse v novinkah, le 36 odstotkov povprečja EU, v desetih najbogatejših, med katerimi ni nobene iz novink, pa je kar 189 odstotkov povprečja.

Kar se zaposlenosti tiče, večina članic ostaja pod ravno 70 odstotkov, ki naj bi jo, sledeč lizbonski strategiji, dosegle leta 2010, oziroma 67

Evropska komisarka Danuta Hübner zavoljo razvojnih potreb nasprotuje klestenju proračuna.

Luksemburški premier Jean-Claude Juncker predlaga zmanjšanje evropskega proračuna.

odstotkov za leto 2005; povprečje za leto 2003 je 62,9 odstotka. Samo štiri članice, Danska, Švedska, Nizozemska in Velika Britanija, dosegajo 70-odstotno zaposlenost. V novinkah je za uresničitev cilja treba ustvariti sedem milijonov novih delovnih mest, skupaj pa kar 22 milijonov.

Po vsem tem je vsekakor jasno, da drastično zmanjšanje proračuna ne bi ugodno vplivalo na razvoj držav in uresničevanje lizbonske strategije. Na trenutke se zadeva zdi celo neverjetno kontradiktorna – eno zahteva lizbonska strategija, povsem nasprotno pa želi uresničiti luksemburški proračunski predlog.

Slovenija in črpanje sredstev

Slovenija ima pri črpanju sredstev EU precejšnje absorpcijske težave.

Proračuna?

Evropski projekti se sicer izvajajo, vendar Slovenija ne počrpa niti evra evropskih sredstev. Kje torej iskati težavo oziroma od kod izvira problem? Gremo po vrsti. Obdobje 2004–2006 pomeni tista leta, ko mora država sprejeti obveznosti oziroma podpisati pogodbe s prijavitelji in dobiti potrditev evropske komisije za kohezijske projekte, ki pa se lahko dejansko črpajo šele v prihodnjih letih. Slovenija mora tako najprej vse projekte financirati iz lastnih sredstev, šele pozneje, po množici nadzorov in drugih postopkov, so ji lahko ta sredstva povrnjena iz bruselske blagajne. Žal Slovenija po letu dni članstva iz proračuna EU, kot že rečeno, ni počrpala še niti evra. Ta težava pa ne zadeva le Slovenije, saj gre za splošno težavo novih držav članic, kjer se stopnja črpanja prav tako giblje od nič do dva odstotka. Slovenija se danes spoprijema z izjemno zahtevnimi investicijskimi projekti. O dobri absorpcijski sposobnosti države na področju obstoja investicijskih prednostnih nalog tako kratko – kot srednjeročno govori dejstvo, da država preprosto ne bo mogla uresničiti svojih ambicioznih ciljev, vsebovanih v

Slovenija ima težave pri črpanju evropskega denarja.

Med državami EU so velike razlike v razvitosti.

strategiji razvoja Slovenije, če ne bo večjih sprememb ekonomskih politik spremljal tudi povečan obseg naložb. Sofinanciranje projektov je treba zagotoviti iz dveh virov: najprej od prejemnika sredstev, k evropskim sredstvom pa mora svoje dodati tudi javni sektor, praviloma državni proračun. Poleg zagotavljanja lastnih sredstev se prejemniki srečujejo še z likvidnostno težavo (težave s plačilno sposobnostjo) za tisti del stroškov, ki se pozneje povrne z evropskim in javnim sofinanciranjem. Za uspešno črpanje mora država znati rešiti več vprašanj. Določiti mora prednostne naloge po posameznih področjih, kar se mora ustrezno izražati v strateskih, še posebno pa v izvedbenih programih na nacionalni in ravni EU. Glavna težava je, kot rečeno, povezana z administrativno usposobljenostjo državne uprave: kljub večmilijardnim izplačilom ni bil v Bruselj posredovan še noben zahtevek za povračilo sredstev. Izvajanje proračuna, priprava novih razpisov in projektne dokumentacije ter administrativna usposobljenost državne uprave so področja, ki jih je treba prednostno rešiti v najkrajšem času. Pri tem je treba poudariti, da vzroki za nesposobnost črpanja evropskih sredstev niso novi in se niso pojavili v zadnjem času. Sem njihovega nastanka je bilo posejano že v mandatih prejšnje oblasti. Ta se je ukvarjala predvsem z vstopom v EU in s hvalisanjem z zaslugami za članstvo v uniji, mnogo manj pa s pripravami na dejansko življenje v njej. Prejšnja vlada bi morala vedeti, da je črpanje evropskih sredstev vse prej kot preprosto, vendar temu vseeno ni namenjala dovolj velike pozornosti in priprave.

Kot že rečeno, krčenje proračuna EU kratkoročno ne bi opazneje prizadelo Slovenije, na dolgi rok pa negativni vplivi niso izključeni. Problem Slovenije nastopi, ko gre za črpanje sredstev iz Evropske unije. Z drugimi besedami – ne zmremo izkoristiti denarja, ki nam je namenjen. Dokler bo tako, niti ni toliko pomembno, kako velik je celotni evropski proračun. Sredstev morda ne bomo dokončno izgubili, priprave na prihodnjo finančno perspektivo pa bodo morale biti mnogo bolj dodelane, kot so bile pri sedanjih, ki

nam je dobesedno spolzela skozi prste. Eno izmed najbolj problematičnih področij, kjer je absorpcijska sposobnost Slovenije na ničli, je razpoložljivost produkcijskih dejavnikov, zlasti pri zagotavljanju ustreznih usposobljenih človeških virov in pri pridobivanju prostora. Upamo lahko le, da bodo ta problematična področja v naslednjih letih preteklost. Slovenija bo morala skoraj v celoti sama pokazati, ali je pripravljena in sposobna izkoristiti vse možnosti za razvoj, ki jih ponuja Evropska unija.

Denis Vengust

Regionalna Televizija posebnega pomena
posebnega pomena

Moljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 81

www.rts-tv.com

Minister za zdravje Andrej Bručan je predstavil predlog sprememb in dopolnitev zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Minister za zdravje Andrej Bručan je prejšnji teden predstavil predlog sprememb in dopolnitev zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Kaj prinaša novi predlog?

Kot kaže, so se na ministrstvu temeljito lotili reorganizacije zdravstvenega sistema v celoti, ta obsežni predlog, ki so ga predstavili sedaj, pa je le sklop najnujnejših sprememb in

Novosti v zdravstvu

odločb, ki so kot kratkoročne spremembe potrebne za stabilizacijo celotnega zdravstvenega sistema. Obširne spremembe zdravstvenega sistema oziroma zdravstveno reformo naj bi uvedli do leta 2007. Pri spremembah, ki so jih predstavili, so se oprli na izkušnje Irske, ki je prav tako postopoma uvajala spremembe v svoj zdravstveni sistem. Minister Bručan je poudaril, da je predlog zakona nastajal že od začetka letošnjega leta in da ima takšne smernice, kot so zapisane v koalicijski pogodbi.

Pogled nazaj

Zaradi novih metod zdravljenja, novih zdravil, modernejših in tehnološko bolj dovršene ter dražje opreme, starajočega se prebivalstva sistem zdravstvenega varstva pri nas deluje na zgornji meji svojih zmogljivosti. Socialni model financiranja zdravstva je naša država uvedla že leta 1992 in do leta 1999 je ta sistem omogočal dokaj znosno in ugodno reševanje zdravstvenega financiranja. Po letu 2000 pa se zaradi zakonskih regulativ stanje močno slabša, saj so postali odhodki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) bistveno večji kot prihodki. K temu so deloma pripomogli tudi uvedba davka na dodano vrednost (DDV)

v zdravstvu, rast plač v zdravstvu, uvedba dodatnega kolektivnega pokojninskega zavarovanja v javnem sektorju in drugo. Po ocenah zavoda so tako odhodki zaradi naštetih razlogov v zadnjih petih letih realno zrastle za 65 milijard tolarjev oz. med 10 do 15 milijardami na letni ravni.

Kaj se bo spremenilo?

S predlogom zakona hoče ministrstvo poseči v dva velika sklopa. Prvi so dopolnitve in spremembe, ki se nanašajo na dograjevanje področja sistema zdravstvenega varstva in zavarovanja ter kratkoročne ukrepe, pogoje in podlage za bolj uravnovešeno in stabilno financiranje

zdravstvenega varstva. Drugi pomemben sklop so dopolnitve in spremembe, ki na področje dopolnilnih prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj uvajajo izravnalne sheme.

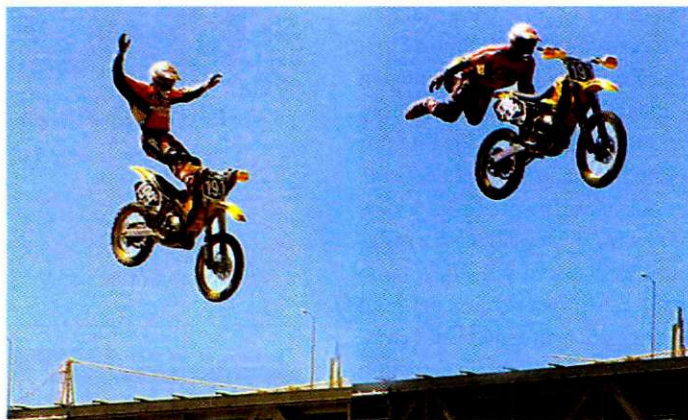
Spremembe zdravstvenega varstva

Največja in v javnosti najbolj pričakovana sprememba je nov način priznavanja bolniških nadomestil. Stoodstotno nadomestilo naj bi še vedno prejeli tisti, ki bodo izostali od dela zaradi poklicne bolezni, poškodb pri delu, darovanja organov in krvi. Za poškodbe, ki jih bodo zaposleni utrpeli zunaj delovnega časa, naj bi po novem namesto 80 odstotkov osnove prejeli 70 odstotkov. 70

odstotkov naj bi prejeli tudi za čas, ki ga bodo preživeli v zdraviliščih ali bolnišnicah (takrat, kadar so stroški prehrane pokriti). Najbolj naj bi udarec po žepu občutili tisti, ki se ukvarjajo z adrenalinskimi športi, saj naj bi prejeli samo 50 odstotkov od osnove svoje plače. Seznam adrenalinskih športov po ministrovih besedah še ni pripravljen, vendar jih bodo določili s podzakonskim aktom.

Tudi bolniškega staleža naj ne bi bilo več mogoče podaljševati v nedogled. Trajal naj bi največ 12 mesecev, po tem času bo mogoče podaljšanje za 3 mesece in nato po dogovoru z ZZZS še 6 mesecev. Maksimalni bolniški dopust naj bi tako po novem trajal največ 21 mesecev, po tem času bi bile za zaposlenega na voljo tri možnosti: invalidska upokojitev, izguba zaposlitve ali pa prekvalifikacija za drugo delovno mesto.

Predlog zakona ureja tudi plačevanje zdravstvenih prispevkov. Po novem obrtnikom, samostojnim podjetnikom, kmetom in samozaposlenim prispevka ne bi bilo treba plačevali samo na podlagi plač, ampak tudi od vseh drugih prejemkov, razen od povračil za materialne stroške in odpravnin ob upokojitvi. To pomeni, da bi se jim prispevki obračunavali na podlagi dohodninske na-

Tisti, ki bodo utrpeli poškodbe pri adrenalinskih športih, bodo v bolniškem staležu prejeli le 50-odstotno nadomestilo osnovne plače.

Novi predlog zakona o zdravstvenem zavarovanju je izrazito socialno naravnano. Kar dobrih 100.000 ljudi z najnižjimi dohodki bo oproščenih plačila dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Premija sedaj znaša dobre 4 tisočake na mesec.

V zadnjih petih letih so se odhodki ZZSZ povečali za 65 milijard, in to predvsem na račun nove zakonske ureditve in uvedbe DDV v zdravstvu.

povedi in ne od osnove za pokojninsko zavarovanje, kot to velja sedaj. Minister Bručan je pri tej točki poudaril, da gre pri novem načinu obračunavanja za solidarnost, saj naj bi bili ti novi pridobljeni zneski prerazporejeni v korist socialno najbolj ogroženih. Tako na podlagi predloga zakona ocenjuje, da bo okrog 100.000 ljudi z najnižjimi dohodki upravičenih do popolnega obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki jim ga bo plačeval zavod. V ta razred upravičencev spadajo zaposleni z minimalno plačo, prejemniki varstvenega dodatka, trajne denarne pomoči in seveda brezposelni, ki so upravičeni do denarne pomoči. To bo tudi največje breme za zavod, saj mu bo to stroške na letni ravni povečalo za okrog 3,5 milijarde tolarjev. Vendar je pri tej kategoriji prišla do izraza socialna usmerjenost predloga zakona.

Na področju prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja so poglavitne rešitve v tem, da zakon podrobneje opredeljuje tipe prostovoljnih zavarovanj. Dopolnilna zavarovanja so zaradi svojega vpliva na uresničevanje zdravstvenega varstva in na socialno varnost celotnega prebivalstva opredeljena kot javni interes Republike Slovenije. Zato bodo pod posebnim nadzorom države in bo zanje veljala posebna zakonska ureditev. Za zavarovance to pomeni, da bodo morale ponuditi enake premije za vse svoje zavarovance, da so jih dolžne sprejeti v zavarovanje in da jim za to ne smejo postavljati nikakršnih pogojev.

Rešitev so izravnalne sheme

Drugo pomembno poglavje predlog zakona namenja medgeneracijski vzajemnosti in izravnalnim shemam. V zadnjem času se je veliko govorilo o pritiskih zdravstvene zavarovalni-

ce Vzajemne, ki je grozila, da bo primorana dvigniti premije za prostovoljno zdravstveno zavarovanje kar do 38 odstotkov. Vse to zaradi tega, ker prejšnja vlada ni storila tistega, kar je vseskozi obljubljala, to je uvedba izravnalnih shem. V Sloveniji je čedalje več starejšega prebivalstva, zato se potrebe za njihovo zdravstveno oskrbo povečujejo. Pomenljiv je podatek, da je za osebe v starosti nad 65 let potrebnih od 3,5- do 4,5-krat več sredstev, kot za osebe v starosti od 20 do 40 let. Predlog zakona tako predvideva uveljavitev medgeneracijske vzajemnosti, po kateri bi bile premije za vse zavarovane osebe pri isti zavarovalnici enako visoke. Mlajši bi tako realno prispevali več, starejši pa manj. Zakon vsebuje uvedbo izravnave razlik v višini škod med zavarovalnicami, do katerih bi prišlo zaradi razlik v strukturi njihovih zavarovanih oseb po starosti in spolu. Brez te izravnave bi imele zavarovalnice, ki imajo velik del mlajše populacije zavarovancev, nižje

Vlada uvaja sistem izravnalnih shem, kar bi morala storiti že prejšnja vlada. Tako Vzajemni ne bo treba zviševati premij svojim zavarovancem.

premije oz. bi ustvarjale dodatne dobičke, medtem ko bi zavarovalnice z visokim deležem starejših zavarovancev imele slabše razmere poslovanja in seveda tudi višje premije. In prav za takšne situacije naj bi se uvedle izravnalne sheme dopolnilnega zavarovanja, ki bi preprečile negativne posledice namerne ali naključne selekcije oz. grupiranja zavarovanih oseb pri posameznih zavarovalnicah. Prav zaradi velikega deleža starejših zavarovancev, ki jih "pokriva" Vzajemna, se je ta znašla v položaju, ko naj bi bila prisiljena višati premije predvsem starejšim zavarovancem. Izravnalne sheme zajemajo posredovanje podatkov za izravnano, uporabo meril za udeležbo zavarovalnic v izračunu zneska za izravnano in v izravnavi razlik, izračun zneska za izravnano, uporabo meril za proženje izravnave ter izravnano razlik. Zakon predvideva tudi vračanje starostnih rezervacij, saj te z uvedbo izravnalnih shem ne bodo več potrebne. Na kakšen način bodo rezervacije vrnjene, ministrstvo še ni razpravljalo. Minister Bručan računa tudi na vstop novih zavarovalnic na trg prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj.

Zakon bodo sprejemali po hitrem postopku

Vlada gradiva, ki ga je predstavil minister, še ni obravnavala. Minister je namreč postavil desetdnevni rok, v katerem lahko zainteresirana javnost javno razpravlja o predlogu zakona. Minister pričakuje "dobrohotne in nekoristoljubne pripombe". Nato pa pričakuje, da bo zakon sprejet po hitrem postopku, da bi ga začeli čim prej izvajati, saj se mudi predvsem zaradi izravnalnih shem, ki bi jih morala, kot smo ugotovili, urediti že prejšnja vlada.

Gregor Drnovšek

www.rapplus.com

RADIO PLUS

MARIBOR

Gabrova trdnjava pada

Ministrstvo za šolstvo in šport je veljajo za eno najbolj močnih trdnjav liberalne demokracije.

Slavko Gaber je dolgo časa grel stolček šolskega ministra in v vsem tem času mu je uspelo prirejati šolski sistem po svoji meri in po meri svoje stranke.

In prišle so volitve, prišlo je do zamenjave oblasti in na šolskem ministrstvu je zapihal nov veter, ki je med drugim prinesel nekaj sprememb na področju osnovnega šolstva.

Minuli teden je bila v državnem zboru vroča razprava o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli. Ministru Zveru je uspelo prepričati poslance, da so predlagane spremembe nujne in strokovno utemeljene. Pričakovati je bilo kritike iz vrst opozicijskih strank, predvsem iz vrst liberalne demokracije, ki se je postavila v bran svojemu strankarskemu kolegu in nekdanjemu šolskemu ministru, da ne reče mo očetu devetletke. S sprejetjem zakona, ki ga je pripravila nova ekipa šolskega ministra, je padel eden večjih projektov prejšnjega šolskega ministra.

Slednjemu je treba priznati, da se je precej trudil, da ministru Zveru ne bi uspelo. V prvi vrsti je v "boj" pognal nekaj svojih nekdanjih tesnih sodelavcev, ki so si prizadevali diskvalificirati Zverove rešitve, a jim ni uspelo.

Zakaj spremembe?

Na vprašanje, zakaj je prišlo do sprememb zakona o osnovni šoli, konkretno na področju nacionalnih preizkusov znanja, na ministrstvu odgovarjajo, da razmišljanja o spremembah pri nacionalnih preizkusih znanja (NPZ) niso nova. O poročilih o njihovi izvedbi so namreč že potekale razprave o spreminjanju koncepta z vpeljevanjem internih delov preizkusov (ustni deli, prak-

tični del preizkusov). Bile so tudi razprave o tem, ali se držati določila, da so NPZ del ocene v devetem razredu. In prav zaradi vseh navedenih razlogov je nova ekipa na ministrstvu za šolstvo in šport želela znova preučiti problematiko koncepta in izvedbe nacionalnih preizkusov znanja. Ob tem so bili, kot pravijo, seznanjeni z analizami, ki so dokazovale, da je zamišljena logistika, ki je izvirala iz dejstva, da ocene iz NPZ predstavljajo del ocene v devetem razredu, praktično neizvedljiva. Zakaj? V izvedbi, ki je veljala do spremembe zakona, bi bil vsak učenec 9. razreda v pisno izvedbo NPZ vključen trikrat: na predpreizkusu, v rednem in pri naknadnem

roku, poleg tega pa še z ustnimi oziroma praktičnimi preizkusi interno preverjen za potrebe NPZ. Na šolah bi morali NPZ spomladi izvesti trikrat, poleg tega pa za manjšo skupino učencev še četrtič, v izrednem roku ob koncu meseca avgusta.

Navedena dejstva pripeljala do potrebnih sprememb

Zdaj pa pogledajmo vsebinske zadeve. 64. člen zakona sicer ohranja NPZ ob koncu drugega in tretjega obdobja, odpravlja pa ga ob koncu prvega obdobja. Ob koncu drugega obdobja se preverja znanje učencev iz slovenščine oziroma italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih in matematike ter tujega

Se SVIZ, katerega glavni tajnik je Branimir Štrukelj, zet Milana Kučana, spreminja v politično organizacijo?

Sprememba zakona o osnovni šoli odpravlja nacionalno preverjanje znanja ob koncu prvega obdobja.

Namesto partnerskega sodelovanja dopisovanje prek medijev

Potem ko je šolski minister pred poslanci uspešno zagovarjal spremembo zakona o osnovni šoli, je kmalu moral odgovarjati na nekatere očitke Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture (SVIZ), ki trdi, da minister pri imenovanju ravnateljev ne upošteva mnenja učiteljskega zbora. V javnosti omenjajo tri za SVIZ sporne primere. Ministrstvo za šolstvo in šport je v sporočilu za javnost pojasnilo vse tri primere. Na očitke, zakaj je minister zavrnil soglasje k imenovanju ravnateljice OŠ Beltinci, na ministrstvu odgovarjajo, da so prejeli nekatere dokumente o domnevnih nepravilnostih na šoli, minister pa jih je želel preveriti. V primeru OŠ Muta je dal minister soglasje ravnateljice na podlagi podpore, ki jo je imela s strani lokalne skupnosti, prav tako pa je soglasje k imenovanju ministru predlagal svet zavoda. Na očitke, da minister že tri mesece ni dal soglasja k imenovanju ravnateljice v Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, na ministrstvu odgovarjajo, da to ne drži, saj je s strani Direktorata za vrtce in osnovno šolo prišel primer do ministra v začetku meseca maja. Po trditvah ministrstva sindikat tudi nedosledno razlaga odločitve Ustavnega sodišča RS iz leta 2004, češ da bi moral minister obrazložiti negativno soglasje, ki ga izda. To seveda ne drži. Zadeva še ni pravnomočna, in dokler ne bo, minister ni dolžan dajati obrazložitve k izdajanju soglasij oziroma nesoglasij. O tem bo odločalo Vrhovno sodišče RS, pravijo na ministrstvu za šolstvo in šport.

jezika. Seveda je to preverjanje za učence prostovoljno. Ob koncu tretjega obdobja pa se znanje učencev preverja iz slovenščine oziroma italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, iz matematike in tretjega predmeta, ki ga izmed obveznih predmetov 8. in 9. razreda določi minister po poprejšnji pridobitvi mnenja pristojnega strokovnega organa. V nasprotju s koncem drugega

Minister za šolstvo in šport Milan Zver se je v začetku svojega mandata uspešno soočil z nekaterimi problemi, ki se jim je njegov predhodnik izogibal.

obdobja je NPZ ob koncu tretjega obdobja za učence obvezno. Sklepi zapisanega so, da se NPZ torej ohranja do konca drugega in tretjega obdobja, vendar po tretjem obdobju uspeh pri NPZ ne vpliva več na oceno 9. razreda in na končanje osnovne šole.

Slovenija in druge države

Skoraj v vseh evropskih državah izvajajo določene oblike zunanjega preverjanja znanja ob koncu obveznega izobraževanja. Večina evropskih držav izvaja določene oblike zunanjega preverjanja znanja tudi med trajanjem obveznega izobraževanja. Tako izvajajo zunanje preverjanje znanja po šestem letu izobraževanja v Belgiji, na Finskem, v Franciji, Luksemburgu, Angliji in na Malti. Nekatere države uvajajo zunanje preverjanje znanja šele po petem letu šolanja, npr. Irska, Škotska, Švedska.

Spremembe za osnovnošolce

Sprememba zakona o osnovni šoli ohranja nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega in tretjega obdobja, odpravlja pa ga ob koncu prvega obdobja.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja se uporabljajo kot dodatna informacija učencem, staršem in šoli ter za potrebe znanstvenoraziskovalnega dela in izdelavo analiz.

Ob koncu drugega obdobja se preverja znanje učencev iz slovenščine oziroma italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih in matematike ter tujega jezika.

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja je za učence prostovoljno.

Ob koncu tretjega obdobja se v skladu s predlaganim zakonom znanje učencev preverja iz slovenščine oziroma italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, iz matematike in tretjega predmeta, ki ga izmed obveznih predmetov 8. in 9. razreda določi minister po poprejšnji pridobitvi mnenja pristojnega strokovnega organa.

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja je za učence obvezno.

Uspeh pri njem po tretjem obdobju ni več v funkciji združevanja ocele in tako ne vpliva več na oceno 9. razreda in na končanje osnovne šole.

V skladu s predlaganimi spremembami učenec konča 9. razred, če ima pozitivne ocene iz vseh predmetov 9. razreda. S tem je omogočeno končanje osnovne šole brez ocene nacionalnega preverjanja znanja ob koncu tretjega obdobja.

Osnovna šola dosežke učenca pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja vpiše v zaključno spričevalo, vendar ne vplivajo na ocene in splošni učni uspeh v 9. razredu.

Vrsta in število predmetov, pri katerih so organizirani zunanji preizkusi znanja, se spreminja, mogoče pa je reči, da je trdno jedro matematičnosti in matematika, poleg teh dveh pa zelo pogosto tudi tuj jezik.

Lahko zapišemo, da zunanje preverjanje znanja postaja del redne prakse v vseh evropskih državah predvsem kot informacija o doseženih standardih znanja za učence, starše, učitelje in kot podlaga za nadaljnje oblikovanje šolske politike. Predstavlja eno najpomembnejših oblik vrednotenja šolskega sistema, zagotavljanja njegove kakovosti in razvijanja kulture preverjanja. **Peter Avsenik**

Nekdanji šolski minister je pred glasovanjem sprememb zakona o osnovni šoli močno lobiral, a mu ni uspelo. Minister Zver je bil uspešnejši.

STUDIO 35

snaga

SLOPAK
DRUŽBA ZA RAVNANJE Z ODPADNO EMBLAŽO D.O.O.

Ločujmo za prihodnost

www.slopak.si www.jh-lt.si/snaga

Stoti rojstni dan

Las Vegas je praznovanje svojega 100. rojstnega dne začel z največjo torto na svetu. Torta, ki jo je pripravilo 600 prostovoljcev, je v dolžino merila 31 metrov, v širino 15 metrov, v višino 50 centimetrov, vsebovala pa je 23 milijonov kalorij, ki so jih "porazdelili" med 20.000 gostov. V mestu razvad in pregreh so številni koncerti, predstave, plesi, igre na srečo pa se nadaljujejo s polno paro. Po besedah predstavnikov mestnih oblasti nameravajo proslavo podaljšati kar na celo leto. Las Vegas je postal mesto leta 1905, a vse do leta 1941 ni pritegnil nobene pozornosti. Sloves igralniškega raja je mesto dobilo leta 1946, ko je mafijec Benjamin "Bugsy" Siegel odprl igralnico Flamingo.

njem" vstopnic za svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji. Virusna različica 'P' se je začela širiti z bliskovito naglico tudi zato, ker je elektronsko sporočilo dajalo videz, da gre za verodostojno vsebino. Računalniški črv Sober Q, ki prav tako napada elektronsko pošto, pa vsebuje skrajno desničarsko propagando in gesla, ki spodbujajo sovraštvo do tujcev. Neonacistična gesla so večinoma v nemščini. Na udaru so operacijski sistemi Windows 95, 98, ME, NT, 2000, XP in strežniški sistem Windows 2003. Stari protivirusni programi novega črva ne preprežejo. Težava pri zatiranju črva je tudi v tem, da veliko lastnikov računalniških sistemov ne zaupa Microsoftu, ker se bojijo, da bo ta vodilni svetovni izdelovalec programske opreme svoje varnostne programe, ki jih ponuja tudi brezplačno, zlorabil v svojo korist za industrijsko vohunjenje.

tov proti predsedniku Hosniju Mubaraku. Aretirani so obtoženi pripadnosti prepovedani skupini in poskusa mobilizacije študentov in delavcev proti Mubarakovemu režimu. S tem se je število aretiranih članov omenjene skupine od začetka maja povzpelo na 550.

Kraljica v parlamentu

Britanska kraljica Elizabeta II. je v Londonu s tradicionalnim govorom odprla novi sklic britanskega parlamenta, ki so ga volivci izbrali na volitvah 5. maja. Kraljica je zatem

Ponarejen potni list

Eden od osumljenцев za poneverbo potnega lista za pobeglega hrvaškega generala Anteja Gotovina je priznal, da je na zahtevo odvetnika Gotovine Marijana Pedišića ponaredil dokument. Franjo Katavić je pojasnil, da mu je izdelavo ponarejenega potnega lista naročil upokojeni policist Salih Fazlić po Pedišićevem naročilu. Odvetnik in nekdanji policist sta v izjavah za medije vpletenost zanikala, nista pa želela govoriti o podrobnostih. Hrvaški mediji so v začetku maja poročali, da je Gotovina, obtoženec haaškega Mednarodnega sodišča za vojne zločine, storjene na območju nekdanje Jugoslavije, leta

2001 dobil ponarejen potni list na ime Kristian Horvat, s katerim je domnevno zapustil Hrvaško, ko je izvedel, da je proti njemu vložena obtožnica. Potni list naj bi bila izdelala brata Franjo in Miroslav Katavić.

Vodja za zapahi

Italijanska policija je v neki kavarni v bližini mesta Reggio Calabria na jugu države prijela enega najbolj iskanih mafijskih šefov Giuseppeja Iamonteja. 56-letni Iamonte vodi kalabrijsko mafijsko organizacijo

Aretirani skrajneži

Italijanska policija je aretirala najmanj osem Severnoafričanov, ker naj bi domnevno pripadali islamski teroristični celici, ki je pripravljala napade na javna poslopja v Italiji. Med aretiranimi je pet Tunizijcev in trije Maročani. Aretacije so odredila sodišča v Torinu in Milanu. Policija je izdala tudi kakih deset zapornih nalogov za druge osumljenke. Med njimi za nekega Tunizijca, ki je priprt v ameriškem vojaškem oporišču Guantanamo na Kubi, in nekdanjega imama milanske mošeje. Skrajneži tunizijske celice v Milanu naj bi se bili domnevno urili v oporiščih v BiH in Afganistanu, ki jih je vodila teroristična mreža Al Kaida. Italija je od terorističnih

N'dragheta in je na seznamu 30 najbolj nevarnih mafijskih 'donov' v Italiji. Na begu je bil 12 let, na sodišču pa mu zaradi obtožb o vpletenosti v trgovino z mamili in mafijskih aktivnosti grozi 20-letna zaporna kazen.

Računalniški črv

Po omrežju se je začel širiti nov računalniški virus, imenovan Sober Q. Širi se pod domnevnim "žreba-

napadov 11. septembra 2001 v ZDA aretirala veliko domnevnih teroristov. Le redke je tudi obsodila, večina pa je bila izpuščena ali zaradi pomanjkanja dokazov oproščena.

Aretacije tudi v Egiptu

Egiptovska policija je aretirala še 56 članov prepovedane skupine Muslimanska bratovščina, ki je pripravila vrsto preoreformnih protes-

prebrala izjavo britanske vlade pod vodstvom Tonyja Blaira, v kateri vlada predstavlja najpomembnejše zakone, ki jih namerava pripraviti v prvem letu tretjega mandata. Kot razkriva načrt, ki ga je prebrala Elizabeta II., namerava Blairova vlada pospešiti posodobitev javne uprave, povečati podporo delavskim družinam s povečanjem ugodnosti za matere v času porodniške in za nego otrok.

Madžarski tokaj

Izraz tokaj se bo od aprila prihodnje leto lahko uporabljal le za vina, pridelana na Madžarskem. Sodišče Evropskih skupnosti v Luxembourgju je namreč zavrnilo pritožbo italijanskih vinarjev, ki so oporekali leta

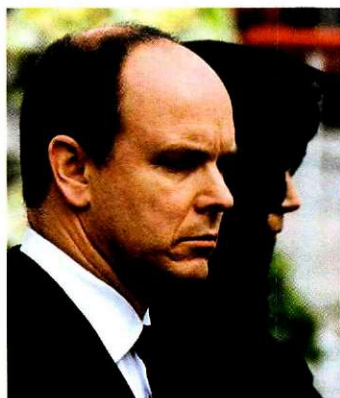

1993 sklenjenemu dogovoru med Evropsko zvezo in Madžarsko. Ta po marcu 2007 prepoveduje uporabo imena tokaj za vina, ki niso pridelana na Madžarskem.

Sporazumu so nasprotovali vinarji iz Furlanije-Juljske krajine, sodišče pa je presodilo, da je bilo trinajstletno prehodno obdobje dovolj dolgo, da bi italijanski vinarji lahko našli drugačno rešitev za svoja vina, ki so jih doslej imenovali tocai friulano ali tocai italico. Velja omeniti, da so imeli precej težav s poimenovanjem te sorte vina tudi slovenski vinarji, vendar so jo nazadnje poimenovali točaj.

Monaški princ

Monaški princ Albert II. bo aprila preminulega kneza Rainierja III. na monaškem prestolu uradno nasledil 12. julija, so sporočili iz knežje palače v Monaku. Na ta dan bo Monako praznoval. Slovesnosti ob prevzemu prestola bodo namreč potekale nekaj dni po izteku uradnega trimesečnega žalovanja za

umrlim knezom Rainierom III., ki se izteče 6. julija. Albert II. bo tako pri 47 letih postal trideseti suveren dinastije Grimaldi, ki tej sredozemski državi vlada že od 13. stoletja.

Knjige gredo za med

Joseph Ratzinger, ki je prejšnji mesec postal papež Benedikt XVI., nosi še en naziv, to je najbolje prodajani avtor v Združenih državah. Založnik pravi, da vlada neverjetno veliko zanimanje za pisanje papeža,

ki razpolaga z avtorskimi pravicami za knjige Benedikta XVI. v ZDA. Tako so znova natisnili prek 300.000 izvodov njegove knjige in v prvih nekaj dneh razprodali vse kopije, ki so jih imeli. Ko so njegovi kolegi kardinali Ratzingerja imenovali za naslednika papeža Janeza Pavla II., je Ignatius Press opazil neverjetno povečanje zanimanja za njegove knjige. Med njegovimi najbolj priljubljenimi knjigami sta Sol zemlje, prepis obširnega intervjuja, ki ga je dal pred skoraj desetletjem, in prva knjiga njegovih spominov.

Nemke in čevlji

Skoraj vsaka druga Nemka ima doma več kot deset parov čevljev. Anketa, v kateri je sodelovalo približno tisoč žensk med 20. in 50. letom starosti, je pokazala, da ima 45 odstotkov vprašanih žensk v svoji omari za čevlje od najmanj deset do največ 25 parov čevljev, 17 odstotkov pa jih ima manj kot deset parov. Veliko število Nemk čevlje kupuje v skladu z oblačili. Imelda Marcos, soproga nekdanjega filipinskega diktatorja, je svojčas priznala, da ima okoli 3.000 parov čevljev, ameriška pevka Mariah Carey pa celo več kot 10.000.

Novo upanje

Znanstveniki Thomas Leung, Thomas Lo in Paul Cheng z Univerze v Hongkongu zatrjujejo, da so razvili zdravilo BTC-100, ki lahko bolnikom z rakom na jetrih za deset mesecev podaljša življenje. Za izdelavo BTC-100, ki je domnevno prvi korak k odkritju še učinkovitejšega zdravila proti tej bolezni, zaradi katere na leto umre okrog

1.400 prebivalcev Hongkonga, bi potrebovali 3,8 milijona ameriških dolarjev. Kmalu naj bi zdravilo, narejeno iz užitne bakterije z imenom bacillus subtilis, preizkusili na ljudeh. Bakterija z ustvarjanjem naravne kemične substance uničuje beljakovine, ki povzročajo raka.

Ukradli avto

Neznani nepridipravi so v Sofiji ukradli avtomobil makedonskega ministrstva za obrambo. Vozilo znamke seat toledo je bilo parkirano pred restavracijo na bulvarju Crn Vrv v bolgarski prestolnici. Policija

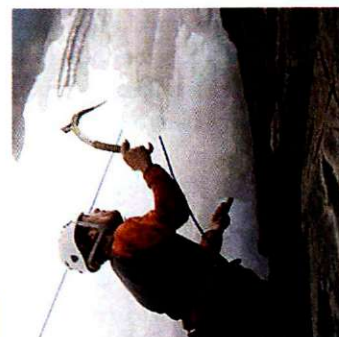

za zdaj razen podatka, da je bilo vozilo ukradeno okrog polnoči, ne da je drugih informacij. Kraja se je zgodila v času, ko je v Sofiji potekal dvodnevni forum Pakta stabilnosti za JV Evropo, na katerem so se zbrali predstavniki držav z območja pa tu-

di iz EU, ZDA, ZN, OVSE ter drugih mednarodnih organizacij.

Tajanje ledenikov

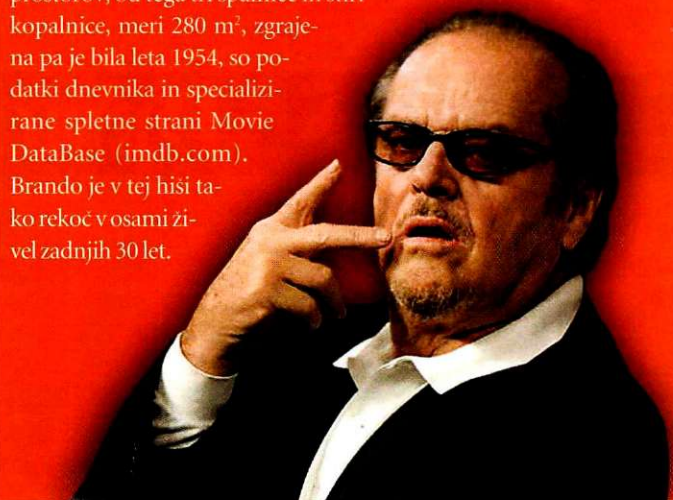
Globalna otoplitev ogroža tudi ledenike na Everestu. Kitajski znanstveniki, ki raziskujejo najvišjo goro

na svetu, pravijo, da lahko zmanjšanje teh ledenikov povzroči hude težave v svetovnih vodnih rezervah. Na tibetanski strani Everesta se je, kot kažejo meritve, točka, na kateri se ledenik topi, v dveh letih pomaknila navzgor za okoli 50 metrov, del ledenika pa je od leta 2002 do danes povsem izginil. Strokovnjaki ZN so leta 2002 opozorili, da ledeniškim jezerom na tibetanski strani Everesta zaradi tajanja ledu grozi izlitje in posledično poplave, ki bi ogrozile na tisoče ljudi. V svetovnih ledenikih je okoli 75 odstotkov svetovnih vodnih rezerv.

Prodana Brandova hiša

Ameriški igralec Jack Nicholson je za pet milijonov dolarjev kupil hišo svojega pokojnega prijatelja in sosedo Marlona Branda, ki je umrl julija lani. Nicholson, dvakratni dobitnik oskarja za najboljšo glavno vlogo, je Brandovo hišo, ki stoji poleg njegove na vrhu enega od gričev na Beverly Hillsu v Kaliforniji, kupil od igralčevih dedičev. Vila ima 12 prostorov, od tega tri spalnice in štiri kopalnice, meri 280 m², zgrajena pa je bila leta 1954, so podatki dnevnika in specializirane spletne strani Movie DataBase (imdb.com). Brando je v tej hiši tako rekoč v osami živel zadnjih 30 let.

Vseeno kakšna

Šarlatanska različica akupunkturo prav tako pomaga pri migrenskih glavobolih kot prava, obe pa sta za paciente veliko boljši kot odsotnost kakršnega koli zdravljenja. Nemški znanstveniki so razdelili paciente, ki trpijo zaradi migrenskih glavobolov, na tri skupine. Pacientom so dejali, da se bodo predstavniki ene skupine zdravili z akupunkturo, podobno kitajskemu načinu zdravljenja, drugo skupino bodo zdravili z akupunkturo, ki je drugačna od kitajske, a je pokazala dobre klinične rezultate. Pacienti niso vedeli, v kateri skupini so. Pacienti tretje skupine so bili zdravljeni kasneje. Pacienti druge skupine niso vedeli, da so jih zdravili z nepravno akupunkturo. Zdravili so jih 12 tednov, uspešnost zdravljenja pa so merili z dnevi, ko pacienti niso imeli bolečin. Uspešnost je bila 50-odstotna, kar pomeni, da je imela polovica pacientov manj bolečin. Prava akupunktura pa je delovala na paciente 51-odstotno, torej le za odstotek bolje kot nepravna. Petnajst odstotkov pacientov iz obeh skupin je poročalo o zmanjšanju dni z glavoboli za polovico.

Učinkovita rešitev

Celulit je sovražnik številka ena za kozmetično medicino. Dermatologi ga poskušajo topiti z laserji, plastični kirurgi ga izsesavajo z liposukcijo, maserji ga skušajo odpraviti z energično masažo, izdelovalci kozmetike pa izumljajo različne kreme in gele, ki naj bi ga učinkovito odpravljali. Toda grda pomarančasta koža se še naprej pojavlja na nogah in bokih žensk, zlasti starejših od 35 let, in ostaja nepremagljiva. Ves čas se pojavljajo nove metode, vse pa se poznajo le na denarnicah pacientk in na slovesu zdravnikov. Ena takšnih metod se imenuje mezoterapija. Francoski zdravniki jo uporabljajo ne samo za zmanjšanje celulita, ampak tudi za zmanjšanje odvečne teže, odpravljanje migrene in zdravljenje bolečin. V Ameriki se je pojavila še le zdaj. V podkožje z iglami nabrizgajo mešanico sestavin, ki topijo maščobo in jo odvajajo. Mnogi zdravniki tej metodi zelo nasprotujejo, ker naj bi zbadanje v podkožje povzročalo hude infekcije, ki jih je treba zdraviti z antibiotiki ali celo kirurško.

Še vedno se trese

Potres v Indijskem oceanu, ki je izzval cunami na prvi dan novega leta, je dobesedno pretresel svet in izzval niz manjših potresov enajst tisoč kilometrov stran, na Aljaski. Ta potres je prinesel nov rekord: najdaljši prelom zemeljske skorje in najdaljši in najintenzivnejši val popotresnih sunkov, kar jih je kdaj bilo. Prav ob bregu severne Sumatre je oceanska plošča nenadoma zdrsela prozi severovzhodu in za 20 metrov premaknila Burmansko tektonsko ploščo, ta pa se je za nekaj metrov dvignila in povzročila rušilni cunami. Potres je bil tako močan, da se da njegov učinek opazovati tudi iz vesolja, spremenil je zemeljsko površje in povzročil občutno deformacijo na razdalji 2.800 milj od epicentra. "Zemlja se še vedno trese kakor zvon," je dejal Roland Bergman s kalifornijske univerze. "Nismo še raziskovali tako močnega potresa. Ta je močno spremenil zemeljsko površje v radiju 4.500 km." Bil je veliko močnejši, kot so sprva domnevali, in sicer je imel 9,15 stopnje, popotresni sunki pa so trajali kar tri ure.

Hipoteze postale realnost

Potencial te sporne tehnologije nezadržno narašča: uspehi na področju kloniranja, o katerih poročajo strokovnjaki iz Južne Koreje, spet odpirajo celo vrsto pomembnih vprašanj, ki jih je nujno treba rešiti, če naj ta nova tehnologija res pomaga bolnikom. Naredili so tri velike korake naprej: embriji, ki so nastali pri njihovem postopku, so zagotovo kloni. Leta 2004 so naredili trideset embrijev, tako da so vzeli odrasle celice žensk prostovoljk in njihova jedra presadili v jajčne celice istih žensk. Korejska skupina je tudi prva "izdelala" zarodke iz jajčnih celic in dednega materiala, DNK, bolnikov, ki so imeli poškodbe hrbtenjače, otroški diabetes ali gensko okvarjen imunski sistem. Zarodki niso le imeli genskih nastavkov za bolezen, ampak so se tudi sicer skladali z imunskim sistemom darovalcev dednega materiala. Tretji pomemben dosežek je velika učinkovitost, saj so matične celice, potrebne za nadaljnje laboratorijske raziskave, dobili iz skoraj vseh dobljenih jajčec.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

V islamskem svetu ne pomenjajo protesti zaradi članka v tedniku Newsweek, po katerem so v zaporih v Guantanamo omalovaževali izvode Korana in vsaj enega odvrgli v straniščno školjko. Preklic članka ni dosti zalegel. V izgrelih je medtem umrlo 16 ljudi. Protesti so se te dni preselili v Indonezijo, pred tem pa so zajeli Afganistan, Pakistan in druge islamske države. Zakaj je sploh prišlo do izbruha nasilja? Novinarji ameriškega Newsweeka

Časopisni škandal

so prišli na sled preiskavi o kršitvah pravic zapornikov, pripadnikov Al Kaide, v taborišču za vojne ujetnike v kubanskem Guantanamo.

Nedopustna žalitev?

V Newsweeku z dne 9. maja so objavili kratek članek, v katerem so govorili o potrditvi navedb internih elektronskih sporočil FBI, v katerih so se pritoževali nad agresivnimi metodami vojaških organov. Kot so izvedeli od zaupnega vladnega vira, naj bi bili izpraševalci skušali pridobiti dokaze od zapornikov tako, da so izvode Korana postavili v stranišča, vsaj enega pa naj bi odvrgli v straniščno školjko in potegnili vodo. Dogodke naj bi obravnavalo prihodnje poročilo Južnega poveljstva, ki ima pod nadzorom taborišče v Guantanamo. Novinarji Newsweeka, ki so do podatkov prišli prek zaupnega vira, so zapisali, da je neki vojaški tiskovni predstavnik potrdil uvedbo disciplinskih postopkov zoper 10 izpraševalcev, ter izpostavili vlogo nekdanjega poveljnika taborišča generala Geoffreya Millerja.

Članek bi verjetno prezrli, če ga ne bi nasprotnik pakistanskega voditelja Mušarafa Imran Kan pokazal zbrani množici, govorec: "To je tisto, kar počnejo Američani, oskrunjujejo Koran."

Prvi protesti v afganistanskem Jalalabadu so se sprevrgli v krvav obračun s policijo. V kratkem so se razši-

ri na 10 od 34 afganistanskih pokrajin in poleg mrtvih terjali vsaj sto ranjenih. Protesti so se kljub prvotnim zagotovilom afganistanskega predsednika Hamida Karzaja, da gre za demonstracije za Koran in ne proti ZDA, pokazali kot ostro protiameriški.

Nekaj tisoč demonstrantov je zahtevalo, da krivcem sodijo po islamskih zakonih, ki v tem primeru določajo smrtno kazen. Tu je treba razložiti, da je za muslimane v Koranu bog fizično navzoč. Zato je žalitev svete knjige nedopusten prekršek, in kot se je za Newsweek izrazil neki pakistanski učitelj, pomeni mučenje vseh muslimanov.

• Kasneje preklicani članek je sprožil krvave proteste v Afganistanu in drugod v islamskem svetu.

vo o domnevni skrutitvi svete knjige in ostre sankcije za morebitne kršilce.

Nezanesljiv vir

Pentagon je po prvih nemirih opravil preiskavo in ta je ovrgla obtožbe Newsweeka. Tiskovni predstavnik Pentagona DiRita je dosegel preklic članka, časopisu pa posredoval navodila paznikom v Guantanamo, da bi se izognili žalitvi verskih čustev.

Kako je prišlo do napake? Avtor članka Michael Isikoff se je pozanimal o poizvedovanju Južnega poveljstva po lanski objavi internih e-sporočil FBI, ki so ponujala kruto sliko izživ-

• Ameriška državna sekretarka upa, da bodo muslimane prepričali o spoštovanju verske svobode v Guantanamo.

Val nasilja, ki ga je sprožil članek, je poslabšal po aferi Abu Grajb že precej načet ugled ZDA v islamskem svetu, kar je priznala tudi ameriška državna sekretarka Condoleezza Rice in ob izbruhu nemirov zagotovila, da Bushova administracija nikoli ni in ne bo prenašala nespoštljivega odnosa do Korana. Hkrati je napovedala preiska-

ljanja nad zaporniki. Od zaupnega vladnega vira je izvedel, da bo poročilo vsebovalo nove podrobnosti. Pri Newsweeku so zaradi teže obtožb preverili pri vojaških oblasteh, pri čemer pa je prišlo do nesporazuma. Novinar John Barry je osnutek članka posredoval vojaškemu častniku z vprašanjem, ali je natančen. Častnik je ovr-

gel navedbe o odgovornosti generala Millerja (posledično so v članku omlili stališče do njega), molčal pa je o preostalih navedbah. Glede na prejšnja poročila jetnikov in medijev o izživljanjih v Guantanamo in Abu Grajb se je zdel podatek o Koranu "sokanten, toda ne neverjeten".

Po prvih protestih DiRite je Isikoff znova vzpostavil stik s svojim virom, ta pa je potrdil, da je prebral poročila v zvezi s Koranom, vendar se ni mogel več spomniti, ali je bil podatek iz poročila Južnega povelj-

stva. Reakcija DiRite je bila neposredna: "Zaradi tega, kar je povedal ta pasji sin, so umrli ljudje."

Kaša je bila že skuhana, Riceova in tiskovni predstavnik Bele hiše McClellan sta izrazila podobni mnenji, da je Newsweekov članek podžgal že močno načeta protiameriška čustva. Newsweekovo poročanje naj bi bilo enostransko, saj niso poročali o navodilih za zaslisevalce ujetnikov, naj se do Korana vedejo spoštljivo. Poleg tega so ujetniki v Guantanamo dobili molilne preproge in podatke, v kateri smeri leži Meka. Riceova zdaj upa, da bodo prepričali muslimane po svetu, da v Guantanamo spoštujejo versko svobodo.

Vendar zadeva ni končana. Urednik revije Mark Whitaker se je opravičil za napako in izrazil solidarnost z žrtvami in vpletenimi ameriški vojniki, hkrati pa opozoril, da je bil napačen le del članka, ki se je nanašal na Koran in stranišča. Tudi Isikoff ni vrzel puške v koruzo. Iz pričevanj skupine jemskih ujetnikov, ki mu jih posreduje njihov odvetnik, naj bi izhajalo, da so ameriški vojniki večkrat uporabili Koran, da bi zapornike pridobili za sodelovanje. Ker pri tovrstnih obtožbah ne gre za osamljene primere, je za zdaj nujna previdnost pri izrekanju kakršnih koli ocen.

Mitja Volčanšek

V uzbekistanskem mestu Andijan se je krvavo končal protest lokalnega prebivalstva, ki so protestirali proti vladi in predsedniku države.

Fotografije: Reuters

Prebujanje Srednje Azije

Po revoluciji in menjavi oblasti v Gruziji, Ukrajini in Kirgiziji je čas za spremembe napočil še v eni državi nekdanje Sovjetske zveze – Uzbekistanu. A tok dogodkov je tokrat precej drugačen kot v prej omenjenih državah, saj so bili protivladni protesti krvavo zadušeni, prebivalci pa so primorani svoje nezadovoljstvo do oblasti skrivati zaradi strahu pred morebitno ponovitvijo krvavega petka, trinajstega.

Petek, 13. maja, bo v uzbekistanski zgodovini ostal zapisan kot eden izmed najtemnejših dni po razpadu SZ. V mestu Andijan na zahodu države se je zbralo nekaj tisoč demonstrantov, da bi nasprotovali aretaciji 23 pomembnih poslovnih, a so jih aretirali kot domnevne islamske skrajneže. Nekaj oboroženih moških je zavzelo tamkajšnji zapor in osvobodilo okoli 2.000 zapornikov, medtem pa so na kraj pripeljele vladne enote in začele streljati na sodelujoče. Le-ti naj bi bili po besedah uzbekistanskega predsednika Islama Kamirova do zob oboroženi islamski skrajneži, katerih namen je strmoglaviti sedanjo oblast in ustanoviti islamsko državo. Vendar je glavno uzbekistansko islamsko ekstremistično gibanje Hizbut-Tahrir že zanikalo svojo vpletenost oziroma organiziranje protestov. Tudi po zatrjevanju opozicije in lokalnega prebivalstva naj bi se bili večinoma res zbrali civilisti, ki so želeli izraziti svoje nezadovoljstvo tudi zaradi visoke stopnje brezposelnosti in nizkih plač. Točno število ljudi, ki so jih ubile vladne enote, je zaradi različnega poročanja vlade in njenih nasprotnikov težko ugotoviti. Vladni predstav-

niki poročajo o smrti 23 civilistov in desetih vojakov, medtem ko nevladne organizacije omenjajo število 475, nekateri pa menijo, da je bilo civilnih žrtev več kot tisoč, med njimi naj bi bilo tudi veliko žensk in otrok.

Krvave roke oblasti

V izraziti razklanosti med poročanjem vlade in opozicije je krajši konec potegnil uzbekistanski predsednik Kamirov. Uzbekistan je že dolgo časa znan kot država, kjer so človekove pravice in svoboda tiska le mrtve črke na papirju. Ob nedavnih dogodkih v Andijanu so neme priče tudi fotografije, ki dokazujejo, da je bilo ubitih precej več ljudi, kot zatrjuje vlada. Predsednik Kamirov je na oblasti od leta 1991, ko je razpadla Sovjetska zveza, in znano je, da ne trpi nikakršne kritike ali opozicije. Vendar pa je le malokdo pričakoval, da se bo za utišanje svojih kritikov zatekel k tako radikalnemu ukrepu, kot je streljanje na civiliste. V uzbekistanskih zaporih naj bi bilo po podatkih nevladnih organizacij zaprtih okoli 6.000 političnih zapornikov, večina pod obtožbo, da so verski skrajneži. A po zatrjevanju nevladnih organizacij naj večina ne bi imela nobene zveze z islamskimi skrajneži in naj bi bili zaprti samo zato, ker so preglasno izražali svoje nestrinjanje s politiko, ki jo vodi Kamirov.

Na nemire v tej srednjeazijski državi so se že odzvali visoki predstavniki z vsega sveta in uzbekistanske oblasti pozvali k reševanju nemirov z dialogom in brez uporabe sile. Generalni sekretar Združenih narodov Kofi Anan je v telefonskem pogovoru Kamirova opozoril, naj dovoli mednarodno preiskavo dogodkov, vendar pa je Kamirov to možnost zavrnil, češ da je vse pod nadzorom in da država ne potrebuje

• Uzbekistanski predsednik Islam Kamirov zatrjuje, da so bili ubiti protestniki nevarni teroristi, ki so želeli zrušiti sedanjo oblast.

mednarodne pomoči. Svojo pripravljenost za spodbujanje dialoga med sprtnima stranema je izrazil tudi slovenski zunanji minister in predsedujoči OVSE Dimitrij Rupel, hkrati pa je zagotovil, da OVSE za zdaj še ne namerava obiskati Uzbekistana oziroma tja poslati Alojza Peterleta, osebnega predstavnika predsedujočega OVSE za Srednjo Azijo.

Križišče interesov

Uzbekistan se od drugih držav nekdanje SZ razlikuje predvsem po tem, da v državi ne prihaja do mešanih interesov med vzhodom in zahodom oziroma med Rusijo in ZDA. Uzbekistanska oblast namreč ne uživa samo podpore Moskve, ta podpira vse vlade nekdanjih držav SZ, ki so se na položaju ohranile do danes, marveč tudi podporo ZDA. Uzbekistan je v zadnjih letih namreč postal eden izmed glavnih ameriških zaveznikov pri boju proti terorizmu. Država, ki meji na Afganistan, je ameriški vojski dovolila uporabo svojega zračnega prostora, na zahodu države pa ima ameriška vojska tudi stalno vojaško bazo. Dogovor o mednarodni pomoči sta predsednika obeh držav dosegla kmalu po terorističnih napadih 11. septembra, ko je Bela hiša načrtovala strmoglavljenje talibanskega režima, Uzbekistanu pa je za pomoč namenila tudi precejšnjo denarno nagrado. Mnogi zato ameriško administracijo obtožujejo, da se na krvave dogodke v Uzbekistanu ne odziva dovolj odločno, ker se ne želi zameriti svojemu močnemu zavezniku v boju zoper terorizem. Ameriška sekretarka Condoleezza Rice je dejala, da si

ZDA že dalj časa prizadevajo za začetek demokratičnih reform v Uzbekistanu, kar naj bi bilo glede na sedanje razmere v državi nujno.

Prebivalcem Uzbekistana naj bi se življenjske razmere iz leta v leto slabšale in čedalje več ljudi živi v revščini, ta čas kar 30 odstotkov, stopnja

oblasti so se že začele in tudi končale v Gruziji, Ukrajini in Kirgiziji, nekatere države pa so še precej oddaljene od premikov na bolje. V Belorusiji je na oblasti t. i. zadnji evropski diktator Aleksander Lukašenko, ki do sedaj še ni pokazal resnejših namenov po demokratičnih spremembah. Da-

žavah nekdanje SZ. Ob oranžni revoluciji v Ukrajini decembra lani so bili mnogi analitiki mnenja, da se bo do naslednjih ruskih predsedniških volitev marca 2008 v vseh državah nekdanje SZ zamenjala dolgotrajna oblast, ki je močno povezana z Rusijo. Tako naj bi bile vse ruske "sose-

• Generalni sekretar ZN Kofi Annan je Kamirova pozval, naj dovoli mednarodno preiskavo dogodkov, vendar pa je Kamirov to možnost zavrnil.

• Uzbekistan je eden izmed glavnih ameriških zaveznikov v boju zoper terorizem, odkar so ameriške vojaške sile navzoče v Afganistanu.

• Slovenski zunanji minister in predsedujoči OVSE Dimitrij Rupel za zdaj še ne namerava obiskati Uzbekistana.

• Med državami nekdanje SZ, kjer še vedno ni prišlo do demokratičnih sprememb, je tudi Turkmenistan, kjer si je predsednik Nijazov zagotovil dosmrtno oblast.

brezposelnosti pa je 20-odstotna. Glavni vir dohodkov v državi sta bombaž (Uzbekistan je drugi pridelovalec bombaža na svetu) in zlato. Glavne gospodarske zaveznice še naprej ostajajo države nekdanje SZ.

Pozabljeni konec sveta

Srednja Azija je območje, ki je le redkokdaj v središču pozornosti, če pa že je, je to zaradi negativnih dogodkov, kakršnim smo priče v zadnjem času. V državah nekdanje SZ so večinoma na oblasti nekdanji pripadniki komunistične partije, ki uživajo podporo Rusije, vendar pa se njihov čas počasi izteka. Revolucije in menjave

leč od pozitivnih sprememb so tudi v Tadžikistanu, Azerbajdžanu in Turkmenistanu. V slednjem je dovoljena samo ena politična stranka, predsednik države Saparmurat Nijazov pa ima zagotovljen dosmrtni mandat.

Z začetkom prve t. i. oranžne revolucije v Ukrajini so se prebudili tudi zagovorniki opozicije v drugih dr-

de" do leta 2008 protirusko usmerjene, kar pa je malo verjetno glede na razmere v nekaterih državah, še posebej v Srednji Aziji. Do takrat lahko le čakamo, katera od držav nekdanje SZ bo naslednja, kjer bodo prebivalci vzeli pravico in zakone v svoje roke. Upajmo, da jih ne bodo utišali kot v Uzbekistanu.

Ana Müllner

RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL

INTER MARKETING

www.rumenestrani.com

Je edina ženska v Janševi vladi, zaupano ji je vodenje občutljivega resorja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Izhaja iz Moravcev pri Ljutomeru, študij pa je opravila na ljubljanski univerzi, kjer je leta 1976 diplomirala iz geologije. Po diplomi se je najprej zaposlila na Geodetskem zavodu Slovenije in vodila sektor za prostorsko načrtovanje in urejanje prostora. Leta 1991 je postala svetovalka vlade na kmetijskem ministrstvu, kjer je bila zadolžena za pripravo zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, pripravljala pa je tudi ustrezne rešitve nove zemljiške politike. Med letoma 1994 in 2000 je bila direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, dokler ni bila imenovana za direktorico urada za denacionalizacijo. Od leta 2001 je opravljala službo državne podsekretarke na ministrstvu za kmetijstvo.

Začniva pri najaktualnejši zadevi. V medije je pred dnevi prišla presenetljiva novica, da niti ministrstvo za kmetijstvo niti agencija za kmetijske trge nimata nikakršnih evidenc o dodeljenih nepovratnih sredstvih kmetom do leta 1996. Domnevamo lahko, da je prišlo tudi do zlorab. Kako ocenjujete zadevo in kaj lahko zdaj naredite?

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se v zadnjem obdobju sooča z ugotovljeno neurejeno evidenco dokumentarnega gradiva, neustrezno hrambo in nepravilnim ravnanjem z dokumentarnim gradivom v preteklih letih. Dosedanja analiza postopkov in ravnanja z dokumentarnim gradivom je pokazala, da ministrstvo z večino dokumentarnega gradiva ne razpolaga več. Prav tako za navedeno obdobje ni ustreznih evidenc. Deloma dokumentacija za obdobje od leta 1990 do 2000 še obstaja in jo bo v skladu s predpisi o upravnem poslovanju treba urediti, za kar bo ministrstvo sprejelo vse potrebne ukrepe. Eden prvih že sprejetih ukrepov je zadolžitev vseh nosilcev takratnih ukrepov, da izdelajo seznam ukrepov, ki jih je ministrstvo izvajalo neposredno, in skupaj s službo, pri-

Ob vaši predstavitvi pred potrditvijo za ministro so iz nekaterih krogov leteli očitki na vaše vodenje sklada kmetijskih zemljišč, v prvi vrsti glede večstomilijonske naložbe v banko Triglav ter koncesij gozdnim gospodarstvom. Zdaj se pojavljajo sumi o nezakonitostih pri dodelitvi zemljišč v ljubljanskih Stožicah družbi SCT. Kako komentirate očitke?

V času mojega vodenja je sklad plasiral finančna sredstva pri različnih finančnih institucijah, tudi pri Komercialni banki Triglav. Sklad je kljub stečaju banke dobil vrnjena vsa vložena sredstva skupaj z obrestmi.

Glede koncesijskih pogodb velja omeniti, da je sklad v predpisanem roku ponudil takratnim gozdnim gospodarstvom v podpis pogodbe, ki so bile ustrezne tako za državo kot koncesionarje. Ker dejanski uporabniki gozdov niso želeli podpisati pogodb, so v skladu s 17. členom zakona o skladu odločanje o vsebini pogodbe prepustili sodišču.

Glede prenosa kmetijskih zemljišč, ki so bila v upravljanju podjetij, v last države pa je treba pojasniti, da se v skladu s 14. členom zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije niso prenašala nezazidana stavbna zemljišča, za katera je bil sprejet veljaven prostorsko-

SCT, po dolgoročnem planu občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000 ležijo v ureditvenem območju z oznako BR 3/3 in se urejajo s prostorsko ureditvenimi pogoji. Torej so s 13. januarjem 1996 izpolnjevala vse pogoje, da jih je SCT zakonito lastninil. SCT je skladu dostavil tudi pravno-močne odločbe, ki jih je izdala Geodetska uprava RS, s katerimi je izkazal uskladitev katastrskega stanja z dejanskim. Sklad je odločbo obravnaval kot verodostojno listino, ker pa ni bil stranka v tem geodetskem postopku, na vsebino odločbe ni mogel vplivati. Vsakršni očitki, da bi morala odločbo geodetske uprave izpodbijati, so zato neutemeljeni.

Pri razkritju založenih spisov na ljubljanskem tožilstvu se je našla tudi vaša kazenska ovadba. Kaj menite o tem?

13. aprila 2005 sem v časopisu Mag zasledila, naj bi bil Bojan Zvonar oktobra 1998 vložil kazensko ovadbo zoper mene zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja in uradnih pravic. Ta spis naj bi bil zastaral oktobra 2003. Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani sem zaprosila za vpogled v spis in iz kopije dokumentacije, ki mi jo je posredovalo pristojno tožilstvo, ugotovila, da so mi očitana dejanja zlorabe položaja v času, ko v skladu nisem imela nobenih pooblastil. Glede na to, da vlada po izteku mojega mandata več mesecev ni predlagala imenovanja novega direktorja, je v času, ko je tekla korespondenca med skladom in Bojanom Zvonarjem, tekoče posle opravljal predsednik sveta sklada. Sicer pa ugotavljam, da je sklad v tem primeru ravnal zakonito. Pomembno je omeniti, da je bila kazenska ovadba poslana v vednost tudi takratnemu ministru za kmetijstvo, ki je o zadevi previdno molčal.

Nesprejemljivo je, da je državno tožilstvo dovolilo zastaranje postopka, zaradi česar mi je bila odvzeta možnost, da bi v za to določene

Očitki na moj račun so neutemeljeni

Pogovor z Marijo Lukačič

stojno za dokumentarno gradivo, pregledajo stanje še obstoječe dokumentacije. Ta čas pa je skoraj nerešljiv problem vzpostavitev evidenc dokumentarnega gradiva za obdobje od 1991 do 2000 o tem, komu in koliko je bilo dodeljenih subvencij na podlagi takrat veljavnega materialnega zakona in na podlagi sprejetih vsakoletnih ukrepov s podzakonskimi akti.

izvedbeni načrt, oz. ni bil izvršen odkup oz. prenos v sklad stavbnih zemljišč. Po spremembi tega zakona, ki je začel veljati 13. 1. 1996, pa se je prej navedena določba razširila na vse prostorskoizvedbene akte po 21. členu zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (prostorskoizvedbeni načrti in prostorsko ureditveni pogoji). Sporna zemljišča, ki so bila v upravljanju

nem postopku lahko dokazala, da nisem storila nobenega kaznivega dejanja. To, da so me neutemeljeno ovadili, po zastaranju pa medijsko razkrili, obenem pa se nimam možnosti braniti, je najhujše kršenje človekovih pravic.

Ena prednostnih nalog ministrstva je verjetno tudi pomoč kmetom pri pridobivanju sred- »

» **stev iz evropskih skladov. Zaradi pomanjkljive obveščenosti kmetov je menda prišlo do slabega izkoristka ponujenih možnosti.**

Take trditve kažejo na napačno informiranost. V kmetijstvu se srečujemo z nasprotnim problemom. Pri nekaterih ukrepih je povpraševanje nekajkrat večje, kot je na razpolago denarja. Na našem ministrstvu bomo zagotovo porabili vsa sredstva. Morda pa velja vaša ugotovitev v tem smislu, da je javnost premalo obveščena o tem, da lahko tisti, ki je upravičen do denarja, na podlagi pozitivne ocene predloženega programa odobrena sredstva črpa tri leta.

Koliko manevrskega prostora pravzaprav ima Slovenija glede na skupno kmetijsko politiko Evropske unije?

Smo enakopravna partnerica v razpravah v vseh delovnih telesih z drugimi 24 državami. Stališča članic se usklajujejo na ravni delovnih skupin, posebnega odbora za kmetijstvo, ki deluje v okviru sveta in na samem svetu ministrov. Obstaja načelo, da se stališča oblikujejo čim bolj dogovorno, če pa odločitve ni mogoče uskladiti, so potrebna glasovanja. Ker ima Slovenija glede na svojo velikost tri glasove, to pomeni, da nobena država članica EU ne more oblikovati svoje politike ali izsiljevati izključno svojih interesov. Ker se te realnosti zavedamo, vedno iščemo zaveznike znotraj držav članic, saj je za sprejetje posameznega predloga potrebnih 72 odstotkov vseh glasov.

Kljub strogim kriterijem EU med kmeti vlada prepričanje, da je slovenska zakonodaja v nekaterih pogledih še strožja od evropske in da onemogoča izvajanje nekaterih dejavnosti. Tako je za povprečnega kmeta izjemno težko izpolniti zahtevane pogoje za klanje živine na domu. Precej se zaplete tudi, če želi kmet postaviti razne pomožne prostore. Se postopkov ne da poenostaviti?

Slovenska zakonodaja je v celoti usklajena z zakonodajo v EU in ne predpisuje strožjih meril za dajanje živil na trg.

Klanje določenih vrst živali (prašičev, ovc, koz, gojene divjadi, domače perutnine in kuncev) na domu za domačo uporabo je v Sloveniji dovoljeno in urejeno z nacionalno zakonodajo. Pogoji za takšno dejavnost so minimalni in so vezani na varstvo živali pred mučenjem (humano omamljanje pred zakolom), odstranjevanje tkiv s specifičnim tveganjem (materiali SRM) in vodenje evidenc. S tem pravilnikom niso predpisani nikakršni higiensko-tehnični pogoji (prostori in drugo).

K projektni dokumentaciji za izdajo dovoljenja za graditev ali rekonstrukcijo objekta pod

Vedno znova je treba poudariti, da so se z vstopom v EU vzpostavile tudi nove tržne razmere, na katere so se začeli odzivati tudi slovenski kmetje. Svoboden pretok blaga na skupnem evropskem trgu zajema tudi kmetijstvo in trgovino s kmetijskimi proizvodi. Tega se moramo nujno zavedati, prav tako pa tudi dejstva, da država ne more in ne sme vplivati na posamezne poslovne procese in odločitve znotraj katerega koli člena v repoverigi.

veterinarskim nadzorom mora biti priloženo soglasje VURS. To so tisti objekti, ki so namenjeni proizvodnji, oddaji v promet in prometu z živalmi, živili, surovinami, proizvodi, stranskimi

Podatki za Slovenijo v letu 2003 kažejo na izrazito neugodno starostno in izobrazbeno sestavo kmetov, kar je ključni omejitveni dejavnik za hitrejšo prestrukturiranje kmetijstva.

živalskimi proizvodi, krmo, gnojem in gnojevko. VURS izda soglasje v rokih, ki so predpisani z zakonom o upravnem postopku in so do 30 oz. 60 dni. V predlogu novega zakona, ki ureja veterinarstvo, tako soglasje ni več predpisano.

Kmetje ponujajo rešitev, po kateri bi država izvajala javna naročila za prehrano javnih zavodov (šol, vojašnic, domov za starejše občane), ki bi dajala prednost sonaravno pridelani slovenski hrani. To bi zagotavljalo kakovostnejšo ponudbo in hkrati pomenilo rešitev za tiste kmete, ki v nasprotju z logiko kapitala prisegajo na zdrave in kakovostne izdelke. Tudi analize nevladnih organizacij ugotavljajo, da država nima izdelane strategije t. i. ekološkega kmetijstva.

S pobudo se strinjamo, kajti za prodajo proizvodov višjega kakovostnega razreda predstav-

ljajo pravila "javnih naročil" zares oviro pri izbiri. Predlog je, da se v sistem javnih naročil uvede možnost, da sme javna ustanova pri izbiri upoštevati t. i. lokalno trajnostno preskrbo. S tem bi pospeševali trženje lokalnih proizvodov, posebej to velja za zelenjavo in sadje, ki s krajšim transportnim časom ne izgubita vrednosti. Podobno so izpostavljeni v našem okolju pridelani ekološki proizvodi. MKGP sodeluje s pristojnimi resorji pri urejanju predpisov s tega področja, prav tako pa so te vsebine vključene v nacionalni akcijski načrt ekološkega kmetijstva, ki ga pripravlja delovna skupina pri MKGP in ga bo predvidoma jeseni obravnavala vlada.

Demografska slika lastnikov kmetij je skrb zbujajoča, saj je čedalje manj mladih, ki bi se odločali za nadaljevanje "hišne tradicije". Kakšno je vaše mnenje glede možnosti olajšanja postopkov za prepis lastništva kmetij?

Podatki za Slovenijo v letu 2003 kažejo na izrazito neugodno starostno in izobrazbeno sestavo kmetov, kar je ključni omejitveni dejavnik za hitrejšo prestrukturiranje kmetijstva. Slovenija se je zato v letu 2004 odločila za izvajanje ukrepov, kot je zgodnje upokojevanje in podpora mladim prevzemnikom kmetij. Ukrep zgodnjega upokojevanja je namenjen zagotavljanju primerne socialne varnosti po prenosu kmetije na mlajšega prevzemnika. Ukrep zagotavlja primerno visoko mesečno rento za prenosnika. Odziv na ukrep je zelo dober. V naslednjih treh letih je predvideno, da se bo v ta ukrep vključilo vsaj tisoč kmetij. V letu 2004

smo začeli izvajati tudi pomoč mlademu gospodarju ob prvem prevzemu kmetije. Predmet pomoči je delno pokrivanje stroškov, ki izhajajo iz lastninskega prevzema kmetije.

V koalicijski pogodbi piše, da boste preučili možnost uvedbe brezplačnega pravnega svetovanja kmetom s področja kmetijstva in gozdarstva. Ste to možnost že preučili?

S kmetijsko svetovalno službo tečejo pogovori, da bi v naslednjem letu v okviru svetovanja na osmih območnih zavodih zagotovili po enega kvalificiranega pravnika, ki bi kmetom ponujal brezplačno pravno pomoč. Ker dogovori o tem še niso dokončni, dopuščam možnost kakršne koli druge institucionalne in organizacijske oblike pravne pomoči kmetom.

Kmetje danes potrebujejo čedalje višjo iz-

obrazbo, saj njihova panoga kot odgovor na izzive trga zahteva menedžerske in druge sposobnosti. Na kakšen način jih ministrstvo spodbuja pri izobraževanju?

Prav izobraževanje mladega kmeta je bila osrednja tema neformalnega srečanja kmetijskih ministrov EU v Luksemburgu, ki je potekalo od 8. do 10. maja 2005. Statistični podatki glede izobrazbene in starostne sestave kmetov kažejo slabo stanje, zato sem na sklepnem delovnem posvetu ministrov predlagala, naj EU čim prej uvede podpore za redno izobraževanje prevzemnikov kmetij, ki bi bile sofinancirane s strani EU. Ministri so predlog sprejeli z odobravanjem in me vzpodbudili, da pripravim predlog. V ta namen smo že imenovali posebno skupino mladih kmetov, ki bo sodelovala pri njegovem oblikovanju.

V vašo pristojnost sodi tudi čebelarstvo, ki so ga lani pretresali pomori čebel, za katere so bila kriva škropiva. Kakšen je sedaj nadzor, lahko upamo, da se to ne bo ponovilo?

S problemom pomora čebel se nismo srečevali samo v Sloveniji, ampak v celotnem evropskem prostoru. Čeprav ni bilo dokončno potrjeno, da so vzrok za pomor čebel zaščitna sredstva v kmetijstvu, se kot ministrica zavzemam, da je seznam zaščitnih sredstev oblikovan po kriterijih in na način, ki je naravi čim bolj prijazen.

Z vodstvom kmetijske zbornice, predvsem z njenim predsednikom Vriskom mnogi kmetje niso zadovoljni, saj naj bi deloval samovoljno in v interesu ozkega kroga članov. Je po vašem mnenju treba intervenirati?

Zakon o Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije je določil, da je zbornica ustanova civilne družbe, zato ministrstvo nima nobenih

S kmetijsko svetovalno službo tečejo pogovori, da bi v naslednjem letu na osmih območnih zavodih zagotovili po enega kvalificiranega pravnika, ki bi kmetom ponujal brezplačno pravno pomoč.

pristojnosti ali pravic vmešavati se v njene notranje razmere. Tak način dela je temelj demokracije. Ministrstvo je z zbornico dolžno sodelovati ne glede na to, kdo jo vodi.

Tudi odkup mleka je resen problem, mlekarji se tako pogosto odločijo za prodajo mleka v tujino. Lahko ministrstvo kaj stori pri določitvi ugodnejših odkupnih cen mleka na slovenskem trgu?

Vedno znova je treba poudarjati, da so se z vstopom v EU vzpostavile tudi nove tržne razmere, na katere so se začeli odzivati tudi slovenski kmetje. Svoboden pretok blaga na skupnem evropskem trgu zajema tudi kmetijstvo in trgovino s kmetijskimi proizvodi. Tega se moramo nujno zavedati, prav tako pa tudi dejstva, da država ne

more in ne sme vplivati na posamezne poslovne procese in odločitve znotraj katerega koli člana v reprovirigi. Vsak poslovni subjekt, tako tudi slovenski kmet, ima v smislu prostega pretoka blaga pravico odločati o plasiranju svojih proizvodov. Strinjam pa se, da je tovrstno poslovanje lahko zelo tvegano, in to predvsem zaradi nepoznavanja zakonitosti novih trgov in novih po-

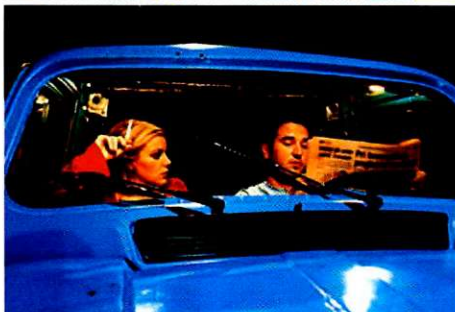
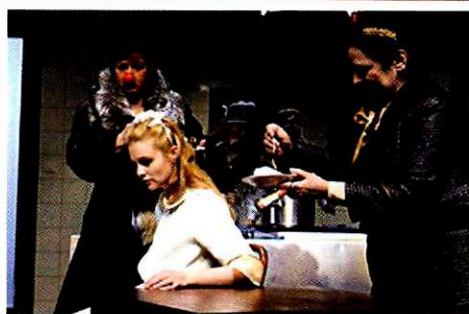
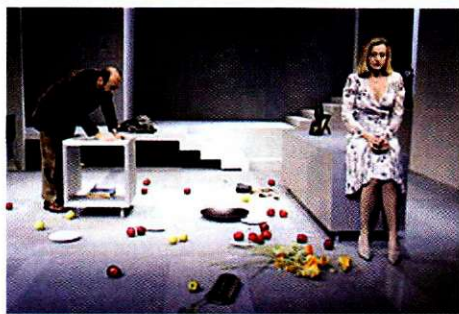
slovnih partnerjev. Ministrstvo ne more vplivati na tržne cene mleka zunaj ukrepov, ki jih dovoljuje skupna kmetijska politika EU. V okviru evropskega pravnega reda pa je vlada sprejela uredbo, ki zagotavlja pridelovalcem mleka mlečno premijo v višini nekaj več kot 5 dolarjev na liter.

In še za konec, kako se počutite kot edina ministrica v Janševi vladi?

Kot ženska se počutim povsem enakovredna z drugimi ministri. Še posebej sem zadovoljna, da v vseh šestih mesecih delovanja Janševe vlade s področja kmetijskega ministrstva ni bil zavrnjen noben moj predlog. Predsednik vlade se zaveda vloge in pomembnosti kmetijstva, zato dobro sodelujeva.

Mitja Volčansek

V MGL so predstavili program nove sezone.

Nova sezona v MGL

V Mestnem gledališču ljubljanskem so predstavili gledališko sezono 2005/2006, ki bo izjemno bogata: prvič bodo v slovenskem prostoru uprizorili kar šest tujih dramatskih del, na oder bodo postavili krstno uprizoritev drame znane slovenske pisateljice in za konec še večno klasiko ...

Gledališka sezona 2005/2006 v MGL se bo odprla konec septembra, in sicer s prvo slovensko uprizoritvijo komedije zmešnjav in zamenjav v slogu commedie dell'arte vodilnega italijanskega klasičnega komedio-

grafa Carla Goldonija Beneška dvojčka v režiji Dušana Mlakarja.

Oktobra bo prvič na slovenskem oderu zaživela druga uprizoritev sezone, komična melodrama Jeklene Magnolije Roberta Harlinga. Dramsko delo o ženskih skrivnostih in težkih družinskih odločitvah, polno toplote, človeškosti in humorja, bo režiral Vinko Möderndorfer, prevedla pa jo je Alenka Klabus Vesel.

Z decembrsko premiero se bodo ob šestdeseti obletnici osvoboditve Auschwitza poklonili spomenu milijonov žrtev koncentracijskih taborišč. Grozote teh institucij razčlovečenja in genocidnega pobijanja bo razkrila prva sloven-

ska uprizoritev avtobiografske drame Prima Levija Ali je to človek, ki jo bo režiral Boris Kobal.

Kako posameznikov videz dooloča njegovo usodo, je rdeča nit komedije ameriškega dramatika Neila LaButea Prasicca debela, ki jo bodo v MGL kot prvi pri nas uprizorili v januarju 2006. Duhovito, a hkrati ostro, moralistično in zajedljivo dramsko besedilo je prevedla Tina Mahkota, na oder pa ga bo postavil hrvaški režiser Saša Anocić.

Pod režiserskim očesom Borisa Kobala bo februarja prihodnje leto krstno uprizorjena črna komedija o izigranih čustvih in ljubezenskih spletkah Neskončno ljubljani moški izpod peresa vsem dobro znane Dese Muck. Za konec sezone se bo na odrskih deskah režiser Matjaž Zupancič iz oči v oči znašel z večno klasiko, "igro vseh iger" – Shakespearovim Hamletom v prevodu Milana Jesiha.

Na Mali sceni ...

Septembrska premiera bo prva slovenska uprizoritev provokativne drame Zašita angleškega dramatika Anthonyja Neilsona v prevodu Alje Predan. Delo enega najsilovitejših predstavnikov "gledališča u fris", ki s taktiko šoka postavlja vpra-

šanja o ljubezni, družini in odnosu med moškim in žensko v današnjem času, bo režiral Matjaž Šmalc.

Druga premiera bo prva slovenska uprizoritev šarmantne ljubezenske komedije o presenetljivi romanci med razvajenim pisateljem pogrobnih romančkov in njegovo ne preveč delavno, vendar zelo jezično hišno pomočnico Gospodinja sodobnega ameriškega avtorja Jamesa Prideuxa v prevodu Dese Puc in režiji Zvoneta Šedlbauerja.

V prihajajoči sezoni se na Mali sceni pripravljajo še štiri koprodukcije z neinstitucionalno kulturo: drama Ingmarja Bergmana Jesenska sonata v režiji Mateja Filipčiča (produkcija OSUM), monodrama Raymonda Coussa Otročarije v režiji in izvedbi Dejana Pevčeviča (produkcija FLOTA), melodrama Atleti srca avtorja in režiserja Sebastijana Horvata po motivih drame Aleksandra Dumasa Kean (produkcija E.P.I. center) in predstava za otroke, mladino in odrasle o nastajanju gledališke predstave Jasna Bokova Gledališka ura v režiji Mihe Goloba (produkcija Kulturno društvo B-51).

Ljubiteljem gledališča se tudi v novi sezoni obeta bogata bera odrskih poslastic. Na gledanje!

Barbara Kavtičnik

GOOD VIBRATIONS
107.8 MHz
RADIO VELENJE
www.radiovelenje.com
Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Šanson je prav posebna glasbena zvrst, pri kateri so prav tako kot očarljive melodije pomembna besedila. Na letošnjem festivalu, ki je potekal v četrtek, 19. maja, so izbrali najboljšega šansonjerja in najboljšo melodijo.

Šanson sicer velja za izvirno francosko glasbeno zvrst, vendar so k njegovi sedanjí podobi veliko pripomogli tudi Nemci. V 30. letih se je namreč v Nemčiji, ki je bila tedaj eno glavnih kulturnih središč na svetu, razvila kabaretna pesem. Ta je imela veliko skupnega s šansonom – tako kot pisci šansonov so tudi avtorji kabaretnih pesmi veliko pozornosti posvečali besedilom. Glavna razlika med obema glasbenima oblikama pa je bila večja teatralnost kabaretnih pevcev, ki so bili pogosto tudi igralci.

S festivalom slovenskega šansona Radio Slovenija obuja že skoraj pozabljeni glasbeni žanr, ki mu je

Festival slovenskega šansona ne bo dovolil, da bi tovrstne melodije utočile v pozabo.

Zasedba Olivija je zapela najboljšo melodijo festivala.

Jure Ivanušič

Očarljiva melodija

temelje v Sloveniji postavil legendarni humorist Frane Milčinski-Ježek. Ježek je gojil predvsem šanson kabaretnega sloga, k nastopanju pa je že pred 2. svetovno vojno pritegnil predvsem igralce. Med vojno so tako italijanski kot tudi nemški okupatorji zatrli vse javne manifestacije slovenskega kulturnega življenja in šanson je bolj ali manj utočil v pozabo.

Festival slovenskega šansona 2005

Na razpis za sodelovanje na tretjem festivalu, ki je leta 2001 nastal

na pobudo Ivanke Mulec Ploj, je prispelo kar 50 pesmi, 15 finalistov pa je določila strokovna žirija, ki so jo sestavljali literarni kritik Matej Bogataj, pesnik Ervin Fritz, skladatelj Mojmir Sepe ter skladatelj in glasbeni producent Žiga Stani.

Na festivalu so nastopili Lara Jankovič (Iz omare), Lado Leskovar (Vabilo), Olivija (Brez sramu in brez strahu), Matjaž Romih (Dama reklama), Ana Vipotnik (Orfejeva pesem), Romana Kranjčan (Serenada), Andraž Hribar

(Moj življenjski refren), Patetico (Nihče me ne bo videl jokati), Jana Kvas (Muzika Marije L.), Meta Vranič (Umrl je milijonar), Metod Banko (Če bom še živ), Nataša Arčiček (Igla), Jure Ivanušič (Žabj vas), Lidija Kodrič (Moj koledar) in Nika Vipotnik (Eva-blues).

Po ugotovitvah žirije je najbolj-

ši slovenski šansonjer leta 2005 postal pevec Matjaž Romih, ki je zapel pesem Dama reklama. Najboljši slovenski skladatelj šansonov je postal Gal Gjurin, saj naj bi pesem Brez sramu in brez strahu - izvedla jo je zasedba Olivija - odlikovala najboljše melodijo festivala.

Barbara Kavtičnik

na kratko

Šansonjerji posebne vrste

Svojevrstni šansonjerji so bili tudi slovenski kantavtorji, ki so na valove radijskih postaj prišli v 70. letih. Najpomembnejši slovenski glasbeniki in pisci besedil v eni osebi so bili Tomaž Pengov, Marko Breclj, Andrej Šifrer in Aleksander Mežek. Njihova značilnost je bila, da niso želeli posnemati le enega sloga, ampak so črpali iz različnih glasbenih zvrsti, zato je njihova glasba tudi po 20 letih še vedno sveža in zanimiva.

Najboljši šansonjer 2005 je Matjaž Romih.

Prejšnji teden je Slovensko muzejsko društvo podelilo najvišja priznanja v stroki – Valvasorjeve nagrade in priznanja. Valvasorjevo nagrado za leto 2004 je prejela muzejska svetovalka za delo na področju muzejske pedagogike dr. Lidija Tavčar iz Narodne galerije.

Valvasorjeva
nagrajenka dr.
Lidija Tavčar

Valvasorjeva nagrada

O nagrajenki

Dr. Lidija Tavčar, od leta 1985 kustosinja pedagoginja, od leta 1996 vodi pedagoški oddelek Narodne galerije. Zasnovala je pet didaktičnih razstav in jih pospremila s katalogi, organizirala številne delavnice ter organizirala in sodelovala na posvetih za vzgojitelje in učitelje. Oblikovala je videoteko in šestkrat popeljala otroke, šolarje in odrasle

skozi galerijo ter jim razkrivala "nevidne strani vidne umetnosti" v stalni zbirki domačih in tujih mojstrov. Prvi pomembnejši korak na področju muzejske pedagogike je Tavčarjeva naredila z domiselno pripravljenimi gradivi in pripomočki za delo z najmlajšimi obiskovalci. S slikanico Pozdravljeni, cicibani in delovnimi listi za razredno in predmetno stopnjo je postavila nove

standarde in jih nadgradila s priročnikom in gradivom v obliki galerijskega kovčka Galerija v vrtcu, šoli in doma. Njen razstavni katalog Nevidne strani vidne umetnosti (1991) ter knjiga Zarja časa. Mit v sliki in besedi (1997), ki sta jo izdala s pesnikom Borisom A. Novakom, sta uvrščena kot priporočljiva strokovna literatura za učitelje, so zapisali v utemeljitvi nagrade.

Priznanja

Valvasorjeva priznanja so prejeli avtorji razstavnega projekta Rimljani: steklo, glina, kamen; avtorji razstavnega projekta 7 grehov: Ljubljana - Moskva; Nadja Terčon ter sodelavci Flavio Bonin, Dušan Podgornik in Jože Črnelič za izvedbo projektov Ulični muzej Izola in Zbirko ladijskega modelarstva v Izoli.

Barbara Kavtičnik

PETROL d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, 1527 Ljubljana LUNATBWA

**Odločite se za Petrolov plin
in Petrol bo poskrbel za vse!**

PETROL

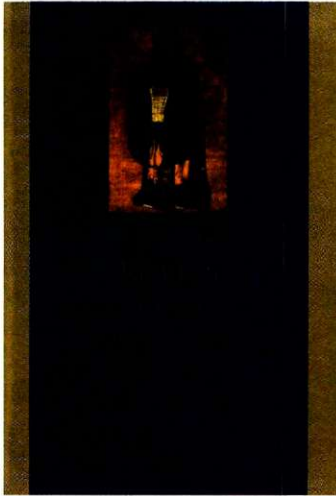
Petrolovi pogoji postavitve plinohrama ter nakupa in dobave plina so še posebej ugodni.
Več informacij na telefonski številki 080 22 66 in na spletni strani www.petrol.si.

PLIN
EVROPSKE KAKOVOSTI
080 22 66

Konfucij in Mencij

Založba Mladinska knjiga

Konfucijevi (551 do 479 pr. Kr.) *Pogovori*, **Mencijeva** (okoli 372 do 289 pr. Kr.) *Veliki nauk in Mera in sredina* so temelj kitajske civilizacije, literature in filozofije. Zdaj so ta dela izšla v zbirki *Klasiki Kondorja*. V dvajsetih poglavjih Konfucijevih *Pogovorov* najdemo temeljna filozofska na-

čela, na katerih sta gradila (neo)konfucijanstvo na Kitajskem, v Koreji, na Tajvanu in na Japonskem vse do danes. Mencij je Konfucijev nauk dopolnil s kratkima, bolj mistično ubranima deloma *Mero in sredino* in *Velikim naukom*, kar vse je do danes navdihovalo pisatelje in mislece različnih civilizacij. Prevedla in spremno besedo je napisala Maja Milčinski.

Med utopijo in skepsjo

Študentska založba

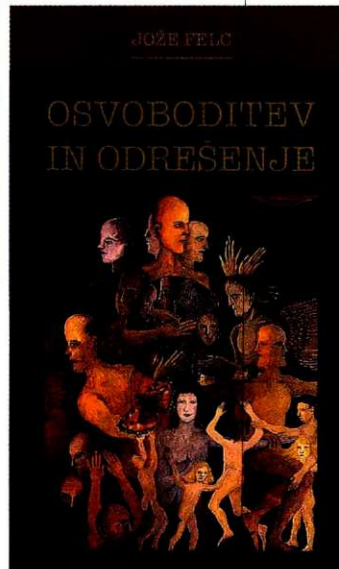
Ciril Zlobec, pesnik, romanopisec, publicist, prevajalec, urednik, član SAZU, je izdal že 21 pesniških zbirk, je tudi avtor dveh romanov ter petih knjig esejev in publicistike. Letos praznuje svojo 80-letnico. Najnovejšo Zlobčovo delo *Med utopijo in skepsjo* je skupen zbirski raznovrstnih besedil in esejev, razmišljanj, predavanj, razprav in intimnih razmišljanj, v katerih se sooča z vprašanji slovenske samobitnosti, demokracije, jezika in seveda pesništva. Knjiga je zgoščen pregled avtorjevega dela v zadnjem desetletju.

Osvoboditev in odrešenje

Mohorjeva družba Celje

Primarij **Jože Felc** je nevropsihi-

ater in pisatelj, rojen leta 1941 v Spodnji Idriji. Že 32 let strokovno vodi Psihiatrično bolnišnico v Idriji. Njegova esejistična zbirka *Osvoboditev in odrešenje* je nastala razmeroma hitro, v enem mesecu, na začetku lanske jeseni, in temelji na prejšnjih zapiskih. Napisana je na podlagi slavnostnih obležit (Kocbek, Kosovel) in volitev, avtor pa se v njej sprašuje o narodni identiteti in o krščanskem etosu. Ne v manjši meri pa vsebuje tudi samosprašljivost o intimni in kolektivni etnopsihološki identiteti. Dodatek na koncu dela, ki vsebuje temeljne podatke o nekaterih osebah in pojmi, s katerimi se je avtor posredno ali neposredno srečal in sre-

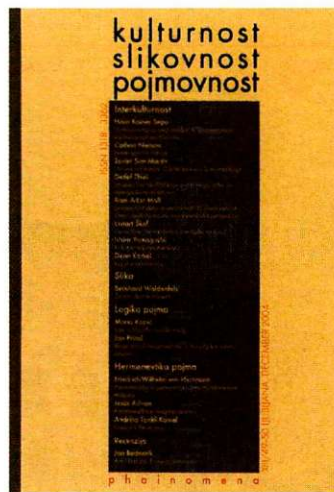

čeval, ima namen približati njegovotranji svet tudi manj večim bralcem.

Phainomena

Založba Nova revija

Phainomena je revija fenomenološkega društva in Ljubljani. Številka 49-50 je izšla pod naslovom *Kulturnost, slikovnost, pojmovnost*. V prvem delu je objavljenih osem besedil na temo *Interkulturalnost: Homogenizacija brez nasilja? K fenomenologiji interkulturalnosti po Husserlu* (Hans Reiner Sepp), *Hidegger in Zahod* (Cathrin Nielsen), *Husserl in Ortega. O kritiki kulture v fenomenologiji* (Javier San Martin), *Jacques Derrida. Od krize evropskega duha do novega kozmopolitizma* (Detlef Thiel), *Evropa: Od ideje univerzalnosti do univerzalnosti ideje: medkulturna fenomenološka perspektiva* (Ram Adar Mall), *Upaniša-*

de, hermenevtika in indijska tradicija (Lenart Škof), *Ki kot temelj medtelesnosti* (Ishiro Yamaguchi), *Kaj je interkulturalnost?* (Dean Komel). Sledi še šest prispevkov: *Zrcalo, sled in pogled* (Bernhard Waldenfels), *Kant o filozofiji in matematiki* (Mario Kopic), *Vloga absolutnega vedenja v filozofiji kot sistemu izkustva* (Jan Princ) ...

Filozofski vestnik

Založba ZRC

Filozofski vestnik je glasilo Filozofskega inštituta ZRC SAZU. Tretja številka z letnico 2003 prinaša v sklopu z naslovom *Hegemonija in globalizacija v kulturi* pet prispevkov: *Hegemonija v estetski teoriji* (Anthony J. Cascardi), *Hegemonija in širjenje dominantnih umetnostnih praks* (Curtis L. Carter), *Umetniško delo v obdobju hegemonije blagovne forme* (Lev Kreft), *O umetnosti, globalizaciji in kulturni razliki* (Gerardo Mosquera) in *Razstavitev Evrope v jugovzhodni Aziji: konteksti nove sodobnosti* (Patrick D. Flores). V sklopu *Biopolitika* so objavljeni štirje prispevki: *Ob Foucaultovem pojmovanju biooblasti in biopolitike* (Peter Klepec), *Biopolitika in subjekt* (Katja Kolšek) ter *Predavanje 17. marca 1976 in Rojstvo biopolitike* (Michel Foucault).

Bolezni in motnje

Mladika, Trst

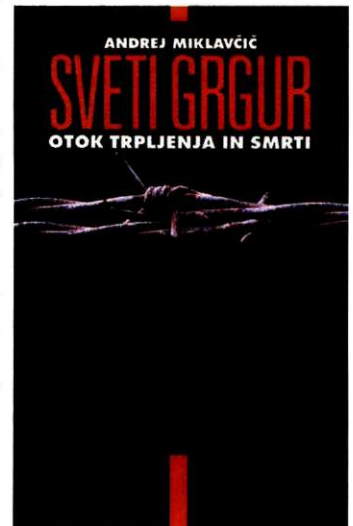
Tržaška Mladika je izdala knjigo **Andreja Zagheta** *Bolezni in motnje, zrcalo naše duše*, ki je nastalo z namenom, da se širšemu krogu bralcev predstavijo poglobljene značilnosti psihosomatike in grafologije. Dr. Zaghet posreduje simbolični vidik nekaterih bolezni in motenj in tako odkriva, katero sporočilo nam telo tako oddaja.

“Za vsakim telesnim znakom se skriva bogat svet, ki na neposreden način ne more priti do izraza in zato preko patologije sili na dan. V tej luči so boleznin in motnje izraz življenja in ustvarjalnosti, ne pa trpljenja in bridkosti.” Sporočilo knjige je, da se preko življenja v sedanjosti, z ohranjanjem stika s svojim telesom in prejetjem novosti vsi lahko izogibamo nezaželeni telesni govoric.

Sveti Grgur

Založba Galerija 2, Vrhnika

Avtor pričevanjskega romana *Sveti Grgur, otok trpljenja in smrti* je Andrej Miklavčič. Na Sveti Grgur, ki je sosednji otok veliko bolj znanega Golega otoka, so od leta 1949 zapirali vojaške osebe, predvsem častnike. Glavna oseba romana je Štefan Požar iz Predjame pri Postojni, ki danes, star 78 let, živi v sosednjih Gorenjah in je v komunističnih zaporih po nedolžnem prebil več kot 36 mesecev. Požarjevi tragični življenjski zgodbi je avtor dodal še pogled na vzroke jugoslovanskega spora s Stalinom, vendar je pri

tem žal zelo nekritično ponavljal dosedanje podobo o tem “sporu”, kakor so jo pisali naši komunisti oziroma njihovi publicisti in zgodovinarji. Zato je bolj kot ta del knjige pomembna Požarjeva zgodba, s katero dobivamo še eno pričevanje o strahotah, ki so se dogajale v koncentracijskem taborišču na Svetem Grgurju, ki je bilo enojajčni dvojček Golega otoka. Na obeh otokih so v istem času udbovci izvajali povsem enako mučenje zapornikov.

Deželni dvorec – palača Univerze v Ljubljani se ponaša s prenovljeno podobo.

Deželni dvorec – palača Univerze v Ljubljani se ponaša s prenovljeno podobo. Obnovili so 6.000 m² zunanjih in 4.000 m² notranjih fasadnih površin.

Restavrirani so bili tudi vsi balkoni, okna in doprsni kipi ter ograja. Deželni dvorec je bil zgrajen na kraju, kjer je stal stari deželni dvorec, ki so ga morali po potresu leta 1895 podreti. V njem je od leta 1793 delovala deželna vlada, od leta 1822 cesarsko-kraljevi dvor in od leta 1840 stanovski dvor. Načrte za novo palačo je izdelal stavbni inženir

Deželni dvorec

Ivan Hrasky, zunanjo podobo fasade pa je po zgledu renesanse in gotike oblikoval dunajski arhitekt Josip Hudetz. Leta 1899 so začeli izkopavati temelje. Dela je izvajala Kranjska stavbna družba in leta 1902 je bil deželni dvorec dokončan. Posebnost nove stavbe v slogu nemške renesanse z bogatimi baročnimi stolpiči so pozlačeni grbi kranjskih mest in trgov. Ko so poslopje dogradili, so vanj naselili kranjski deželni zbor, ki je zboroval v dvorani v prvem nadstropju. Prostore je uporabljal do konca prve svetovne vojne, potem pa so jih odstopili novoustanovljeni slovenski univerzi.

Na intervencijo predsednika deželne vlade dr. Janka Brejca so univerzi za njene urade in predavalnice ter za filozofske in juridične ustanove prepustili nekaj prostorov v prvem in vse drugo nastropje, v celoti pa je univerza dobil dvorec leta 1921.

Sedež univerze

Deželni dvorec na Kongresnem trgu v Ljubljani je že dolgo sedež in simbol Univerze v Ljubljani. V preteklosti je gostil več fakultet, nazadnje pravno, ki se je izselila leta 2000. Z izpraznitvijo so bile ustvar-

jene možnosti za obnovo notranjosti, kajti v preteklih letih so različni uporabniki v skladu s svojimi potrebami prostore na različne načine pregrajevali, spreminjali njihovo namembnost itd. Zato so na fakulteti za arhitekturo pod vodstvom dr. Petra Fistra izdelali študijo programskih izhodišč za obnovo deželnega dvorca v Ljubljani. Pomanjkanje sredstev in zasedenost prostorov sta narekovala postopno obnavljanje objekta. Univerza v Ljubljani je pridobila ustrezne smernice in soglasja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije in drug za drugim so se pod nadzorom konservatorja

Uroša Lubeja ter konservatorke Lidije Jelovac Avbelj začeli obnavljati dvorane, hodniki, pisarne itd. Najprej je bila obnovljena tako imenovana Zelena dvorana v drugem nadstropju nad balkonom. Bogata štukatura kasetiranega stropa in sten je bila očiščena, poškodbe so bile restavrirane, sledili so obnova opleska na stenah, obnova pozlate v spodnjih predelih in nadomestitev dotrajanih tekstilnih stenskih oblog ter na koncu še restavriranje originalnega parketa. Hkrati je bilo obnovljeno tudi bogato osrednje stopnišče.

Naslednja je bila na vrsti vogalna dvorana (na vogalu Vegove in

Peternelelove ulice) v prvem nadstropju, ki je bila do tedaj dobesečno skladišče arhiva. Po izpraznitvi prostora so se pokazale lepo ohranjene lesene obloge ter bogato štukaturno okrasje na stenah in stropu. Poškodbe so bile sanirane, oplesk obnovljen, dvorana pa je največ pridobila z vnovično pozlato štukature, lesenih oblog ter bogato oblikovanih lesenih podbojev in vratnih kril. Hkrati so bile obnovljene še tri malo manj razkošne dvorane v istem nadstropju ob Vegovi ulici. Ustrezno sta bila obnovljena tudi hodnik in prostor, ki povezuje levi in desni trakt v tem nadstropju.

Leto pozneje je bil na vrsti desni trakt z vrsto manjših prostorov, vključno s hodnikom, kjer so bili izvedeni enaki postopki, se pravi izčiščenje neustreznih pregradnih sten, obnova opleska, štukatur in pozlate. V tej fazi je bila obnovljena tudi bogata dvorana z izhodom na balkon. Ker so jo do tedaj uporabljali kot predavalnico, je bilo treba najprej odstraniti leseno konstrukcijo, na kateri so bili predavalniški sedeži. Tudi ta prostor je bogato okrašen s stropnimi in stenskiimi štukaturami, ki so bile očiščene, restavrirane in znova

Stolpiči dajejo palači videz gospodskosti.

pozlačene, sledila sta nov oplesk in zamenjava dotrajanega parketa.

Najprej stolpiči

Obnova zunanjsčine se je začela leta 2002 z zamenjavo šestnajstih okrasnih strešnih stolpičev, ki so bili že tako dotrajani, da bi lahko odpadli. Izvirnike, izdelane iz peščenjaka, so nadomestili s kopijami iz steklocementa. Istega leta sta bili obnovljeni tudi strešna konstrukcija in kritina, nameščeno je bilo električno ogrevanje žlebov in

je bilo odstraniti mnoge neustrezne cementne plombe in manjkajoče dele domodelirati. Približno 50 odstotkov štukaturnih elementov na fasadi je bilo nestabilnih, krhkih in slabo povezanih s podlago, in to seveda predvsem na predelih, izpostavljenih vremenskim vplivom.

Obnovljeni tudi kipi

Površinska umazanija je bila odstranjena, izvedeno je bilo utrjevanje, podvotlena mesta so bila injektirana, razpoke zakitane, manjkajo-

nemu trgu. Visokoprtilični pas je močno rustikalno členjen, navzgor omejen s širokim delilnim vencem, v katerega so vkomponirane podobne table. Zgornji dve nadstropji sta gladko ometani. Okna v prvem nadstropju so polkrožno zaključena ter obrobljena s širokim rustikalnim okvirjem, ki je zgoraj rahlo šilasto oblikovan. Okna v drugem nadstropju so polkrožno zaključena s plitvim segmentnim lokom. Osrednji triosni rizalit glavne fasade se v pritličju razširi v portik, ki nosi velik balkon

ci. Poleg balkona nad stranskim vhom, ki ga krasi štukatura s pozlačenim medaljonom, ima ta fasada še po en balkon v osi obeh stranskih rizalitov, ki sta nad strešnim vencem okrašena še z dvema stolpičema in arhitravom z biforo med njima.

Mogočni stolp

Fasada na Peternelovi ima bogat osrednji rizalit s tremi polkrožno oblikovanimi okni, ki segajo čez dve nadstropji, kajti tukaj je slavnostna dvorana. Vse tri podokenske table

Grbi so posebnost deželnega dvorca.

Pročelje dvorca krasi grb dežele Kranjske.

Zunanost deželnega dvorca je zelo členjena.

odtočnih cevi, restavrirana je bila stara ura, mehanizem pa zamenjan z novim na električni pogon.

Leta 2003 se je začela obnova dvoriščnih fasad. Približno 4.000 m² fasadne površine so očistili z vodo, dotrajane predele nadomestili z novim ometom, omogočeno je bilo natančno sondiranje z odrov ter analiza ometov in barv, na podlagi katere so se odločili za sedanjo barvno podobo. Obnova zunanjih fasad je bila izvedena v letu 2004. Potekala je fazno, z začetkom na glavni fasadi, tako da celotnega objekta ni bilo treba podirati hkrati. Na čelni fasadi so bile izvedene vse raziskave in nato določene barve ter vsi potrebni postopki in materiali. Fasadne površine so bile očiščene z vodo, poškodovani ometi nadomeščeni z novimi v enaki sestavi kot izvirni, sledili so restavratorski posegi na štukaturi in pozlati. Ko je bil omogočen dostop z odrov, se je pokazalo dejansko stanje ometov in okrasnih elementov. Poleg čiščenja površinske umazanije v obliki prahu in živalskih iztrebkov ter razne vegetacije je bila potrebna sanacija številnih razpok, dekoracija je bila zelo izprana, ponekod se je luščila in je odpadala ali pa je že odpadla, treba

či deli domodelirati na kovinskih možnikih. Grbi so bili temeljito očiščeni, prebrušeni, utrjeni, zakitani ter znova prebarvani in pozlačeni. Okenska krila in okvirji so še izvirni, treba jih je bilo samo očistiti, po potrebi zakitati in znova opleskati. Nameščena je bila tudi zaščita pred pticami. Obnovljeni so bili vsi balkoni. Zamenjati je bilo treba pohodne površine in urediti odtoke. Ograje iz peščenjaka, ki so bile izprane in so že izgubile obliko, je bilo treba prevleči in domodelirati s peščenjaku podobnim materialom ter opleskati. V celoti je bila zamenjana kamnita talna obloga na velikem osrednjem balkonu. Z enakim materialom je na novo tlakovan tudi prostor pod balkonom, kjer je glavni vhod. Prenovljena fasada zahteva tudi urejeno okolico. Zato so bili restavriranja deležni tudi doprski kipi s podstavki in zunanja ograja. Obnovljenih je bilo približno 6.000 m² fasadnih površin.

28 grbov

Stavba zavzema celoten kare med Vegovo, kjer je vhod na notranje dvorišče, Peternelovo in Gosposko ulico z vhom za poslance, glavna fasada pa je obrnjena proti Kongres-

nad glavnim vhom. Manjši balkoni so tudi nad obema stranskima vhomoma ter na obeh vogalnih rizalilih na Vegovi in Gosposki ulici. Na osrednjem rizalitu sta prvo in drugo nadstropje vertikalno povezani z dvema korintskima polstebroma, ki nosita segmentni lok, ter dvema stranskima pilastroma, ki nosita arhitrav; na tem dve otroški figuri držita velik grb dežele Kranjske. Oba stranska pilastra sta pod vrhom okrašena s štukaturnim okrasom v podobi ženske ali moške glave. Pilastri se namreč v enaki vlogi pojavljajo na vseh štirih fasadah, pri čemer so na osrednjih rizalilih moške, na vogalnih pa ženske glave. Pod glavami so na vseh pilastrih pozlačeni grbi kranjskih mest; po dva sta enaka, skupaj je torej 28 grbov štirinajstih mest. Enaki arhitekturni elementi se pojavljajo na vseh fasadah, vendar je vsaka od njih drugače oblikovana. Najpreprostejša je fasada na Vegovi uli-

so okrašene s štukaturo. Rizalit je navzgor zaključen s stebričkoma in arhitravom. Fasada na Vegovi ulici ima oba stranska rizalita oblikovana enako kot tista na Gosposki, stranski vhod pa je močno poudarjen z zelo izstopajočim enoosnim rizalitom, ki se na strehi zaključuje z mogočnim stolpom; ta ima v sredini visoko polkrožno okno, v najvišji etaži pa so spet dva stolpiča ter ura v arhitravu. Streha je strma in okrašena z dvema vrstama strešnih okenc s čebulastimi strešnicami. Na vseh štirih vogalih so na strehi v baker oblečeni strešni paviljončki, bogato sta oblikovana tudi strešna kupolasta okraska nad centralnima deloma glavne fasade in fasade na Vegovi.

Z Vegove ulice je dostop do notranjega dvorišča. Fasade so členjene in oblikovane v bistvu enako kot zunanje, le da so bolj preproste in jih ne krasijo pilastri in štukaturni okraski.

V. M.

Želite postati naročnik tednika
DEMOKRACIJA
Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Okolico vetrinskega samostana je maja 1945 obdajala nepregledna množica beguncev iz Slovenije.

Izseljenski časopis Slovenska država, ki je izhajal v Torontu v Kanadi, je v julijski in avgustovski številki leta 1983 objavil prispevek pod naslovom Britanska zarota v Celovcu.

Besedilo, ki ga je napisal Mirko Javornik v Washingtonu, bomo objavili v nekaj nadaljevanjih. Napisal ga je na podlagi prispevka v angleški reviji Encounter takoj po njegovem izidu in je tako z njim seznanil Slovence po svetu. Čeprav se je kasneje o zaroti v Celovcu razkrilo še marsikaj, Javornikov prispevek objavljamo zaradi njegove informativnosti.

Britanska zarota

1. del

Grof Nikolaj Tolstoj, pranečak velikega ruskega pisatelja Leva Nikolajeviča Tolstoj, je v letošnji majski številki mednarodno ugledne revije Encounter objavil 14 strani dolgo razpravo Zarota v Celovcu – Voja hudo delstva in diplomatske skrivnosti (The Klagenfurt Conspiracy – War Crimes and Diplomatic Secrets). V njej je prvi na takem mestu dokumentirano dokazal, da je poglobljen krivec za vrnitev slovenskega domobranstva, hrvaške vojske ter srbskih četnikov v komunistično Jugoslavijo (v drugi polovici maja 1945) še živi britanski politik Harold MacMillan, ki zdaj o tem ne mara nič vedeti.

Po Kozakih še Titove žrtve

H. MacMillan je bil od zavezniškega vdora v severno Afriko leta 1942 do konca vojne britanski rezidenčni minister (politkomisar) pri anglo-ameriškem vrhovnem poveljstvu za Sredozemlje in je pogosto odločal mimo njega ali celo v nasprotju s politiko lastne vlade. Po vojni je bil član raznih britanskih konservativnih vlad, med drugim zunanji minister in predsednik.

Nikolaj Tolstoj je svetovno znan politični zgodovinar in publicist. Na

usodo domobrancev in drugih protikomunističnih bojnikov iz Jugoslavije je postal pozoren, ko je raziskoval podoben zavezniški vojni zločin – nasilno izročitev ruskih Kozakov in vlasovcev Stalinu. Med drugim je objavil pretresljivi knjigi Prisoners of Yalta in Stalin's Secret War. Iz njegove Zarote v Celovcu so tukaj močno strnjeno povzeti zlasti odstavki, ki govorijo o našem domobranstvu in o krivdi za tisto, kar se je zgodilo z njim. Tragična usoda Kozakov, piše Tolstoj, je zdaj dobro znana, dosti manj pa usoda Hrvatov in drugih protikomunistov iz Jugoslavije. Ta je leta 1945 obstajala komaj 26 let. Rodila se je kot posledica marsičesa, kar je imelo malo opravka z željami njenih prebivalcev. Beograd je vladal Srbom, Hrvatom, Slovencem in drugim narodnostim raznih jezikov in ver. Ko so Nemci leta 1941 državo zasedli, ni bilo čudno, da je precej Hrvatov videlo v njih osvoboditelje izpod srbske oblasti, pod katero niso nikoli želeli priti. Večina drugih Jugoslovancev pa je ostro nasprotovala Nemcem. Oborožen boj proti njim je začel general Mihailović. Njegove privržen-

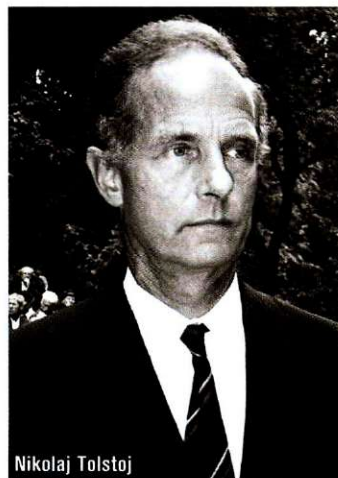
ce poznamo kot "četnike". Jugoslovanska komunistična partija pod Titom se je oboroženemu boju proti okupatorju pridružila šele konec junija 1941. Do nemškega napada na Sovjete so se Tito in njegovi poslušni ravnali po Stalinovi zapovedi, naj mirno sprejemajo okupacijo Jugoslavije po njihovem zavezniku Hitlerju.

Zavrnitev Hrvatov

Titov končni, brezpogojni cilj je bila od vsega začetka povsem komunistična Jugoslavija, ki bi ji vladali po istih načelih kot Stalinovi Sovjetski

zvezi. Zaradi tega so se njegovi partizani dosti bolj divje bili in bojevali proti mihailovičevcem kakor proti skupnemu sovražniku. Angleži se za notranje spore in boje v Jugoslaviji niso zmenili. Šlo jim je le za to, kdo bo kjer koli v Evropi pobil več Nemcev. Komunisti, ki so delali v vodstvu raznih angleških obveščevalnih in sabotažnih služb ter britanske radijske službe v Kairu, so Churchill in njegovim svetovalcem glede Jugoslavije pošiljali močno prirojena poročila. Zaradi tega so zavezniki februarja 1944 pustili Mihailoviča na cedilu in svojo pomoč preusmerili na Tita.

Titova politična policija OZNA, organizirana po zgledu sovjetske NKVD, je proti koncu vojne že strahotno zaslovela po brezobzirnem obračunavanju z domačimi nasprotniki komunizma. Zaradi tega so se spomladi 1945 velike množice prestrašenega prebivalstva skušale rešiti čez mejo v Italijo in zlasti v Avstrijo. Med njimi so bili slovenski domobranci, srbski prostovoljci, črnogorski in hercegovski četniki, velikansko število hrvaškega domobranstva (redne vojske) in ustaši. Večino teh množic so sestavljali navadni ljudje, ki so bežali pred

Nikolaj Tolstoj

strahotno usodo. Pred Dravo na Koroškem je ta val zadel na prve oddelke britanske 8. armade, ki jim je poveljeval maršal Alexander.

Krajni britanski častniki so dobili zapoved, naj skušajo za vsako ceno preprečiti, da bi te množice prišle čez reko. Pri Pliberku se jim je posrečilo večino Hrvatov pregovoriti, da so se umaknili nazaj, čeprav bi si bili zlahka priborili prehod. Toda drugim močnim skupinam je uspelo predreti redke britanske vrste in se vdati. Po razorožitvi so si postavili velikanško taborišče v Vetrinju pred očmi poveljstva V. korpusa v Celovcu.

Izročitev ujetnikov

Tretji teden v maju so poveljniki britanskih straž v taboriščih prejeli zaupno zapoved, da morajo begunce, ki so pod njihovim nadzorstvom, poslati nazaj v Jugoslavijo. A če bi bili taboriščniki zvedeli za ta sklep, bi bilo težko zadušiti njihov odpor proti njemu. Zaradi tega so bila dana navodila, da je treba begunce zvabiti na transport z zvijačo. V dosti primerih jim je bila dana častna beseda angleških oficirjev, da jih "selijo na varno" v Italijo. O tem priča med drugim srditi zapis britanskega polkovnika Rose-Pricea v njegovem dnevniku 19. maja, ki pravi, da so titovske straže že bile skrite v posebnih vagonih. Angleški vojaki se niso slepili, da so to kaj drugega kot morilci.

Tovorni avtomobili so nič hudega sluteče begunce vozili na postajo v Podgorju (Maria Elend) ob stranski progi iz Celovca v Področje. Jetniki so poslušno zlezli v čakajoče tovarne vagona. Lokomotiva ni imela nobenih znamenj, a je bila jugoslovanska. Angleži niso bili voljni tvegati za titovsko "socializacijo" kake svoje.

Pregnancem so se prvi sumi, kam gredo, zbudili, ko je bilo že prepozno. V Področju je vlak zavil na jug proti dolgemu predoru pod gorami – v Jugoslavijo. Brutalno potrdilo za to jih je doletelo na Hrušici, prvi postaji, ko so privozili iz teme in se zavedeli, da so v Titovih rokah. Tam so oboroženi partizani vdrl v vagon, v katerem so bili domobranci in drugi častniki. 54 so jih potegnili iz njega, jih divjaško pretepali, odvedli do bližnjega gozda in jih tam postrelili ali zabodli do smrti. Vse to se je

Prek Ljubelja proti Borovljam maja 1945

godilo z vednostjo britanskega zveznega oficirja, ki je bil na transportu.

Vlak se je ustavljal za kratko tudi na naslednjih postajah, da so preklinjajoči komunisti lahko odpirali vagona, umorili, kogar se jim je zhotelo, jetnikom pa pobrali vse, celo večino oblek. Križce in druga verska znamenja so popljuvali in oskrunili.

Streljanje vrnjenih

Tako je bilo, dokler niso prišli v Št. Vid, predmestje slovenske prestolnice Ljubljane. Tam so jih, na pol nage, med zasramovanjem odgnali v veliko zasilno koncentracijsko taborišče okoli nekdanjega katoliškega semenišča (Zavoda sv. Stanislava). Britanci so vozili tja nove tisoče nesrečnežev, dokler ni bilo vse natlačeno po poslopjih in na prostem. Veliko večino med njimi so sestavljali slovenski domobranci, ki so bili prisegli kralju Petru, še vedno priznaneemu zavezniku Velike Britanije in šefu jugoslovanske vlade v tujini.

Jetniki so bili v tem koncentracijskem taborišču štiri dni brez hrane in vode, podvrženi novemu poniževanju in surovostim. Najhujši prizor pri tem je bil, ko je sadistična partizanka Elka do nagega slekla in prebičala duhovnika, ki ga je zalotila pri skrivni maši v zapuščenem zavodu. A vse to ni bilo nič v primerjavi s tistim, kar jim je pripravljala Titova Ozna.

Njene, od dne do dne številčnejše enote so 28. maja jetnike odgnale na postajo. Prvi vlak z njimi je drugo jutro pripeljal v razdejanjo Kočevje, kjer ni bilo videti skoraj žive duše. Može je spreletela ledena groza, ko so na robu mesta zagledali na novo posekano gozdno jaso. Krog in krog nje so stali oboroženi partizani. Nesreč-

nike so še zadnjič preiskali, jim s telefonsko žico zavezali roke na hrbtu ter po dva zvezali v par. Nagnetli so jih na tovarnjake, jih pri gozdu stresali z njih ter jih, opotekajoče se, pogнали na jaso. Strojnice so odsekano zaregljale, njihove žrtve so se po dvojicah premetavale in rjovele, dokler niso obležale na tleh. Tovornjaki z novimi so prihajali neprenehoma in jasa se je postopoma polnila najprej z dvajsetinami, nato s stotinami in nazadnje s tisoči trupel. Pod kupi pomorjenih so nekatera telesa še ječala in se skušala vzdigniti. Titovi komisarji so se plazili čez gomile lastnih rojakov in s samokresi postrelili vse, ki so še kazali kakršno koli znamenje življenja.

V hudem nasprotju z zmedo, neredom in spori v medvojni Jugoslaviji so titovci to zadnje krvavo poglavje končali z brezobzirno uspešnostjo. Kaže, da je bilo samo v Kočevju pobitih 7.000 do 8.000 ljudi. Neki vir postavlja to število na 13.000. Slovenija je postala klavnica ... Toda pomori tako ogromnega obsega, ki so po številu zasenčili podoben sramotni primer v poljskem Katynu, le niso mogli biti docela popolni. Neznanemu številu nesrečnikov je na pol živim uspelo pobegniti z morišč. Iz njihovih pričevanj je mogoče to tragedijo podrobno prikazati.

Angleška "poštena igra"

Pokol domobrancev v Kočevju, pravi Nikolaj Tolstoj v razpravi Zarota v Celovcu, je bil le eden od mno-

gih podobnih v Sloveniji spomladi 1945. Vrnjene Slovence in Srbe so gnali tudi v Dravograd, Maribor, Ptuj (in Teharje pri Celju, op. M. Javornik) in jih vsega skupaj pobili 20.000 do 30.000. Za Hrvate je bil najhujši Maribor, kjer so titovci postrelili in zmetali v množični grob 12.000 moških, žensk in otrok. Od 200.000 hrvaških beguncev, ki so jih Angleži pogнали in vrnili v Jugoslavijo, jih je večina končala na moriščih v Sloveniji in pri Samoboru na Hrvaškem.

Na to, kaj se bo zgodilo z vrnjenimi, je že 7. maja 1945 opozoril celo nemški vrhovni poveljnik za jugovzhod, general Löhr, v brzojavki zavezniškemu vrhovnemu poveljstvu v Italiji. V njej je napovedal, da je treba pričakovati strahotne pokole izročenih ter da je to divjastvo treba preprečiti z vsemi moralnimi in stvarnimi sredstvi. Brzojavko sta dobila v roke tudi ameriški general Mark Clark in maršal Alexander. Tudi večina britanskih častnikov je dobro vedela, kaj čaka vrnjene, a so, kakor je leta 1979 dejal Mirovan Djilas, "rajsi zatisnili oči".

Vprašanje o britanski odgovornosti za te strahote nad Slovenci in drugimi je načel anglikanski nadškof v Gibraltaru dr. Buzton. V pismu londonskemu dnevniku The Times, 9. maja 1946, je navedel pričevanje svojega nečaka Francisa Scotta, ki je bil leto poprej oficir na Koroškem. Navodila, ki so jih prejeli on in drugi, so zapovedovala, naj vse, ki prihajajo iz Jugoslavije čez avstrijsko mejo, razorožijo, a naj jim za nobeno ceno ne povedo, kam pojejo. Odvedejo naj jih v razne bližnje kraje in jih, neoborožene, izročijo jugoslovanskim komunistom, katerim so komaj dobro usli. To se večini britanskih častnikov ni zdelo v skladu z angleškim načelom o "pošteni igri" (fair play), a so kot vojaki morali izpolnjevati zapovedi, za katere so jim trdili, da prihajajo iz londonskega vojnega ministrstva.

Zavezniki v prevari

Škof je to Scottovo pričevanje spravil do Hectorja McNeila, ki je bil »

Radio Krka
106.6 MHz

» tedaj namestnik laburističnega zunanjega ministra Ernesta Bevin. McNeill je naročil preiskavo, a se je brž znašel pred zidom prikrivanja, ki to zadevo obdaja še danes. Priznal je samo, da bi na Koroškem utegnili priti do kakih "spodrseljajev" pri izpolnjevanju navodil, danih od zgoraj. John Colville, uradnik za jugoslovanske zadeve v zunanjem ministrstvu, je posebej poudaril, da so o Scottovih obtožbah poizvedovali pri zavezniskem poveljstvu za Avstrijo, a to je tajilo, da bi bil vrnjen kdor koli poleg pobeglih jetnikov (?) in dezerterjev (?). Lahko da so bila kakšna posamezna vračanja, ki so jih poveljstvu prikriili, toda londonsko zunanje ministrstvo ni nikoli dalo nobene zapovedi, kakršno omenja Scottovo "neodgovorno pismo".

McNeill je v odgovoru na škofovo sporočilo odločno odbil Scottove trditve. Če se je kaj takega res zgodilo, "potem so stvar tako uspešno prikriili, da ni niti beseda o njej prišla do vojaških oblasti na Dunaju ali do zunanjega ministrstva". Zatajitev resnice britanskim vojnim oblastem je prav tisto, kar se je dogajalo maja 1945 na Koroškem, pravi Tolstoj in to dokazuje z naslednjim: vdaja beguncev iz Jugoslavije Angležem in njihova poznejša prisilna izročitev je od začetka do konca popisana v vojnih dnevnikih britanskega V. korpusa, sestavini 8. armade v zasedeni Avstriji. Njegov poveljnik je bil generalporočnik Charles Keightley s sedežem v Celovcu. Oklepna divizija korpusa pod generalom Murrayem je za-

Izdaja Kozakov pri Lienzu junija 1945

sedla ozemlje vzdolž koroško-slovenske meje. Kakor poroča Murray sam, je že 3. maja 1945 sprejel vdajo 12.000 beguncev, med katerimi je bilo znatno število žensk in otrok. Ko jim je omenil, da bi jih rad premestil kam dlje od jugoslovanske meje, so bili za to. Bali pa so se, da bi jih britanska vojska izročila Titu, ker so vedeli, kaj jih v takem primeru čaka. General je v stikih z njimi dobil vtis, da so poštenji in odkritosrčni. Bili so zelo zadovoljni, da so v angleških rokah, ker bodo deležni pravičnega ravnanja ... Murray je bil obveščen, da je Tito večkrat poslal Britancem zahteve, naj mu izročijo njegove nasprotnike, a si ni mogel misliti, da bi londonska vlada v kaj takega privolila.

Angleška laž

Privolila v resnici ni, a je do vračanja vseeno prišlo, ugotavlja Tolstoj. Potem pravi, da je navzočnost slovenske manjšine na Koroškem Tita vzpodbujala k novim ozemeljskim zahtevam. Močne skupine njegovih partizanskih tolpo so se vtihtapile tja in povzročale angleški vojaški upravi resnične težave. Ni znano, koliko je bil ta žgoči problem povezan z nadaljnjo usodo beguncev.

17. maja je bila britanskim divizijskim poveljnikom izdana tajna zapoved V. korpusa, da morajo vse Jugoslovane, ki so zdaj na njegovem območju, čim prej izročiti Titovim silam. Odlok je podpisal Toby Low, brigadni general v Keightleyjevem štabu.

19. maja se je Low sešel s poveljnikom Ivanovičem, podpoveljnikom tretje jugoslovanske komunis-

tične armade. Dogovorila sta se, da se bodo titovski oddelki v prihodnjih dveh dneh umaknili južno od avstrijske meje in da bo V. korpus vrnil "vse jugoslovanske državljane s svojega ozemlja, ki so se bojevali na strani Nemcev, ter njihove somišljenike v taborišču, približno kakih 18.585 ljudi, od katerih so jih 3.010 že dali v roke jugoslovanski 4. armadi".

Še isti dan je bilo partizanom v Podrožici izročenih tisoč beguncev. V angleškem celovškem dnevniku piše, da se je to početje nadaljevalo do konca maja. Iz tega je očitno, da je brigadir Low (zdaj lord Aldington) dejansko izvedel vrnitev slovenskih in drugih beguncev, a je to storil v imenu generala Keightleyja, poveljnika britanskih oboroženih sil na Koroškem. Keightley je to izdajo nedolžnih zadržno mislil zaviti v skrivnost. Tajil je, da bi bilo prišlo do kakkega neprostoovoljnega, prisilnega vračanja, in trdil: "Znatno število jugoslovanskih razseljencev (Displaced Persons, se pravi nevojakov, op. pis.) so vprašali, ali so pripravljeni iti v Jugoslavijo, in so sami bili zelo voljni to storiti. Pravzaprav so se prostovoljno priglasili za to in smo jih poslali tja z vlakom in s tovornjaki. Ko so prišli čez mejo, jih je šest 'pricaplalo' nazaj in povedalo, da so po prehodu čez most vse vrnjene pokosili s strojnimi. Po prejemu tega obvestila ni prišlo več do izročanja Jugoslovancev, razen če so sami rekli, da bi radi in iz lastne volje."

Kupčija za Koroško

Keightley je seveda lagal. A pogla-

vitno vprašanje je, kakšna pooblastila za tako neusmiljeno ravnanje z begunci je imel. Skrajno neverjetno je, da bi v tako pomembni stvari kaj storil, ne da bi se posvetoval s svojimi nadrejenimi. Šlo je za politično odločitev, zakaj Titovo divjaško nastopanje v Trstu in na Koroškem je sprožilo resna premišljanja o morebitni vojni med jugoslovanskimi komunisti in silami maršala Alexandra.

Ob taki nevarnosti bi slovenski, hrvaški in srbski oboroženi oddelki na Koroškem lahko pomenili izživanje Tita, poleg tega pa bi resno izčrpavali britanske vire za prehrano in vzdrževanje straž. Po drugi strani pa bi kot sovražniki Titovega režima lahko bili zaveznikom dragoceni pomočniki, ker bi vsak morebitni vojaški spopad preobrazili v državljansko vojno na jugoslovanskih tleh. Kakor piše Milovan Djilas, so se tedaj nekateri v Titovem politbiroju bali, da bodo Britanci te protikomunistične sile uporabili za prihodnje nastope proti rdečim vladam, zlasti proti jugoslovanski. Potem pravi: "A na naše veliko presenečenje niso storili nič takega, temveč so jih spravili nam v roke." Utegne biti, da so Angleži begunce vrnili prav v zamenjo za Titov umik s spornega ozemlja na Koroškem (ameriški profesor Thomas Barker z newyoske državne univerze v Albanyju v svoji novi knjigi *The Slovene Minority in Carinthia* razločno pravi, da je britanska izročitev beguncev v jugoslovansko smrt bila cena za odpoklic titovskih partizanov s Koroškega).

Nadaljevanje prihodnjic
Mirko Javornik

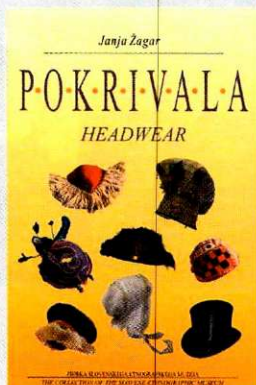
FM 102.1
99.5
Radio
VIVA
stereo
RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Pokrivala

V knjižni zbirki *Zbirka Slovenskega etnografskega muzeja* je izšla znanstvena monografija Janje Žagar Pokrivala.

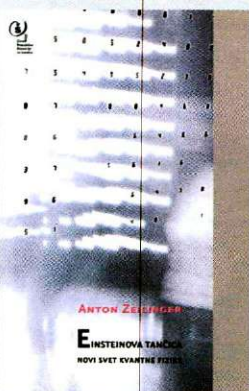
Etnologinja Janja Žagar je v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani kustodinja za zbirko tekstilij in oblačilno kulturo. Z oblačilno kulturo se ukvarja tako v muzejskem kot širšem raziskovalnem smislu: obleko (oblačenje) pojmuje kot zelo poveden medij, skozi katerega se izražajo vsakokratne družbene in kulturne razmere. Sad njenih obravnav oblačilne kulture sta – poleg tematskih člankov in razstav – tudi monografiji *Pasovi in sklepanci* (1993) in *Oblacilna kultura delavcev v Ljubljani med prvo in drugo svetovno vojno* (1994). V knjigi *Pokrivala* v uvodni študiji obravnava (razkriva) naloge (funkcije) oblačenja oziroma potrebe, ki jim ljudje skušamo zadostiti z izbiro in uporabo natančno določenih oblik. Pozornost usmerja v razvojni vidik pokrivanja in krašenja glav. Poglavlja so posvečena glavnim skupinam pokrival: pečam in rutam, avbam, čepicam oziroma kapam, klobukom, naglavnemu okrasju. Pri tem so poglavja grajena tako, da splošnim opredelitvam sledi širši zgodovinski in geografski okvir, nato pa je obravnava postavljena v slovenski prostor. Prehod k predstavitvi gradiva je poglavje o historiatu in sestavi muzejske zbirke pokrival in naglavnega okrasja. Uvodni študiji sledi katalog predmetov s podatkovnimi in slikovnimi enotami in indeksi, kjer so predmeti iz postavljene zbirke kategorizirani po oblikovno-funkcionalnih merilih, po materialih (in osnovnih oblikah) in po krajevnem merilu (kraju izdelave in uporabe). Zbirka vsebuje prek 1.600 kosov.

Einsteinova tančica

Založba Zavoda RS za šolstvo je izdala prevod dela enega najpomembnejših kvantnih fizikov sedanosti Antona Zeilingerja.

Čeprav je kvantna fizika stara že več kot sto let, so njena spoznanja še vedno večinoma neznana ali pa veljajo za poseben izziv zdravemu človeškemu razumu. Kvantna fizika je namreč v nasprotju z marsičim, kar se zdi, da v našem vsakdanjiku velja za neovrgljivo resnico. Prepričuje nas, da se moramo poslovi od znanih prepričanj, kot je na primer tisto, da svet, ki ga vidimo, obstaja ne glede na nas. Zakaj ima opazovalec v kvantnem svetu tako osrednjo vlogo? Zakaj ne veljajo tako vsakdanji pojmi, kot so prostor, čas in vzročnost? Namesto tega postaja pomembnejše naključje in odločilnejša informacija. Je svet naključje? In torej ne zastrta narava, ki ji je treba samo sneti tančico, da bi videli njen pravi obraz, kot je menil Albert Einstein? Anton Zeilinger, svetovno znani avstrijski fizik, ki je za svoje delo prejel že veliko nagrad – in šušlja se, da je med kandidati za eno prihodnjih Nobelovih nagrad –, nas v knjigi *Einsteinova tančica: novi svet kvantne fizike* zmami s priljubljenimi kvantnimi računalniki, kvantno teleportacijo, kvantno kriptologijo in fulerami in nas za roko popelje na mejo med znanostjo in filozofijo. Prav na robu otipljive narave. Že zato bi morala pritegniti pozornost vsakogar, ki ga zanimajo narava in njeni temelji.

Academia Philharmonicorum Labacensium

V zborniku 300 let, Academia Philharmonicorum Labacensium, 1701–2001 (Založba ZRC), je objavljenih sedemnajst referatov.

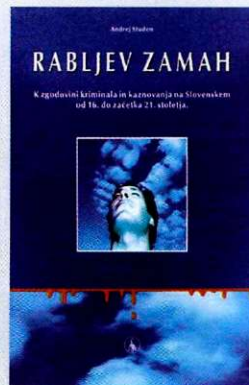
Referati so bili predstavljeni na mednarodnem simpoziju, posvečenem visokemu jubileju Academie Philharmonicorum Labacensium, ki je oktobra 2001 potekal pod pokroviteljstvom SAZU ter v sodelovanju s Slovensko filharmonijo in Nukom. Referati izhajajo iz temeljnega premisleka znanstvenega srečanja o kontinuiteti razvoja orkestrskega poustvarjanja na Slovenskem, kar je z nekaj prekinitvami pripomoglo k oblikovanju tradicije. Posamezne razprave v ožjem delu so posvečene sami ustanovi, glasbenikom tedanjega časa, semantiki njenega poimenovanja, razmerju do sestrške ustanove Academie Operosorum. Hkrati je bil simpozij priložnost za širši premislek v kontekstu te prve evropske glasbene ustanove takšne vrste zunaj romanskega in anglosaškega območja. Se pravi o glasbenem poustvarjanju v dobrem tisočletju na Slovenskem, začeni s srednjim vekom in vse do temeljnih ustanov, kot so Filharmonična družba, prva in sedanja Slovenska filharmonija in ljubljanski radijski orkester. Slovenski vidik dopolnjujejo gostje večinoma iz srednjeevropskega prostora npr. s tematiko baroka in njenih ustanov. Orkestrsko poustvarjanje na Slovenskem zadnja tri stoletja s starimi in novimi ali dopolnjenimi spoznanji se tako še določneje predstavlja kot obdobje z dosežki nacionalnega in evropskega pomena.

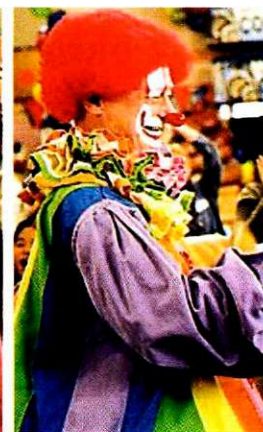

Rabljev zamah

Pri Slovenski matici je izšlo delo zgodovinarja Andreja Studna *Rabljev zamah* (podnaslov *K zgodovini kriminala in kaznovanja na Slovenskem od 16. do začetka 21. stoletja*).

Nasilje, kriminal in kaznovanje, zlasti s smrtno kaznijo, so od nekdaj burili domišljijo. Problematika kaznovanja prestopnikov in zlasti zgodovine smrtne kazni je temeljni okvir pričujoče knjige, ki se začne z novim vekom in konča z dandanjšo kaznovalno politiko in prakso. V prvem delu (*Prizorišča groze*) je Studen obdelal kaznovanje in usmrtnitve na Slovenskem od 16. do začetka 21. stoletja. Ta del je razdelil v dva sklopa. V prvem *Čas 'nekoristne razsipnosti s krutimi kaznimi'* je dal temam naslednje naslove: *Ekspozicija, Priznanje in tortura, Dan razglasitve sodb, Sramotilne in telesne kazni, Načini kaznovanja s smrtjo, Bizarnost kaznovanja – primer samomora in sodomije, Orgniziran spektakel groze in Kostumografija, scenarij, scena*. V drugem sklopu *Dolga pot do odprave smrtne kazni* so naslovi tem naslednji: *Protislovnost razsvetljenega absolutizma, Vrnitev smrtne kazni, Pomen prostostnih kazni narašča, Upad števila usmrtitev, Javne usmrtitve v luči časopisnih poročil, Ekskluzivne usmrtitve, Kaznovalna politika in smrtna kazen v novonastali jugoslovanski državi, Kaznovalna politika in smrtna kazen v socialistični Jugoslaviji in Le kam drvi ta svet?* Na koncu je objavljenih pet "mikrostorij o pošastnih morilcih druge polovice 19. stoletja".

Noro potovanje

ARE WE THERE YET?

Ice Cube kot Nick je pravi očarljivec, ki poskuša osvojiti mlado, privlačno ločenko Suzanne. Težava je le v tem, da je Suzanne službeno v Vancouvru in je zelo nesrečna, ker pogreša svojega otroka.

Nick jo poskusi presenetiti in se odloči, da bo Suzanne (igra jo Nia Long) osrečil in ji iz Portlanda pripeljal njena otroka, sedemletnega Kevin (Phillip Daniel Bolden) in enajstletno Lindsey (Aleisha Allen). Hkrati pa seveda to dela tudi zaradi sebe, saj to je enkraten način, da se ji priku-

pi. Nick pa ne ve, da sta njena otroka prepričana, da nihče ni dovolj dober za njuno mamo, in poskusita potovanje iz Portlanda do Vancouvera Nicku čim bolj zagreniti.

Bistvo filma je zgodba o moškem, ki je pripravljen storiti vse za žensko, ki jo ljubi. Čeprav otrok ne mara preveč, se je odločil, da se bo podal na dolgo pot, presenetil svoj izvoljenko in ji pripeljal iz Portlanda v Vancouver njena otroka. Čeprav ju je sprva hotel izkoristiti le za to, da se prikupi Suzanne, ju na koncu vzljubi. Producentu Mattu Alvarezu je bil scenarij takoj všeč, saj film pokriva vsa "naravna in univerzalna področja": samski ljubje-

Režija: Brian Levant
Scenarij: Steven Gary Banks, Claudia Grazioso, J. David Stern, David N. Weiss
Igrajo: Ice Cube, Nia Long, Aleisha Allen, Philip Bolden, Jay Mohr, M. C. Gainey, C. Ernst Harth, Nichelle Nichols, Henry Simmons
Premiera: 26. 5. 2005
Distribucija: Continental film

nec žensk se nepričakovano znajde v vlogi nekoga, ki ima rad otroke, a kaj ko otroka želita, da bi se njuna mama vrnila k svojemu možu, njunemu očetu. Zato skušata Nicku čim bolj zagreniti poskus, da bi njuno mamo osvojil. Povrh vsega Suzanne tako kot vsaka mama ved-

no postavlja otroka na prvo mesto, zato je naloga za Nicka še težja.

Alvarez je pritegnila tudi komičnost zgodbe in lik Nicka. Seveda je bilo treba najti pravega igralca za to in Ice Cube se je zdel popoln za to vlogo. "Ta družinska komedija je nekaj posebnega tudi zato, ker

Vera Drake

Zgodba filma se dogaja v času, ko je bil splav v Angliji prepovedan, in prikazuje ljudi, ki so verjeli, da je prekinitev nezaželene nosečnosti zlo.

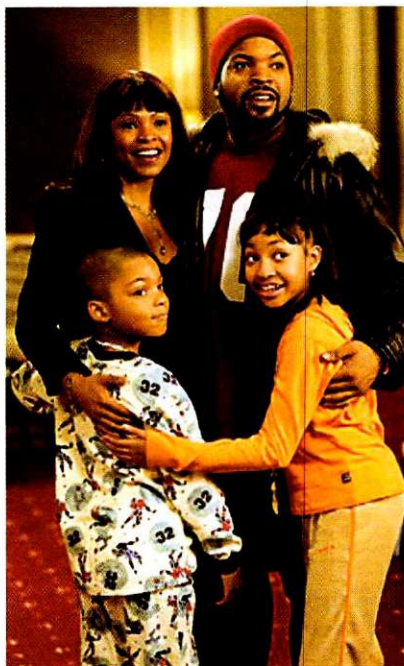
Pisalo se je leto 1950. Vera Drake živi v Londonu z možem Stanom, sinom Sidom in hčerko Ethel. Družina ni bogata, je pa srečna in tesno povezana. Vera pospravlja hiše, Stan je mehanik v bratovi delavnici, Sid dela za krojača, Ethel pa v tovarni preskuša žarnice. Toda nesebična Vera ima skrivnost,

si Cuba težko predstavljamo v takšni vlogi," pravi režiser Brian Levant. "Težko si ga predstavljamo, kako se mora ukvarjati z dvema otrokoma, ki mu povzročata glavobole. Pa vendarle mu je bila vloga pisana na kožo. Tako lahko vidimo tudi drugi obraz Icea Cuba – njegovo dobroto, toplino in ranljivost."

Kamermanski izziv

Kamerman Thomas Ackerman pravi, da je bil zanj velik izziv po-

sneti film Ali smo že tam, ker se je bilo treba prilagajati vremenu, veliko prizorov je bilo treba posneti v avtomobilu in uprizarjati različne nesreče, v katerih so nastopali konji in celo mehanični jelen. Vreme je bilo resnično ključnega pomena. Snemali so v Vancouvru prav med deževnim obdobjem. "To je najbolj deževen film, kar sem jih kdaj posnel," se smeji Levant. "Ulice so bile popolnoma mokre, avtomobil tudi. Delati smo morali v dežju, nekatere prizore posneti tako, kot bi ne deževalo, povrh vsega pa je bilo tudi mrzlo. Temu se preprosto nismo mogli izogniti." **Monika Maljevič**

ki je ne zaupa nikomur: brez plačila pomaga mladim ženskam pri prekinitvi nezaželenih nosečnosti. Nato pa eno izmed deklet po splavu odpeljejo v bolnišnico. Sled policijo privede do Vere in vse se obrne na glavo. Večina filmov režiserja Mikea Leigha govori o starševstvu in otrocih – imeti otroke ali ne, si jih želeli ali ne. Vera Drake je pozitivna osebnost, ki ljubi življe-

nje. A vseeno v prostem času opravlja splave. Nikoli za denar – preprosto želi pomagati ljudem, če je le v njihovi moči. Režiser Mike Leigh ne bo pojasnjevali zgodbe filma Vera Drake. "Moralne dileme, ki jih obravnava, niso preproste, in vsak izmed nas se mora spoprijeti s temi vprašanji." Kljub Verinemu optimizmu in veselosti je film temačen.

VERA DRAKE

Režija: Mike Leigh
Scenarij: Mike Leigh
Igrajo: Imelda Staunton, Jim Broadbent, Phil Davis, Peter Wright, Adrian Scarborough, Heather Craney
Premiera: 26. 5. 2005
Distribucija: Cinemania Group

na kratko

Hollywoodska zvezda **Sharon Stone**, gostja 58. filmskega festivala v Cannesu, je dejala, da snemanje nadaljevanja filma Prvinski nagon zanjo predstavlja uresničitev dolgoletnih sanj. V pogovoru z novinarji sta z režiserjem Michaelom Catonom Jonesom pred premiero filma na omenjenem festivalu dejala, da je v primerjavi s prvim delom zgodba drugega dela premeščena iz San Franciscu v London. "V Londonu se počutim kot doma," je dejala Stonova, ki znova igra vlogo nevarne zapeljivke, književnice Catherine Tramell. Vlogo Michaela Douglassa je v nadaljevanju filma prevzel britanski igralec David Morrissey, soproj Esther Freud, pravnukinje slavnega Sigmunda Freuda.

Woody Allen je v svoji zadnji izjavi za javnost okrcal ameriško filmsko industrijo, saj le-ta dovoljuje preveliko vmešavanje financerjev filmov v njihovo snemanje. Woody je svoj zadnji film Match Point posnel v Londonu, saj je po njegovih besedah v Ameriki skoraj nemogoče najti financerja, ki ne želi odločati še o zasedbi vlog, scenariju in končni različici filma. "Sam na ta način ne morem delati. Nikomur ne dovolim, da vidi scenarij, samo končni izdelek. To je moj način dela," je dejal Allen. Njegov najnovejši film Match Point s Scarlett Johansson je bil pretekli teden premierno prikazan na filmskem festivalu v Cannesu.

Sienna Miller. Mlada igralka, bolj znana kot zaročenka Judea Lawa, bi morala v filmu igrati glavno vlogo, vlogo Edie Sedgwick, "norega dekleta" iz 60. let, muze mnogih slavnih, med drugim Andyja Warhola in Boba Dylana. Omenjena vloga bi bila prva glavna vloga za Millerjevo, vendar so se filmski šefi odločili, da potrebujejo bolj znano igralko. Da bi dokazala, da je pripravljena za glavno vlogo, je Sienna celo privolila v snemanje seksualnih prizorov, vendar ni pomagalo, saj igralko še vedno cenijo samo po njeni lepoti.

Judi Dench in **Cate Blanchett** za vlogi v filmu Notes From a Scandal, filmski priredbi novele Zoe Heller. Scenarij je napisal Patrick Marber, pod režijo pa bo podpisan Richard Eyre. Cate bo igrala vlogo Shebe Hart, svobodomiselnice in karizmatične učiteljice, ki je s spolnim odnosom s 15-letnikom povzročila velik škandal. Judy bo upodobila Barbaro Covett, učiteljico, ki celotno stvar opazuje s strani. Novela Zoe Heller je bila objavljena pod imenom What She Was Thinking.

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**

**Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488**

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

27.5.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MOJA NOVA PRIJATELJICA,
9.20	KRATKI DOKUMENTARNI FILM ZA OTROKE EBU
10.05	MODRO
10.40	Z VAMI
11.30	V GOZDU JELENOV IN MUFLONOV,
	NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
12.15	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	DUHOVNI UTRIP
14.00	DAROVANJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.10)
15.40	RISANE HODI V ŠOLO,
	TIMOTAJEVA, 8/26 (VPS 15.45)
16.05	IZ POPOTNE TORBE: KMETOVALEC (VPS 16.10)
16.25	SLOVENSKI VODNI KROG: DRAGONJA,
	IZOBRAŽEVAL. DOKUMENT. ODDAJA (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
	(VPS 17.00)
17.35	IZGUBLJENI IZUMI, KANADSKO-ANGLEŠKA
	DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4 (VPS 17.35)
18.25	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	LUKA IN LUČKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CELESTIN, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	NEW YORK - LONDON, ANGLEŠKA
	NADALJEVANJE, 7., ZADNJI DEL (VPS 20.55)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	TURISTIKA, PONOVITEV
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20	SLOVENSKI VODNI KROG: DRAGONJA,
	IZOBRAŽEVAL. DOKUMENT. ODDAJA, PON.
1.45	ZDAJ!, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, PON.
2.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
2.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.25	TV PRODAJA
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.35	ZABAVNI INFOKANAL
12.30	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.25)
13.00	K V RAGU, SLAVAI,
	ITALIJANSKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 12.55)
14.35	TEDENSKI IZBOR
14.35	ŠTAFETA MLADOSTI
15.20	NIKOLI OB DESETHI, GLASBENA ODDAJA
16.20	ŠPORT SPAS
16.50	ZDAJ!, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
	(VPS 16.50)
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA
	(VPS 17.50)
19.00	IZ CANTERBURYJSKIH ZGODB, ANGLEŠKA
	LITERARNA NAD., 6., ZADNJI DEL, PON. (VPS 19.00)
20.00	LEONARDO, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA
	ODAJA, 2., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
20.50	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 20.55)
21.15	VIDEOPIŠMA, DOKUMENTARNA SERIJA, 7/10
	(VPS 21.20)
21.40	SIMPSONOVI, AMERIŠKA RISANA NANIZANKA,
	13/22 (VPS 21.45)
22.10	PRAVILA PRIVLAČNOSTI, AMERIŠKI FILM
	(VPS 22.10)
23.55	ZAKLETA HIŠA NA GRIČU, AM. FILM, PON.
	(VPS 23.55)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.25	Triki Jamieja Oliverja, pon. angleške oddaje

9.55	MacGyver, 3. sezona, pon. 20. dela am. naniz.
10.45	E+, ponovitev
12.45	TV prodaja
13.15	Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 149. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 44. del am. nad.
15.35	TV prodaja
16.05	MacGyver, 4. sezona, 1. del ameriške nanizanke
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 4. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Mladi zdravniki, 1. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Pod lupo
18.50	E+ Trac tedna
19.30	E+ Z Janinom okoli sveta
19.50	E+ Obisk
20.00	Mladi z mamo, 3. sezona, 3. del am. nanizanke
20.55	Komedija: Padec v vodo, ameriški film
23.00	Ženske zadeve, 1. sezona, 5. del am. naniz.
0.00	Vroč Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.40	E+, ponovitev

Pop TV

6.25	24UR, ponovitev
7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Pet skrivnosti, ponovitev 67. dela mehiške nad.
9.10	Zastavljeno srce, ponovitev 38. dela venezuelske nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Srčna dama, ponovitev 64. dela mehiške nad.
11.20	Prava ljubezen, pon. 36. dela venezuelske nad.
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 37. del venezuelske nad.
15.55	Srčna dama, 65. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 39. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 68. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sanjska zenska, zadnja oddaja
21.10	Akcija: Misija nemogoče 2, ameriški film
23.25	Pod lupo pravice, 1. sezona, 10. del am. naniz.
0.20	XXL premiere
0.25	Zakleta dvojčka, kanadsko-ameriški film
2.30	24UR, ponovitev
3.30	Nočna panorama

Prva TV

05.30	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
06.30	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	TV prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.25	Sto izlozbo, sto strasti, 432. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 59. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.30	Spomin
13.45	TV prodaja
14.10	Skozi ključavnico, ponovitev
14.55	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
15.25	Sanje sveta, 6. del italijanske mini serije
15.55	Resnične zgodbe - v iskanju pravice
16.40	Reklamni predah, razvedrilna oddaja
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozbo, sto strasti, 433. del italijan. telenovele
18.05	Čarovnije, 60. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Policist s petelinjega vrha, 5. del srbske naniz.
21.00	101 zgodba Hollywooda, razvedrilna oddaja
21.55	Gospod Bean, 9. del angleške serije
22.25	Okrožje Columbia, II/3. del ameriške nanizanke
23.20	Angleške oči, ameriška romantična drama, 2001
01.00	Policist s petelinjega vrha, 5. del srbske naniz.
02.00	101 zgodba Hollywooda, razvedrilna oddaja
02.30	Gospod Bean, 9. del angleške serije
03.00	Okrožje Columbia, 2/III. del ameriške nanizanke
03.50	Angleške oči, ameriška romantična drama, 2001

TevePika

6.00	TV prodaja
6.30	Zeleni vodnik, pon
7.00	Do zdravja tudi tako, Kaiser Kajumov, pon

7.30	A TO JE TO! poučno - zabavna oddaja z Rezo, pon
8.00	Eko sola kot način življenja, 80 drevov za čist zrak, pon
8.30	TV prodaja
9.00	Poslovno studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Škledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
11.00	ŠKL, solska kosarkarska liga, pon
12.00	To morate vedeti!, Vzajemci. Com, vzajemci da ali ne
13.00	Do zdravja tudi tako, zdrava hrana, založba Debora, pon
13.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
15.00	TV prodaja
15.30	Do zdravja tudi tako, studio Ank, pon
16.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
17.00	Sijaj, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, Biosinhron, živo
18.30	Kulturne drobtinice, Alan Ford v Sentiakobu, pon
19.00	Uspešen obrtnik, akcija z Obrtno zbornico Slovenije, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	V deželi rumca, salse in cigar, prvič
21.00	NT konferenca 2005, reportaža iz Portoroža, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
23.00	Trenja, POP TV
00.30	TV prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

28.5.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.20	KINO KEKEC: ČAROVNICA, KI TO NI BILA,
	KANADSKI FILM (VPS 08.20)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TENNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TURISTIKA, PONOVITEV
13.30	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV
	(VPS 13.35)
13.55	BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA PO DVAJSETIH
	LETIH, ČEŠKA NADALJEVANJE, 10/13,
	PONOVITEV
15.00	PRINAŠALCI, AMERIŠKI FILM (VPS 15.05)
16.25	VIDENJE VIDE VIDMAR, DOKUMENTARNA
	ODAJA TV MARIBOR, PONOVITEV (VPS 16.30)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.25	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR
	(VPS 17.25)
18.40	PRIHAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	TOTALNA RAZPRODAJA, DRUŽINSKA
	HUMORISTIČNA NANIZ., 6/10 (VPS 20.00)
20.35	HRI-BAR (VPS 20.35)
21.35	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.35	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANJE, 7/12
	(VPS 22.30)
23.35	DEŽEVNI LJUDIJE, AMERIŠKI FILM (VPS 23.25)
1.50	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.40)
2.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.35	TV PRODAJA
12.25	TEDENSKI IZBOR
12.25	VIDEOPIŠMA,
	DOKUMENTARNA SERIJA, 7/10
12.50	ZDAJ!, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
13.15	60-LETNICA RADIA MARIBOR,
	POSNETEK IZ SNG MARIBOR
15.20	KOŠARKA NBA, POSNETEK (VPS 15.30)
16.55	NOVA GORICA: LIGA SIMOBIL V NOGOMETU,
	ZADNJE KOLO: HIT GORICA - DOMŽALE,
	PRENOS (VPS 16.55)

19.00	GRŠKA TRAGEDIJA - MODERNI ČUDEŽ,
	ŠPORTNI FILM (VPS 17.00)
19.55	KOZINA: POLFINALE SLOVENSKEGA POKALA V
	ROKOMETU (M), TERMO ŠKOFJA LOKA - GOLD
	CLUB, PRENOS (VPS 19.55)
21.30	VEDEL JE, DA IMA PRAV, ANGLEŠKA LITERARNA
	NADALJEVANJE, 4., ZADNJI DEL (VPS 21.35)
22.30	NIKOLI OB DESETHI, GLASBENA ODDAJA
	(VPS 22.30)
23.30	LARA BARUCA, POSNETEK KONCERTA
	(VPS 23.30)
0.35	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 40. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 41. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 42. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 43. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 44. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Danyjeve zvezde
15.00	Dežela pred časom: Skrivnostni otok, risani film
16.20	Novi stari očka, 5. del ameriške humor. naniz.
16.45	Umor, je napisala, 2. sezona, am. nanizanka
17.35	Skriti grič, 12. del ameriške humor. nanizanke
18.00	E+
20.00	Kriminalka: Pot zločina, ameriški film
21.40	Las Vegas, 1. sezona, 7. del ameriške nanizanke
22.30	Recept: umor, ameriški film
0.20	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Najlepše pravljice bratov Grimm: Voda življenja,
	sinhr. ris. film
8.25	Tom in Jerry, risana serija
8.35	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
8.55	Mali rdeči traktor, sinhronizirana risana serija
9.05	Ogljeva družina, sinhronizirana risana serija
9.15	Mala carovnica Sabina in zgodba o
	prijateljstvu, sinhronizirani risani film
10.35	Transformerji, sinhronizirana risana serija
11.00	Misek Stuart Little, risana serija
11.30	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.55	Šolska kosarkarska liga
12.55	Formula 1, prenos treninga
14.05	Sumljiva bolezen, ameriški film
16.00	Rajski svet: Tigrov tempelj, dokument. oddaja
17.10	24UR - vreme
17.15	Otrok iz pravadnine, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Kdo bo koga, ameriški film
21.55	Meza, ameriški film
0.00	Beg pa tak, angleški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

Prva TV

07.50	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.40	Čarovnije, 61. del italijanske serije
09.35	Čarovnije, 62. del italijanske serije
10.30	Čarovnije, 63. del italijanske serije
11.25	Čarovnije, 64. del italijanske serije
12.20	Čarovnije, 65. del italijanske serije
13.15	Ena na ena, ponovitev
14.05	Prestizno, ekskluzivno, ponovitev
14.30	Ali G, 11. del
15.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.00	Krajevskie družine, dokumentarna serija
16.55	Ljubezenske prevare, 2. del
17.50	101 zgodba Hollywooda
18.30	Hotel poldruga zvezdica, 11. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Gansterji, francoska kriminalka 2002
21.40	Spletne igre, ameriški thriller 2003
23.20	Reporter X
00.00	(Gangsters),
01.40	(Net Games)
03.20	Reporter X

TevePika

07.30	TV prodaja
08.00	Navigator, pon
08.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, drugačne
	počitnice, pon
09.00	TV prodaja
09.30	Do zdravja tudi tako, Biospectrum, pon

10.00	Slovenska radijska postaja v Argentini, pon
10.30	To morate vedeti!, lutke in Slovenica Življenje, pon
11.30	Klepet z jasnovidko Maruco, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Koncert ZO svet za otroke, dobrodelna prireditev
13.30	Glasbeni mozaik
14.30	Tv Prodaja
14.45	V družbi z turistično agencijo Quo Vadis, pon
15.00	ŠKL, solska košarkarska liga
16.00	Ekološki način življenja, za lepšo Ljubljano, pon
16.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, drugačne počitnice, pon
17.00	Vsak otrok je nekaj posebnega, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, disleksija odraslih, pon
18.30	To morate vedeti! Ljubljanski kabel, pon
19.30	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
19.30	Rad igram nogomet, pon
20.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 4 del., prvič
20.30	Avantura z Ano in Taijem, prvič
21.00	Sijaj, pon
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
23.00	Evropski večeri Lojzeta Petrič, gost večera bo: enolog dr. Julij Nemanic, prvič
00.30	Ekstra magazin
01.30	Tv Prodaja
02.00	Glasbeni mozaik

NEDELJA,

29.5.2005

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: ROLI POLI OLI, RISANA NANIZANKA, 20/24; TIMOTEJ HODI V SOLO, RISANA NANIZANKA, 20/26; FRAČJI DOL, RISANA NANIZANKA, 20/23 (VPS 07.30)
9.50	KONCERT POLICIJSKEGA ORKESTRA, POSNETEK IZ GALLUSOVE DVORANE (VPS 09.55)
10.50	GOSPODAR DUHOV, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/13 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVITEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.25)
12.00	LUJDE IN ZEMLJA, oddaja TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.20)
14.20	POLDNEVNIK
14.25	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.30	NOVA RESNICA
14.35	NEDELJSKO OKO
14.45	PET MINUT SLAVE
14.50	PANIKA, IGRANA REPORTAŽA
14.55	PLANETV
15.30	PREDMET POŽELJENJA
15.45	ŽIVE LEGENDE
15.55	ŠPORT
16.00	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
16.05	OSMI POTNIK
16.15	FAKTOR SREČE
16.30	LORELLA
16.45	ŽIVALSKI SVET, ANIMIRANA SERIJA
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 17.15)
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.35	KEK'S
17.40	KOYAA, ANIMIRANI FILM
17.45	VABILO ZA DVA
18.05	VROČE
18.10	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	ČARLI IN MIMO, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.45	Š - ŠPORTNA oddaja (VPS 21.45)
22.20	NEZNOSNA LAHKOST FOTOGRAFIRANJA, PORTRET JOČA ŽNIDARŠIČA (VPS 22.15)
23.15	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 23.15)
23.35	MOČ ČUSTEV, NEMŠKI FILM (VPS 23.35)
1.25	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
2.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	INFOKANAL

9.55	TV PRODAJA
10.40	ŠPORT ŠPAS (VPS 10.30)
11.10	HRI-BAR, PONOVITEV
12.10	NAŠA PESEM 2005, 2. oddaja (VPS 12.00)
12.30	NAŠA PESEM 2005, 3., ZADNJA oddaja (VPS 12.30)
12.50	ČAROVNIK IZ OZA, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 13.00)
14.35	FINALE LIGE PRVAKOV V NOGOMETU, MILAN - LIVERPOOL, POSNETEK IZ CARIGRADA KOZINA: FINALE SLOVENSKEGA POKALA V ROKOMETU (M), PRENOS (VPS 17.15)
17.10	KOŠARKA NBA ACTION (VPS 18.40)
18.45	MAGAZIN LIGE PRVAKOV V NOGOMETU (VPS 19.15)
19.15	SUPERVULKAN, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA oddaja, 2., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
20.00	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 7/22 (VPS 20.55)
20.50	IMPROMPTU - oddaja O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA
21.40	BAST - ŠOLA ZA NASTOPANJE (VPS 21.45)
21.50	PO SLEDEH BALETA: ZAČETKI IN RAZVOJ V SVETU, 2., ZADNJI DEL (VPS 21.55)
22.40	NAŠI OPERNI PEVCI: ZDRAVKO KOVAČ (VPS 22.45)
23.00	FINALE SLOVENSKEGA POKALA V ROKOMETU (M), POSNETEK IZ KOZINE
0.35	INFOKANAL

Kanal A

9.20	Tv prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 145. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 146. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 147. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 148. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 149. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, gost Vinko Vasle
15.00	Dezela pred časom: Skrivnostna skala, risani film
16.20	Novi stari očka, 6. del ameriške humor. naniz.
16.45	Umor, je napisala, 2. sezona, ameriška naniz.
17.35	Skriti gridi, 13. del ameriške humoristične naniz.
18.00	E+
20.00	Družinski film: Slonova zgodba, ameriški film
21.20	Tihi zločin, 2. sezona, ameriška nanizanka
22.15	Navigator
23.45	Talec za en dan, ameriški film
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	Tv prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Zelenjavčki, sinhronizirani risani film
8.35	Tom in Jerry, risana serija
8.45	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
9.05	Mali rdeči traktor, sinhronizirana risana serija
9.15	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
9.25	Transformerji, sinhronizirana risana serija
9.55	Formula 1, prenos treninga
11.00	Sanjska ženska, ponovitev
12.05	Solska košarkarska liga, ponovitev
13.00	Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30	Formula 1, prenos dirke za VN/Monaka
16.00	Resnični svet, dokumentarna oddaja
16.30	Poročeni ljubimec, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	Entrada - kuhinje Latinske Amerike, dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Ace Ventura: Nori detektiv, ameriški film
21.35	Športna scena
22.35	Strah in groza v Las Vegasu, ameriški film
0.45	24UR, ponovitev
1.45	Nočna panorama

Prva TV

07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.45	Risani film
09.30	Otroško nedeljsko dopoldne, kontaktna oddaja
12.00	Skozi ključavnico, ponovitev
12.45	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnostna serija
13.35	Alo, alo, 10. del angleške serije
14.05	Gospod Bean, 10. del angleške serije
14.35	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
15.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.00	Rock Otočec 2003, reportaža
16.35	Reklamni predah, razvedrila oddaja
17.05	(Gangsters)

19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	(Discovery of Heaven), ameriška drama 2001
22.15	Znani in zanimivi
23.00	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnostna serija
23.50	Gospod Bean, 10. del angleške serije
00.20	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
01.00	(Discovery of Heaven), am. drama 2001, pon.
03.15	Znani in zanimivi
04.00	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnostna serija

TevePika

08.30	Tv Prodaja
09.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu
12.00	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
12.30	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	Slovenska radijska postaja v Argentini, pon
14.00	Do zdravja tudi tako, Biospectrum, pon
14.30	Tv Prodaja
14.45	V družbi z turistično agencijo Quo Vadis, pon
15.00	To morate vedeti! Ljubljanski kabel, pon
15.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
16.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
17.00	Vsak otrok je nekaj posebnega, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, drugačne počitnice, pon
18.30	Avantura z Ano in Taijem, pon
19.00	Predah v gibanju, gost: Izidor Pečovnik, pon
20.00	Slovenska glasbena lestvica
21.00	Z glavo na zabavo, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, lutke in Slovenica Življenje, pon
0.00	Tv dražba z Mariom, pon
01.00	Glasbeni mozaik

PONEDELJEK,

30.5.2005

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: KMETOVALEC
9.25	oddaja ZA OTROKE
9.35	SLOVENSKI VODNI KROG: DRAGONJA, IZOBRAŽEVALNO DOKUMENTARNA oddaja
10.05	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
14.30	PRVI IN DRUGI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.10)
15.40	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 39/45 (VPS 15.45)
16.05	RISANKA
16.20	RADOVEDNI TAČEK: KABINA (VPS 16.20)
16.30	AJKEK PRI RESTAVRATORJIH: AJKEK IN UMETNINE IZ KOVINE, POUČNO-RAZVEDRILNA oddaja, 10., ZADNJI DEL (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.40	VELIKI MORSKI PSI PRED HELGOLANDOM, NEMŠKA POLJUZNANSTVENA (VPS 17.40)
18.25	ŽREBANJE 3x3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.40	LOLEK IN BOLEK, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	BOLNŠNICA NA KONCU MESTA PO DVAJSETIH LETIH, ČEŠKA NAD.A, 11/13 (VPS 20.00)
21.00	IZŽIVI (VPS 21.00)
21.25	UMETNI RAJ (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	DEDIŠČINA EVROPE: MLADI ANDERSEN, DANSKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.50)
23.45	UMETNI RAJ, PONOVITEV
0.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
1.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
10.40	TV PRODAJA
11.10	ZABAVNI INFOKANAL
11.50	TV PRODAJA
12.25	TEDENSKI IZBOR
12.25	Š - ŠPORTNA oddaja
12.55	SLOVENSKI MAGAZIN
13.20	IMPROMPTU - oddaja O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA, PONOVITEV
13.20	BAST - ŠOLA ZA NASTOPANJE
13.30	PO SLEDEH BALETA: ZAČETKI IN RAZVOJ V SVETU, 2., ZADNJI DEL NAŠI OPERNI PEVCI: ZDRAVKO KOVAČ
14.20	TEDENSKI IZBOR
14.45	SUPERVULKAN, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA oddaja, 2., ZADNJI DEL
15.40	TURISTIKA
16.05	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 16.05)
17.10	DEDIŠČINA EVROPE: AURELIEN, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/2, PONOVITEV (VPS 17.10)
19.00	PEŠČICA IZBRANIH, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	LEĐENA DOBA, ANGLEŠKA ZNANSTVENA oddaja (VPS 20.00)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	ARITMIJA, GLASBENA oddaja (VPS 22.00)
22.30	STUDENTSKA (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODR (VPS 23.00)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

9.20	Tv prodaja
9.25	Triki Jamieja Oliverja, pon. angleške oddaje
9.55	MacGyver, 4. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
10.45	E+, ponovitev
12.45	Tv prodaja
13.15	Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 150. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 45. del am. nad.
15.35	Tv prodaja
16.05	MacGyver, 4. sezona, 2. del ameriške nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 1. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Mladi zdravniki, 1. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Pod lupo
18.45	E+ Torba
18.55	E+ Sanjske minute
19.50	E+ Manipulacija
20.00	Filmski ciklus - Jean Claude Van Damme: Smrtna obsodba, ameriški film
21.35	Zvezdna vrata, 3. sezona, 1. del am. nanizanke
22.30	Will in Grace, 5. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Seinfeld, 4. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
23.30	Caroline v velenestu, 1. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
0.00	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Pet skrivnosti, pon. 68. dela mehiške nad.
9.40	Zastavljeno srce, ponovitev 39. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	Tv prodaja
11.00	Srčna dama, ponovitev 65. dela mehiške nad.
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 37. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Športna scena, ponovitev
13.40	Tv prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 38. del venezuelske nad.
15.55	Srčna dama, 66. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 40. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 69. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Nasha mala klinika, 2. sezona, 15. del slovenske nanizanke
20.55	Providence, 4. sezona, 14. del am. nanizanke
21.50	Skriti aduti, 15. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Alias, 2. sezona, 5. del ameriške nanizanke
23.45	Umor rock zvezde, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

Prva TV

PRVA

05.30	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	TV prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 438. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 65. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.25	Spomin
13.35	TV prodaja
13.50	Okrožje Columbia, II/4. del ameriške nanizanke
14.35	(Discovery of Heaven)
16.30	Znani in zanimivi
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 439. del italijanske telenovele
18.05	Čarovnije, 66. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Frida, ameriška drama, 2002
22.10	Alo, alo, 11. del angleške serije
22.45	Urška sov
23.45	Frida, ameriška drama, 2002
01.55	Alo, alo, 11. del angleške serije
02.30	Urška sov

TevePika

TV

06.00	Tv Prodaja
06.30	To morate vedeti! Ljubljanski kabel, pon
07.00	Ekola kot način življenja, za lepo Ljubljano, pon
07.30	ŠKL šolska košarkarska liga
08.30	Tv Prodaja
09.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
10.00	Koncert 50 zvezd za otroke, dobrodelna prireditve
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaža
11.30	Do zdravja tudi tako, Biospectrum, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.30	Rad igram nogomet, pon
14.00	Trenja, POP TV
15.30	Tv Prodaja
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 4 del., pon
17.30	Do zdravja tudi tako, lebdenje v komorah, prvič
18.00	Avantura z Ano in Tajliem, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, Senožeče na prepihu zgodovine in sedanjosti, pon
19.30	In line, oddaja o in line hokeju, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, nega aknaste kože, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	E +
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

TOREK,

31.5.2005

Slovenija 1

1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	AJKEK PRI RESTAVRATORIJH:
	AJKEK IN UMETNINE IZ KOVINE, POUČNO-
	RAZVEDRILNA ODDAJA, 10. ZADNI DEL
9.25	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 18/52

9.35	ŠPORT ŠPAS
10.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR
11.55	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	HRI-BAR
14.20	TOTALNA RAZPRODAJA, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/10
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.10)
15.40	ZMAJSKE ZGODBE, RISANA NANIZANKA, 9/26 (VPS 15.45)
16.05	RISANKA
16.10	MIŠKA SMETIŠKA: JABOLKO, RISANKA (VPS 16.10)
16.15	ZLATKO ZAKLADKO: OD DOLNJEGA DO ZADNJEGA KRAJA (VPS 16.15)
16.30	KNJIGA MENE BRIGA -
	URBAN KORDEŽ: OD RESNICE K ZAUPANJU, PONOVITEV (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	OB BISTREM POTOKU JE (BIL) MLIN ... MLINI V POMURJU, DOKUMENT. ODDAJA (VPS 17.30)
18.05	OB BISTREM POTOKU JE (BIL) MLIN ... MLINI NA NOTRANJSKEM, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 18.00)
18.35	METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TARČA (VPS 20.00)
21.30	GLAS RAZUMA: PEN, DOKUMENTARNI FELJTON (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GALIPOLI: PRVI DAN D, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.40	OB BISTREM POTOKU JE (BIL) MLIN ... MLINI V POMURJU, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
0.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.35	INFOKANAL

Slovenija 2

2

6.30	INFOKANAL
10.00	TV PRODAJA
10.30	ZABAVNI INFOKANAL
11.20	TV PRODAJA
11.55	PARIZ: ODPRTO PRVENSTVO FRANCIE V TENISU, PRENOS (VPS 11.55)
17.05	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOLŠOK, PONOVITEV
17.35	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.15)
18.25	PETER BOŽIČ: BARAKARIJI, TV DRAMA (VPS 18.25)
19.40	VIZUM ZA PRIHODNOST, BOSANSKA HUMORISTIČNA NAD., 8/20 (VPS 19.40)
20.40	ALDO NICOLAI: PRVA KLASA, TV PRIREDBA PREDSTAVE MALE DRAME SNG LJUBLJANA (VPS 20.35)
22.00	NOČ SVETEGA LOVRENCA, ITALIJANSKI FILM (VPS 21.55)
23.45	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE, PONOVITEV
0.30	INFOKANAL

Kanal A

A

9.20	TV prodaja
9.25	Triki Jamieja Oliverja, ponovitev angleške oddaje
9.55	MacGyver, 4. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nanizanke
10.45	E+, ponovitev
12.45	TV prodaja
13.15	Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 151. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 46. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	MacGyver, 4. sezona, 3. del ameriške nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 1. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Mladi zdravilniki, 1. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Sekstra
18.45	E+ Zvezdniški nasvet
19.50	E+ Nebuloza
20.00	Akacija:
	Mladi vojaki, ameriški film
21.35	Zvezdna vrata, 3. sezona, 2. del ameriške nanizanke
22.30	Seinfeld, 4. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke

23.00	Dobro jutro, Miamil, 2. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
23.30	Caroline v velemestu, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
0.00	E+, ponovitev

Pop TV

POP

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Pet skrivnosti, ponovitev 69. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Zastavljeno srce, ponovitev 40. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Srčna dama, ponovitev 66. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 38. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Providence, 4. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 39. del venezuelske nadaljevanke
15.55	Srčna dama, 67. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 41. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 70. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba:
	Mamino darilo, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Alias, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
23.40	Sivi metulji, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

Prva TV

PRVA

05.30	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	TV prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 439. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 66. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.30	Spomin
13.45	TV prodaja
14.10	Urška sov, ponovitev
15.00	Frida, ameriška drama, 2002
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 440. del italijanske telenovele
18.05	Čarovnije, 67. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Barabe in princeze, 3. del hrvaške serije
20.30	Vikarka iz Dibleya, 1. del serije
21.00	Ali G, 12. del
21.30	Saša Gerdej, pogovorna oddaja
22.30	Ljubezenske prevare, 3. del ameriške resničnostne serije
23.20	Barabe in princeze, 3. del hrvaške serije
23.55	Vikarka iz Dibleya, 1. del serije
00.25	Ali G, 12. del
00.55	Saša Gerdej, pogovorna oddaja
01.55	Ljubezenske prevare, 3. del ameriške resničnostne serije

TevePika

TV

6.00	Tv Prodaja
6.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
7.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
8.00	V družbi z turistično agencijo Quo Vadis, pon
8.30	Tv Prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Sijaj, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
10.30	Z glavo na zabavo, pon
11.00	Koncert 50 zvezd za otroke, dobrodelna prireditve

12.00	To morate vedeti! Ljubljanski kabel, pon
12.30	Kulturne drobtinice, Senožeče na prepihu zgodovine in sedanjosti, pon
13.00	Vsak otrok je nekaj posebnega, pon
14.00	V družbi z turistično agencijo Quo Vadis, pon
14.15	TV Prodaja
14.30	Predah v gibanju, gost: Izidor Pečovnik, pon
15.30	Ekola kot način življenja, za lepo Ljubljano, pon
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, nega aknaste kože, pon
17.30	Rokomet moja igra, prvič
18.00	V harmoniji z naravo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	To morate vedeti! stavbarstvo, Tondach
21.00	Slo motion, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Niša mala klinika, POP TV
00.00	Evropski večeri Ljuzeta Petrieta, gost večera bo: enolog dr. Julij Nemanic, pon
01.30	Tv Prodaja
02.00	Glasbeni mozaik

SREDA,

1.6.2005

Slovenija 1

1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MIŠKA SMETIŠKA: JABOLKO, RISANKA
9.05	ZLATKO ZAKLADKO:
	OD DOLNJEGA DO ZADNJEGA KRAJA
9.25	KNJIGA MENE BRIGA -
	URBAN KORDEŽ: OD RESNICE K ZAUPANJU
9.45	MLADI VIRTUOZI: KLARINETIST ALJAŽ BEGUŠ (VPS 09.45)
10.15	TEDENSKI IZBOR
10.15	IZGUBLJENI IZUMI,
	KANADSKO-ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4
11.05	SPET DOMA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
13.35	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.25	GOSPODAR DUHOV,
	FRANCOSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/13
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	JURIJ DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 22/26 (VPS 15.40)
16.05	POD KLOBUKOM (VPS 16.05)
16.40	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 5/26 (VPS 16.40)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	Z VAMI (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA (VPS 18.20)
18.40	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	TRIJE AGENTJE, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	100 LET SLOVENSKEGA FILMA -
	UMETNI RAJ, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)
21.40	KAROL GROSSMAN, KRATKI FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIJE (VPS 22.55)
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.00	Z VAMI, PONOVITEV
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.15	INFOKANAL

Slovenija 2

2

6.30	INFOKANAL
9.30	TV PRODAJA
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
10.50	TV PRODAJA
11.25	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 11.25)
11.55	PARIZ: ODPRTO PRVENSTVO FRANCIE V TENISU, PRENOS (VPS 11.55)
16.25	VIZUM ZA PRIHODNOST, BOSANSKA HUMORISTIČNA NAD., 8/20, PONOVITEV
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV

17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
18.55	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 19.20, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	KOŠARKA NBA, POSNETEK (VPS 20.00)
22.00	SLOVENSKA JAZZ SCENA:
	2. FESTIVAL SLOVENSKEGA JAZZA - ELEKTRIK JAZZ KVARTET (VPS 22.00)
22.40	ONSTRAN MEJE, ITALIJANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 23.15)
0.25	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.25	Triki Jamieja Oliverja, pon. angleške oddaje
9.55	MacGyver, 4. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nizanizanke
10.45	E+, ponovitev
12.45	TV prodaja
13.15	Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 152. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 47. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	MacGyver, 4. sezona, 4. del ameriške nizanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 1. sezona, 3. del ameriške humoristične nizanizanke
17.30	Mladi zdravniki, 1. sezona, 6. del ameriške humoristične nizanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Pod lupo
18.50	E+ Najemi me
19.50	E+ Pojezija
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, 2. sezona, 9. del dokumentarne nizanizanke
21.40	Zvezdna vrata, 3. sezona, 3. del ameriške nizaniz.
22.35	Seinfeld, 4. sezona, 18. del ameriške humoristične nizanizanke
23.05	Dobro jutro, Miami I, 2. sezona, 2. del ameriške humoristične nizanizanke
23.35	Caroline v velemestu, 1. sezona, 18. del ameriške humoristične nizanizanke
0.05	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Pet skrivnosti, ponovitev 70. dela mehiške nad.
9.40	Zastavljeno srce, ponovitev 41. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Srčna dama, ponovitev 67. dela mehiške nad.
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 39. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 40. del venezuelske nadaljevanke
15.55	Srčna dama, 68. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 42. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 71. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Mreža lazi, ameriški film
21.40	Hitri Edi, 2. del angleško-ameriške nizanizanke
22.35	XXI premiere
22.40	Alias, 2. sezona, 7. del ameriške nizanizanke
23.35	Čudna družina, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

Prva TV

05.30	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	TV prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 440. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 67. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.30	Spomin
13.50	TV prodaja
14.15	Prestizžno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
14.45	Barabe in princeze, 3. del hrvaške serije

15.15	Ljubzenske prevare, 3. del ameriške resničnosti serije
15.55	Vikarka iz Dibleya, 1. del serije
16.40	Ali G, 12. del
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 441. del italijanske telenovele
18.05	Čarovnije, 68. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ena na ena, pogovorna oddaja
21.00	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnosti serija
21.50	Hotel poldruga zvezdica, 12. del angleške serije
22.20	Prestizžno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
22.50	Nikoli viden, akcijska avantura 2002
00.20	Ena na ena, pogovorna oddaja
01.10	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnosti serija
02.00	Hotel poldruga zvezdica, 12. del angleške serije
02.30	Prestizžno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
03.00	Nikoli viden, akcijska avantura 2002

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Rad igram nogomet, pon
7.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
08.00	Z glavo na zabavo, pon
8.30	Tv Prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Do zdravja tudi tako, lebdjenje v komorah, pon
10.00	Avantura z Ano in Tajliem, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, nega aknaste kože, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Predah v gibanju, gost: Izidor Pečovnik, pon
13.00	Naša mala klinika, POP TV
14.00	Tv prodaja
14.30	Vsak otrok je nakaj posebnega, pon
15.30	Evropski večeri Lojzeta Petričeta, gost večera bo: enolog dr. Julij Nemanic, pon
17.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
17.30	Kulturne drobtinice, spoznajte založbo Nova revija, 2 del, prvič
18.00	Do zdravja tudi tako, zdrava hrana, 2 del, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma
20.30	Sijaj
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

ČETRTEK,

2.6.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 5/26
9.15	POD KLOBUKOM
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.15	DOKUMENTARNA ODDAJA
11.10	IZZIVI
11.35	OMIZJE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	NEZNOSNA LAHKOST FOTOGRAFIRANJA, PORTRET JOCA ŽNIDARŠIČA
14.15	UMETNI RAJ
14.40	ODPETI PESNIKI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓT ALATT (VPS 15.10)
15.40	CEDRIK, RISANA NANIZ., 22/52 (VPS 15.45)
15.50	ODDAJA ZA OTROKE
16.05	DANIEL - PLES ALI NOGOMET, KRATKI DOKUMENT. FILM ZA OTROKE EBU (VPS 16.05)
16.20	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.20)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)

17.30	JASNO IN GLASNO: POLETNE AVANTURE, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.30)
18.20	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	MOJSTER MIHA, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - PHILIPPE VAN PARIJS: BREZPLAČNO KOŠILO ZA VSE? (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	MOZARTINA SIMFONIKOV RTVS: W. A. MOZART: SIMFONIJA ŠT. 40 V G-MOLU (VPS 22.50)
23.25	ROMANTIKA NA KITARI, MLADEN BUCIĆ (VPS 23.20)
0.00	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
0.55	TEDNIK, PONOVITEV
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.30	TV PRODAJA
12.00	ZABAVNI INFOKANAL
12.55	TV PRODAJA
13.25	NAPOVEDNIKI
13.30	CIRCUM REGIONAL, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.30)
13.55	PARIZ: ODPRTO PRVENSTVO FRANCJE V TENISU, POLFINALE (2), PRENOS (VPS 13.55)
16.00	TEDENSKI IZBOR
16.00	SIMPSONOVI, AMERIŠKA RISANA NANIZANKA, 13/22
16.20	LEONARDO, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 2. ZADNJI DEL
17.20	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓT ALATT, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 7/17, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	ŠPORT (VPS 20.00)
22.00	LA VIE COMME ELLE VIENT, FRANCOSKA DRAMA (VPS 22.05)
23.30	JASNO IN GLASNO: POLETNE AVANTURE, KONTAKTNA ODDAJA, PONOVITEV
0.20	GIULIETTA IN DUHOVI, ITALIJANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.25)
2.35	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.25	Triki Jamieja Oliverja, ponovitev angleške oddaje
9.55	MacGyver, 4. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nizanizanke
10.45	E+, ponovitev
12.45	TV prodaja
13.15	Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 153. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 48. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	MacGyver, 4. sezona, 5. del ameriške nizanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 1. sezona, 4. del ameriške humoristične nizanizanke
17.30	Mladi zdravniki, 1. sezona, 7. del ameriške humoristične nizanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Obisk
18.50	E+ Parada plesa z Barbro Drnač
19.50	E+ Večerja z zvezdo
20.00	Krimi:
	Dvoriščno okno, ameriški film
21.55	Zaupanje, angleška nadaljevanke, 6/6
22.55	Sreča, 1. sezona, 1. del angleške humoristične nizanizanke
23.35	Navigator, ponovitev
0.05	Ameriška pita Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.50	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Pet skrivnosti, ponovitev 71. dela mehiške nad.
9.40	Zastavljeno srce, ponovitev 42. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Srčna dama, ponovitev 68. dela mehiške nad.
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 40. dela venezuelske nadaljevanke

12.45	Hitri Edi, ponovitev 2. dela angleško-ameriške nizanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 41. del venezuelske nadaljevanke
15.55	Srčna dama, 69. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 43. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 72. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Na kraju zločina: Miami, 2. sezona, 17. del ameriške nizanizanke
22.25	XXI premiere
22.30	Avtopsijska: Zgodbe mrtvih, dokumentarna oddaja
23.30	Počivaj v miru, žena, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

Prva TV

05.30	TV prodaja
06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	TV prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 441. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 68. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	TV prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.30	Spomin
13.40	TV prodaja
14.05	Ena na ena, ponovitev
14.50	Nikoli viden, akcijska avantura 2002
16.40	Fawtly Towers, 12. del angleške serije
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 442. del italijanske telenovele
18.05	Čarovnije, 69. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Sanje sveta, 8. del italijanske mini serije
20.30	Resnične zgodbe - v iskanju pravice
21.15	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
21.45	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
22.30	Reklamni predah, razvedrila oddaja
23.00	Sanje sveta, 8. del italijanske mini serije
23.30	Resnične zgodbe - v iskanju pravice
00.15	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
00.45	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
01.30	Reklamni predah, razvedrila oddaja

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Kulturne drobtinice, spoznajte založbo Nova revija, 2 del, pon
7.00	Slo motion, pon
7.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
8.00	Sijaj, pon
8.30	Tv prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Rad igram nogomet, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, nega aknaste kože, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Do zdravja tudi tako, lebdjenje v komorah, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	ŠKL, šolska košarkarska liga
14.00	Preverjeno POP TV
15.00	Glasbeni mozaik
16.00	To morate vedeti! stavbarstvi, Tondach, pon.
17.00	Slo motion, pon
17.30	Navigator, prvič
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Do zdravja tudi tako, lebdjenje v komorah, pon.
19.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon.
20.00	To morate vedeti, davčno svetovanje, vodi: Ivan Simić
21.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon.
23.00	Ekstra magazin
00.00	Tv prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsodek manj (dr. Drago Ocvirk)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več - predsodek manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Žoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Gržanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - škof Vovk
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Maše
10.00	Oznani
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in sence 3. Pravne zagaje 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočnega neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Skriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamenki
	Ponovitve:
23.00	Luč v temi (1.), Skriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživljaja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaska oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Pravi navijači

Tako kot ostanek mojega kvarta sem tudi sam od nekdaj navijal za Liverpool. Seveda ne tako goreče kot tisti, ki so še danes sveto zapriseženi nemu najlegendarnejših klubov na svetu, pa vendar. Navijači Liverpoola so nekaj posebnega, o tem ni dvoma. Dovolj je prisluhniti odmevu s tribun znamenitega Anfilda in že ti je jasno, da sedijo tam ljudje, ki so popolnoma nori na nogomet.

Najlepše je poslušati ploskanje za vsako potezo, najsi bo v napadu ali v obrambi; dovolj je že, če obrambni igralec uspešno udari žogo daleč stran od svojega kazenskega prostora ali pa se samo vrže za že izgubljeno žogo, in že se zasliši tisti specifični šum. Angleški navijači so tudi sicer daleč najbolj liberalni navijači, kadar seveda niso v pijansko huliganskem primežu. Privrženci rdečih pojejo, tudi kadar gre njihovemu klubu slabo, kar je najzanesljivejši dokaz tradicije, ki stoji za nogometnim velikanom. Celo Juventusovi profesionalci, ki so navajeni domala vsega, so na Anfildu doživeli kulturni šok, kar se je poznalo tudi v njihovi igri. Še preden so se ootresli prevelikega spoštovanja, je bilo že po njih. Liverpool je takrat izločil staro damo predvsem po zaslugi tribun, ki so paralizirale prvaka Italije. Žal finala ni bilo mogoče odigrati v Liverpoolu, kar bi gotovo pripomoglo k večji napetosti in izenačenosti, saj je treba priznati, da je Milan vendarle močnejši od letošnjega Liverpoola. Pravzaprav je uvrstitev rdečih v finale lige prvakov pravcati mali čudež, saj so bili v domačem prvenstvu na trenutke prav nebogljeni. No ja, tako je bilo vsaj navzven. Dejstvo je, da znajo veliki klubi tempirati formo in moči za prave tekme in Liverpoolu je šlo letos to odlično od rok. Žal pišem tole nekaj dni pred finalom in ne

morem vedeti, ali jim je na koncu uspel veliki met, toda že uvrstitev v finale je bila veličastna. Pomesti z Juventusom in Chelseajem res ni šala, še posebej če vemo, da gre za kluba, ki sta veliko več kot državna prvaka v najmočnejših svetovnih ligah. Kdo bi si pred začetkom letošnje lige prvakov mislil, da bo šel Liverpool do konca čez takšna trupla. Verjetno samo tisti pravi navijači rdečih, ki že dolgo čakajo, da se krona vrne v domače vitrine. Seveda bi bilo skrajno neumno, če bi jih po odličnih predstavah kar tako odpisal. Navsezadnje se je Liverpool izkazal z orožjem, ki ga imajo najraje prav Italijani: vztrajno in trdno obrambo, ki čaka na napake nasprotnikov. V prid Milanu je šlo le dejstvo, da je bil napad rde-

veliko telesno moč in ta mu pomaga pri preigravanjih. Čeprav ima Milan izbran napad, pa tudi on ne napade, če za to ni kakšnega posebnega razloga. Pogosto je dovolj, da doseže en sam gol in že se lahko veseli zmage. Za kaj takšnega ni potrebna kopica priložnosti, dovolj je že polšansa in zadetek je tukaj. Zaradi tradicionalno zaprte igre so Italijani vse manj priljubljeni pri povprečnih navijačih, še vedno pa jih upoštevajo poznavalci, ki vidijo igro. Italijani so sploh znani po tem, da igrajo najinteligentnejši nogomet, ki šele v njihovih nogah spomni na šahovsko igro. Po drugi strani pa tudi Angleži niso več tako "naivni" in znajo čakati na svojo priložnost. Če Liverpool ne bi igral zaprto, ga gotovo ne bi gledali v Is-

Če Liverpool ne bi igral zaprto, ga gotovo ne bi gledali v Istanbulu, kar pa še zdaleč ne pomeni, da ga lahko uvrstimo med moštva, ki gradijo na destrukciji igre. Če nič drugega, mu popolnoma zaprta igra ne pristaja tako kot italijanskim velikanom, ki so jo tako rekoč izumili.

če-črnih veliko učinkovitejši od Juventusovega, ki je bil načet s poškodbami in privajanjem novincev na igro. Juventus ima resda Ibrahimovića, ki pa ni tako ubijalski kot dvojec Ševčenko-Crespo. Posebej slednji je čistokrvni strelec, ki je lahko vseh 90 minut popolnoma neviden, dokler ne eksplodira in zapečati usodo nasprotnikov. Precej bolj raznovrsten, a zato nič manj osredinjen na gol, je Ševa, ki ima

tanbulu, kar pa še zdaleč ne pomeni, da ga lahko uvrstimo med moštva, ki gradijo na destrukciji igre. Če nič drugega, mu popolnoma zaprta igra ne pristaja tako kot italijanskim velikanom, ki so jo tako rekoč izumili. Zaradi vsega tega in navijačev sem za Liverpool, ki bi bil naslova precej bolj vesel. Že dolgo namreč nisem videl navijačev, ki bi jim bila zmaga njihovega moštva tako življenjsko pomembna.

Letošnja kolesarska sezona je revolucionarna. ProTour – nekakšna kolesarska liga prvakov – je po zgledu bolj znane in organizirane nogometne lige pod svoje okrilje vzela 20 najmočnejših ekip in 28 najprestižnejših dirk. Giro d'Italia zdaj sodi v kategorijo B.

Dirka po Italiji je medtem že v polnem teku. Začela se je 7. maja in je že postregla s tistimi dramaturškimi vložki, ki niso značilni le za večdnevne etapne dirke, temveč tudi za klasične enodnevne in sprinterske. Začetni prolog v Reggio Calabria, dolg le 1,15 km, je bil zgodovinsko kratek. Pravzaprav je bil to podaljšan sprint, kot naročen za Alessandra Petacchia, po odhodu

Trasa Dirke po Italiji

hunski kolesar nima prav nobene možnosti brez složne ekipe. Zavetrje pred zadnjim, nemara odločilnim sprinterskim ali pa hribolazniškim skokom lahko omogoči le ekipa pomočnikov, ki jim je moštveni uspeh daleč pred samouveljavljanjem. Tudi končne nagrade se smiselno razdelijo med vse, pomočniki pa pridejo po iztržek takoj za najboljšim. Zmeraj bolj so medtem Giru grozile tudi dopinske nečednosti. Niti letos se Giru temu ni uspelo izogniti. Tokrat je bila jedro policijske racije hiperbarična komora za dodatno proizvajanje rdečih krvnic, imenovana Altitrainer, ki so jo našli v hotelu ekipe Davitamon-Lotto. Od tako mogočnih in poštenih dvobojev, kot se je razvil med večnima tekmečema Coppijem in Bartalijem, ki sta si med najsrdečjšimi odločitvami podajala vodo, je zdaj ostalo bore malo. To malo tiči predvsem v razu-

Rožnata dirka

Cipollinija italijanskega sprinterskega kralja, ki naj bi mu bile tudi kasnejše etape pisane na kožo. Vse je bilo torej že od začetka podrejeno italijanskemu slavlju; vse (že od leta 1996 in zmagoslavja Rusa Pavla Tonkova) pa diši po italijanski dirki.

Miti in legende

Giro d'Italia je od svojih začetkov leta 1909 in zmagoslavja Luigija Ganne vseskozi največja športna prireditev na Apeninskem polotoku. Kronološko že precej oddaljeni boji se dandanes burijo duhove, kolesarski miti se ujemajo s kolesarskimi legendami. Alfredo Binda je bil kralj dvajsetih, Gino Bartali konca tridesetih, Fausto Coppi pa po drugi svetovni vojni. V sedemdesetih je belgijski "kanibal" Eddy Merckx kar petkrat pohrustal celotno karavano in se s tem dosežkom pridružil Coppiju in Bartaliju. V devetdesetih se je med zlate zapisal Bask Miguel Indurain, nikoli pa ne bomo pozabili nesrečnega Marca Pan-

tanija, ki je tako kot Indurain poslednji izmed kolesarskih mušketirjev, ki jim je uspelo v isti sezoni zmagati tako na Giru kot na Touru.

Samouveljavljanje na Giru

V zadnjem obdobju se je Dirka po Italiji prelevila v italijansko državno prvenstvo, kjer se je bilo po vsesplošnem mnenju nevarno voziti, saj je šlo nekaterim ekipam le za samouveljavitev – voziti za pokrovitelje, pobegniti iz glavnine in se kazati pred TV-kamerami, kar je pomenilo, da

so bili za kolesarsko dirko na najvišji ravni praktično neuporabni, delali so zmedo in motili ustvarjeno konkurenco. Legende in idole si zdaj izmišljujejo le še novinarji, željni senzacij, nikakor pa ne dejansko stanje. Tako je že ničlikokrat prišlo do nerazumljivega in v kolesarskem smislu neprimerne rivalstva – denimo lani med moštvenima kolegoma iz ekipe Lampre Simonijem in kasnejšim zmagovalcem Cunegom. Vrhunsko kolesarstvo je namreč do potankosti izpiljen kolektivni šport. Še tako vr-

mevanju kolesarskega športa, ki ga je profesioanlizem prignal do tistih neslutnih meja, pri katerih gredo z roko v roki predvsem tehnologija, medicina in skupek fizičnih sposobnosti kolesarja, ki se mu je uspelo prilagoditi neustavljivemu napredku.

Razgibana in napeta dirka

Vendar pa je 1,15 km dolgi prolog na nohtu italijanskega škornja dobil nekdanji olimpijski prvak in specialist za tovrstne preizkušnje Avstralec Brett Lancaster. Petacchi je bil odličen tretji. Potem pa se je kmalu izkazalo, da so etape pravzaprav precej razgibane, z nesprinterskimi zaključki – navkreber. Specialisti za enodnevne dirke, ki so se pred tem bojevali na znamenitih enodnevnih belgijskih in nizozemskih dirkah, so si lahko meli roke. Predvsem Danilo Di Luca, vodeči v skupnem seštevku novonastalega ProToura, ki bi pred tem kmalu ponovil lanski Rebellinov trojček – Amstel Gold Race, Walonnska pušica, Liège-Bastogne-Liège, a

Vodilnemu v novonastalem ProTouru Danilu Di Lucu, ki je dodobra premešal kolesarski red, se je izpolnila otroška želja. Oblekel je rožnato majico najboljšega na Giru. Slekel mu jo je šele Basso.

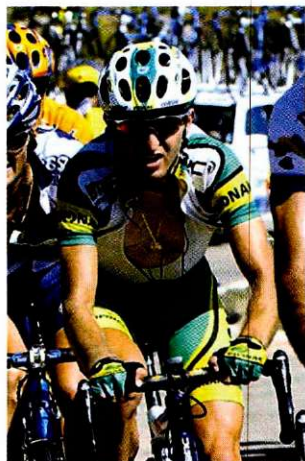

Glede na to, da je Armstrong po letošnjem Touru napovedal slovo od vrhunškega kolesarjenja, ga Giro tekmovalno najbrž ne bo nikoli gostil.

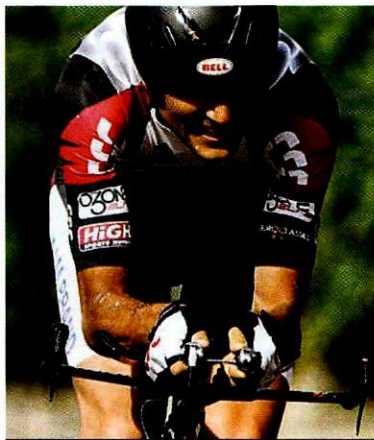
je zmagal "le" na prvih dveh. Kot na dlani je bilo torej, da si bosta rožnato majico menjavala olimpijski prvak iz Aten Paulo Bettini in Di Luca. Vmes je sicer pokalo od moči, kolesarski pavi so se zaganjali in neracionalno razdaljali, a očitneje jima jo je zagodel le še Avstralec Robbie McEween, ki je bil v primerjavi s Petacchijem neprimerljivo boljši v obveznem komolčenju, čeprav se je navadno v sprint zagnal brez tolikšne pomoči, kot jo je imel Petacchi v svojem moštvu Fassa Bortolo. Le-ta je na svoj račun s Petacchijevo zmago prišla šele tik pred Dolomiti. ProTour pa je s selekcijoniranjem konkurence vendarle privedel Giro na stopničko višje, pa čeprav je med 197 nastopajočimi (52 Italijanov, 3 Slovenci) najti le tri tekmovalce (Di Luca, Petacchi, Cunego), ki so bili pred Girom uvrščeni med prvih 20 ProToura. Nekateri (Beloki) so prišli samo zaradi nabiranja moči pred Tourom, le malokomu zunaj Italije pa je Giro tako kot našemu Valjavcu glavni in edini cilj letošnje sezone.

Tadejev načrt B

Žal Tadeju (Phonak) to pot ne bo uspelo preseči lanskega fantastičnega devetega mesta. S prvimi težavami se je soočal že na ravninskih razgibanih predelih, kjer je padel, pa tudi mlado moštvo Phonaka še ni bilo doraslo tako težki nalogi, kot je nenehno oskrbovanje svojega kapetana. Že na prvem resnem vzponu prve kategorije v 11. etapi na prelaz Duran

Nas lanski junak letos ni v takšni formi, ki bi mu omogočala načrt A: naskok na deseterico. Zdaj ima Tadej v rokah načrt B: osvojiti prvo slovensko etapno zmago.

V prvem tednu se je Ivan Basso iz danskega moštva CSC držal precej bolj v ozadju. Na prvem resnem vzponu na prelaz Duran je napovedal resno kandidacijo za skupno zmago, žal pa se mu je v kasnejših dveh zaradi želodčnih težav Giro povsem podrl.

(1601 m, 13 km klanca, povprečni naklon 7,7 %, največji 14 %) je obupal nad temeljnim ciljem – izboljšati skupno deveto mesto. Nemudoma je preklupil na načrt B: zaostati čim več oziroma toliko, da bo najmočnejšim časovno nezanimiv in bi lahko napadel na prvo slovensko etapno zmago na eni izmed treh največjih dirk. V 11. etapi je torej zaostal več kot 17 minut. Slovenska trojica na Giru Murn, Štangelj in Valjavec ima različne razporeditve nalog. Uroš Murn, Valjavečev moštveni pomočnik, bo poleg pomoči nemara skušal pobegniti ali pa sodelovati v sprintu katere izmed etap, ki bodo na sporedu takoj za najtežjimi gorskimi preizkušnjami. Murn bo namreč v nasprotju z Gorazdom Štangljem, ki je eden glavnih Lamprejevih pomočnikov Simoniju in Cunegu, lahko v gorah nekoliko varčeval z močmi. Štangelj pač ne, saj je

omenjena 11. etapa s ciljem na 1514 m visokem Zoldu Altu izvrgla veliko trojico letošnjega Gira, v kateri je tudi Gilberto Simoni. Prvi favorit je Ivan Basso (CSC), odlični v kronometru, preostali pa je še Paolo Savoldelli, najboljši v spustih, član Armstrongovega Discoveryja. Se vam ne zdi, da kljub vsemu znova diši po slatni italijanski pašti?

UCI in ProTour prevzemata nadzor

Lance Armstrong in Jan Ullrich na Giru tradicionalno ne nastopata. Za Svetovno kolesarsko zvezo (UCI) pa nikakor ni bila več sprejemljiva t. i. kvalitativna monopolizacija francoskega Toura. Kolesarski svet je bil praktično osredinjen le še na eno dirko. Treba je bilo torej izumiti nov kolesarski red. Predsednik UCI Hein Verbruggen je zato ustanovil kolesarsko

ligo prvakov z 20 najmočnejšimi moštvimi, ki se bodo spopadla na 27 največjih dirkah in na svetovnem prvenstvu. UCI je od posameznih organizacij prevzel licenciranje in s tem tudi nadzor, kdo lahko nastopi in kdo ne. Prej so o nastopajočih odločali predvsem na podlagi pokroviteljskih ključev in donacij. Zdaj pa so morali tako nastopajoči kot tudi prireditelji plačati najprej UCI, ta pa je z dodatnimi 100 milijoni evrov zagotovil zanimivo tekmovanje ProTour, ki bo dolgoročno zanesljivo močno vplivalo na kolesarstvo, kratkoročno pa mu Armstronga in Ullricha še ni uspelo privabiti. Oba se namreč pripravljata le na Tour, ki v točkovni zbir zdaj prinaša zmagovalcu 100 točk. Giro in Vuelta zmagovalcu prineseta 85, enodnevne in krajše etapne dirke pa 50 oziroma 40 točk. Skupni nagradni sklad letošnjega Gira je 1.150.000 evrov, ki ga bodo razdelili med tekmovalce in ekipe. Poleg standardnih bitk za rožnato (skupno najboljši), vijolično (najboljši v etapnih uvrstitvah), zeleno (najboljši na gorskih ciljih) in modro (najboljši na t. i. intergirih – letetič ciljih) majico, na Giru precej denarja in tekmovalnosti prinaša tudi boj na določenih točkah, ki jih pripravljajo najrazličnejša združenja, pokrovitelji, občine in dežele, mimo katerih bo šel Giro: boj za najaktivnejšega v pobegih (dobil bo vespo); najbolj borbenega ... Med drugim bodo dodelili še 15.000 evrov za najbolj fair moštva. **Lovro Kastelic**

na kratko

OD ODVISNIKA DO TV-VODITELJA

Nekdanji argentinski nogometni zvezdnik Diego Armando Maradona vedno znova preseneča. Potem ko so mu nekateri napovedovali, da je z njim praktično konec, saj naj bi bil preveč odvisen od mamil, je pred kratkim napovedal, da bo v svoji domovini vodil tedensko televizijsko oddajo. Oddaja, ki jo bo argentinska televizija predvaja-

Maradona naj bi v svoji oddaji gostil predvsem znana nogometna imena.

la pod naslovom Noč številke 10 naj bi gostila večinoma nogometaše. "V oddajo bomo povabili Peleja, želimo si Ronalda. Idej je veliko in v oddajo bomo povabili praktično vse zanimive goste, ki bodo pripravljeni sodelovati," je dejal Maradona.

LAUDA ŽE ODPISAL SCHUMACHERJA

Trikratni svetovni prvak formule 1 Niki Lauda je branilca naslova Nemca Michaela Schumacherja že izbrisal s seznama glavnih kandidatov za letošnje skupno zmagoslavje. Kot

Lauda ne verjame, da Schumi še lahko ujame Alonso.

je dejal v pogovoru za Bild am Sonntag, je vlak svetovnega prvenstva za Schumacherja že odpeljal. "Renault in Fernando Alonso sta v tej sezoni premočna. Njuna suverenost me spominja na prevlado Ferrarija v minulih letih," je dejal. Ali se bodo

Laudove napovedi uresničile, bomo seveda še videli.

ČEHE PŘIČAKALO 30.000 LJUDI

Česke hokejiste, nove svetovne prvake s SP v Avstriji, je po prihodu domov v Pragi bučno sprejela množica športnih navdušencev. V središču Prage je češko moštvo z zvezdnikom Jaromirom Jagrom pozdravilo okoli 30.000 ljudi. Zbrana množica je med drugim zahtevala preklic odstopa selektorja Vladimíra Ružičke, a trener je potrdil, da je njegova odločitev dokončna.

Arkanova vdova
Ceca v Hali Tivoli

Balkanizacija Slovenije

Razvpita srbska turbo-folk pevka Svetlana Ražnatović-Ceca je v petek, 20. maja, končno tudi v Sloveniji doživelja svojih pet minut slave.

Potem ko so jo dva dni prej policisti na letališču Brnik zavrnila zaradi neurejenega vizuma, se je z zasebnim letalom in urejenim vizumom v Slovenijo vrnila naslednji dan, to je 19. maja, in tako brez težav izvedla svoj koncert. Čeprav ima Ceca v Sloveniji veliko oboževalcev (balkanska glasba ima v naši državi tako rekoč privilegiran status glede na drugo tujo glasbo in celo spodriva domačo), pa njen obisk pušča grenak priokus spričo dejstva, da je več držav, med njimi Avstralija, Kanada in Švica, pevki dalo vedeti, da je pri njih nezaželena. Vzrok je preprost: Ceca je vdova znanega srbskega vojnega zlo-

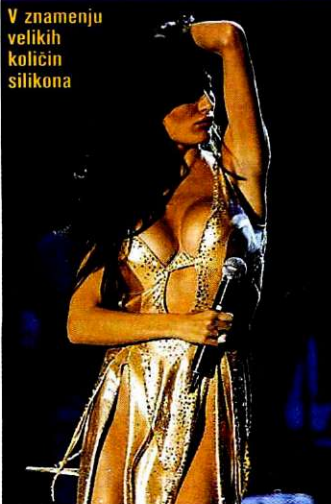
činca in pripadnika beograjskega podzemlja Željka Ražnatovića-Arkana. Poleg tega je tudi sama sodelovala v mafijskih poslih, saj naj bi bila pri sebi skrivala morilce ubitega srbskega premierja Zorana Đinđića ter ogromno količino orožja in vojaške opreme. Jasno je torej, da si je Ceca s podporo svojemu možu (njegova dejanja naj bi ves čas zagovarjala) in beograjskemu podzemlju prislužila sloves sumljive in moralno sporne popzvezde.

Srbski turbo-folk presenetljivo navdušuje.

Lahko se vprašamo, zakaj v Sloveniji tako rekoč nihče (razen nekaterih izjem v TV oddaji Trenja) ni javno opozoril na neprimernost nastopa osebe, ki si je s svojim početjem prislužila prepoved vstopa v nekatere države. Morda bo kdo rekel, da glasba nima meja in je popolnoma nepomembno, kaj Ceca počne v zasebnem življenju. Vendar je dejstvo, da ji je Slovenija v nasprotju z nekaterimi državami, kjer je hotela gostovati, na široko odprla vrata in se s tem na neki način osmešila pred evropsko in svetovno javnostjo. Obisk Ražnatovičeve ni prvi in verjetno ne zadnji, zato se moramo vprašati, do kdaj bomo v Sloveniji dopuščali neselektivno čaščenje balkanskega (in silikonskega) turbo-folka. **Gasper Blazič**

V znamenju velikih količin silikona

Zmagala je Grčija.

Moja številka ena

Zmagovalka 50. izbora za pesem Evrovizije, ki je letos potekal v Kijevu, je grška predstavnik Helena Paparizou s pesmijo My Number One. Slovenski predstavnik Omar Naber je izpadel v polfinalu. V finale so se poleg neposredno uvrščenih uvrstili izvajalci iz Moldavije, Latvije, Izraela, Norveške, Romunije, Madžarske, Makedonije, Švice, Hrvaske in Danske in se za evrovizijsko lovoriko bojevali s predstavniki Francije, Nemčije, Španije, Velike Britanije, Ukrajine, Albanije, Bosne in Hercegovine, Cipra, Grčije, Malte, Rusije, Srbije in Črne gore, Švedske in Turčije. Naš Omar Naber evropskega občinstva očitno ni prepričal, saj se ni uvrstil v finale. Njegov nastop je potekal brezhibno, tako

Omar Naber se ni uvrstil v finale.

Omar kot Teja Saksida sta pesem odpela samozavestno in brez treme. Vtis je naredil sklepni del nastopa, ko je Omar stopil do Teje in jo objel.

Veliki finale je bil v soboto, 21. maja. Zmagovalka Helena Paparizou, ki je za favoritinjo veljala že pred finalnim večerom, je za pesem prejela 230 točk. Na drugo mesto se je uvrstila predstavnik Malte Chiara s pesmijo Angel, tretja pa je Romunija s pesmijo Let Me Try, ki je na koncu zbrala 158 točk. Najbolj glamurozno glasbeno prireditev v Evropi je neposredno prenašal 2. program TV Slovenija, komentirala pa jo je Mojca Mavec. Odločitev o finalistih je bila izključno v rokah gledalcev in gledalk, ki so lahko po telefonu oddali glas za svojega izbranca. **B. K.**

www.radiodur.si

Uismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

ČAS VINE

M(n)ožina!

V torek zvečer je TVS predvajala dokumentarno oddajo Čas vojne avtorja Jožeta Možina in snemalca Jožeta Jagriča, ki sta zdaj že uigran dvojec.

Čeprav je bilo tukaj delo snemalca vendarle nekoliko lažje kot v njuni prejšnji oddaji Zmolčani – moč preživetja, v kateri je bil posnetek v hrib odhajajoče ženske z majhno krsto, v kateri je nosila posmrtno ostanke svojih staršev, zrel za kakšno mednarodno, ne le slovensko nagrado. Tudi tokrat je bila tematika vojna oz. povojna. Jože Možina, zdaj že uveljavljeni dokumentarist, očitno med boljšimi, ki jih premore nacionalka in čigar oddaje bi veljalo klonirati, je v oddajo strnil različne usode. Nič velikega, nič preiskovalnega ni bilo v njej, samo usode ljudi, ki so preživeli povojni čas, vsak na svojem bregu. Prvi, Stanislav Simić, Primo-rec, tigrovec, partizan, kasneje seveda razglašen za angleškega vohuna, in žrtev Ozne, je svoje delno priznanje za vojni čas doživel šele po letu 1990.

Drugi, sokol Boris Pšeničnik iz Celja se je najprej pridružil partizanom, nemški okupator ga je nasilno mobiliziral in odvedel na rusko fronto, kjer se je znašel v napadu na Stalingrad. Na koncu je kot ruski ujetnik čistil še Auschwitz.

Marija Marolt, roj. Bradeško, prihaja iz družine, ki je bila žrtev partizanskega terorja. Leta 1942, ko je bila stara šest let, so partizani pred očmi petih otrok ustrelili očeta ter ustrelili in zaklali še mater. Če pustimo ob strani joko-joče otroke, ki so noč preživeli na truplih svojih staršev, je bilo najbolj pretresljivo in grozovito slišati, da je eden od morilcev hodil pred osnovno šolo ter njej in bratu prepovedoval, da bi komu črhnila, da so jima starše ubili partizani, ampak morata povedati, da so jima starše ubili Italijani.

Četrta je bila izpoved t. i. plavogardista Borisa Kravanja, ki je ušel iz partizanske vojske in postal član kraljeve ilegalne obveščevalne službe, ki se je bojevala za obnovo jugoslovanske kraljevine. Okusil je Auschwitz in oznovske zapore, slednji so bili hujši.

Angela Kumše je dvakrat ušla domobranskim rokam, tretjič so jo skupaj z drugimi ženskami, materami, na Lisičjem gradu postavili v vrsto za streljanje. Rešila se je, ni hotela v pekel, odšla je v partizane in se znašla med osvoboditelji Gorice.

Šesti je svojo zgodbo povedal France Kozina, najprej interniranec na Rabu, nato partizan Tomšičeve brigade, zatem domobranec. Končati bi moral v breznu pri Macesnovi gorici v Kočevskem rogu, a se je rešil. Kako krut je bil tisti čas, je bilo razbrati tudi v njegovi družini, kjer bratu, ki je bil major v partizanih, domači niso povedali, da so na podstrešju kar tri leta skrivali Franceta. Potem se mu je uspelo prebiti do Kanade.

Dnevi so svetli, noči pa velikokrat polne grozot in spominov, je bilo skupno sporočilo pričevalcev. Skupno sporočilo oddaje v celoti pa, po Možini, kako velika vrednota je mir in kako zapleten in uničujoč je bil vojni čas. Mene osebno pa je še dolgo v večer mučil vprašanje, kdo nam daje pravico, da velikokrat tako grobo, odločno in neustavljivo interpretiramo tisti čas, obsojamo zdaj ene, zdaj druge, ne da bi imeli pred očmi posameznika, ki se je pač v času največjih grozot reševal, kakor je najbolje vedel in znal, samo da bi ušel smrti, ki je stala za vsakim vogalom.

Manična gledalka

horoskop

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Ta teden se bo začel zelo prijetno. Toda mogoče se igrate z zelo začinjenim receptom ... V torek in sredo boste imeli nekoliko težav, na obzorju je konflikt s sodelavcem. Konec tedna pa bo vznemirljiv.

Rak (22. junij – 21. julij)

Način, kako kaj doseči, je preprost: ne odnehajte pri prvi težavi. Do konca tedna ne sodelujte v nobeni razpravi, ker pri argumentiranju ne boste imeli preveč sreče. Za zabavo boste znali poskrbeti.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Imeli boste zelo zanimive pogovore s prijatelji. Celo družinsko življenje bo prav čudovito in se boste zelo dobro počutili v krogu svojih sodelavcev. Prijatelju boste dali dober nasvet.

Devica (22. avgust – 21. september)

V redu je, da mislite po svoje. Ponedeljek bo najboljši dan za posle – uspelo vam bo v vsem, česar se boste lotili. Veliko čustvenosti vam bodo prinesle novosti, ki ste jih prinesli v svojo hišo. Bodite vedri.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Želeli bi imeti veliko in lepo družino, pa nekako ne znate priti iz začaranega kroga, ki se je ustvaril v zadnjem letu. Bodite budni in ne dajte se zmanipulirati. Vse bo še dobro.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Organizirati si boste morali vsak dan v tednu tako, da se boste počutili ravno dovolj obremenjene. Življenje se vam bo nenadoma zazdelo zelo veselo in prijetno. Konec tedna boste preživeli v vznemirljivih pogovorih.

Strelec (22. november – 20. december)

Čisto v redu je sanjati velike sanje, še posebej v ponedeljek. Ko ljudje govorijo o svojih vizijah za prihodnost, je vedno vse zelo lepo. Čez konec tedna poskusite toliko urediti svoj dom, da boste lahko v miru sprejeli vse goste.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Počutili se boste neudobno in neprijetno. Toda neki prijazni mimoidoči vas bo s prijazno opazko spravil pokonci in v dobro voljo. Petek bo dan za potrpežljivost in čakanje. Konec tedna si uredite izlet v hribe.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Vse, kar ste želeli, je samo kosček ali dva čokolade. Kmalu boste dobili dosmrtno zalogo. Obdarovali vas bodo za uspehe na delovnem mestu, in to skoraj samo s čokolado.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Končno je tu poletno in toplo vreme. Izkoristite ga za vse, kar ste si želeli početi zunaj. V službi ne bo večjih pretresov in vse bo tako, kot ste si zamislili. Srečno življenje torej. Ozrite se naokoli in naredite kaj dobrega tudi za svoje bližnje.

Oven (21. marec – 20. april)

Uh, na začetku tedna se vam prav nič ne bo zdelo spodbudno, raje nasprotno. Potrudite se zdržati, pa bo. Še nikoli ni bilo tako slabo, da ne bi zdržali. Veselo boste živeli tudi v tem tednu. Prav gotovo se vam bo vse posrečilo.

Bik (21. april – 21. maj)

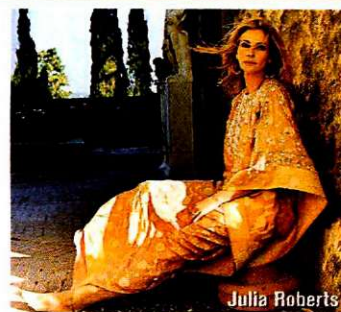
V začetku tedna bodite pripravljeni na manjši kompromis in delitev dolžnosti. Vse novosti se bodo prav hitro udomačile. Veliko časa porabite za razno rane malenkosti – ali ni naposled že čas, da bi vse uredili?

Ameriška revija People že tradicionalno vsako pomlad objavi seznam petdesetih najlepših ljudi na svetu. Na vrhu seznama sta Brad Pitt in Angelina Jolie.

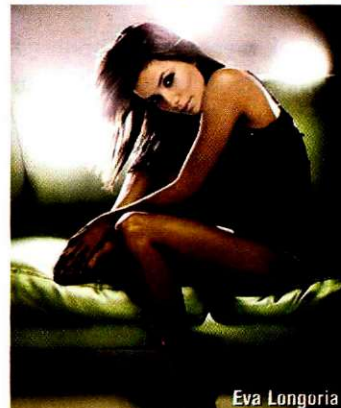
Govorice, da sta Angelina in Brad par, so čedalje glasnejše, zato ju je časnik uvrstil na vrh seznama najlepših in najprivlačnejših parov. Sledijo ji ma manekenka Heidi Klum in njen partner pevec Seal, španska igralka Penélope Cruz in njen fant Matthew McConaughey, Jude Law in njegova Sienna Miller, zvezdnik Leonardo Di Caprio in njegova Gisele Bündchen ter Ashton Kutcher in Demi Moore, Jessica Simpson in Nick Lachey ter sveže zaljubljena Jennifer Lopez in Mark Anthony.

Angelina Jolie

Julia Roberts

Eva Longoria

Najlepši našega planeta

Med lepoticami najbolj izstopa 37-letna Julia Roberts, ki je "po porodu dosegla vrh svoje lepote". "Je zadovoljna, njeno življenje je dobilo nove razsežnosti in pomen, kar se pozna tudi na Julii," je prepričana njena prijateljica in vizažistka Genevieve. In vse to se odraža tudi na njeni lepoti. Najpomembnejše od vse-

ga pa je, da se ne obremenjuje s svojim videzom in pusti času čas. Julia se je na seznam najlepših uvrstila že devetici, tokrat pa krasi tudi naslovnico omenjenega časnika. Najlepša med dekleti je Angelina Jolie, ki je letos za seboj pustila favoritke, kot sta Beyoncé in Jennifer Lopez. 29-letna igralka in ambasadorica ZN dobre volje je v nasprotju z mnogimi slavnimi z nogami na realnih tleh, poleg tega pa je izjemno lepa. "Ne obnaša se kot hollywoodska zvezda," je dejal eden izmed njenih sosedov. V moški konkurenci je tudi letos gladko zmagal Brad Pitt: njegove kretnje in način, kako uporablja svoje telo in obraz, so edinstveni.

Med najlepšimi sta tudi letošnja dobitnika oskarja za najboljši glavni vlogi Jamie Foxx in Hilary Swank ter njuni stanovski kolegi: Jennifer Aniston, Drew Barrymore, Orlando Bloom, Halle Berry, Johnny Depp, Colin Farrell, Kate Winslet, Penélope Cruz, zvezdnica filma Hotel Ruanda Sophie Okonedo in Eva Longoria, ki je zaslovela z nanizanko Desperate Housewives. Pevske vrste predstavlja najstniška popzvezdnica Lindsay Lohan ter raperja Usher in Alicia

Keys. Pri vrhu seznama sta tudi mladi Jessici – Alba in Simpson, ki si pridno utirata pot do največjih zvezd.

Na seznamu sta tudi slavni nogomataš David Beckham in čedalje boljša ruska teniška igralka Maria Šarapova. Na njem najdemo (kljub njenim 51 letom) Oprah Winfrey, ki si je uvr-

titev prislužila s pravilnim prehranjevanjem, strogo rekreacijo in dobrim počutjem v svojem telesu. Da pa seznam ne bi bil samo za najslavnejše, se je med njimi znašlo tudi nekaj manj znanih, na primer kolumbijski glasbenik Juanes ali Dwyane Wade, košarkar iz Miamia. **Monika Maljević**

Brad Pitt

Orlando Bloom

Barčica po morju plava...
... plava v Novigrad.

Med 17. in 24. septembrom bo tam pestra družina. Imeli se bomo fletno. Radio Ognjišče, Kompas Holidays in VI?

Bi šli zraven?
01/2006-111.

Poletje je (skoraj) tu.

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške srce duha in
povratna obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	ČEŠKI SKLADATELJ OSTRČIL	VREDNOSTNI PAPIR	NEKDANJI IGRALEC RANER	ROJ. KRAJ OTOŃA ŽUPANČICA	NEKDANJI KOŽAŠKI POVELJNIK
OSKRBA KUPČA Z BLAGOM						
UŠESNI KAMENČEK						
LANENINA						
NIKO KOŠIR			BRITANSKI FILMSKI PRODUCENT (ARTHUR)	IZTOK MLAKAR GRŠKI OTOK		
MLADA POMLA- DANSKA KOKOŠ						
GOROVJE V MĴANMARU ITALIJ. M. IME						
GRŠKI FILOZOF IZ STAGIRE		KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ			PREDMESTJE LOS ANGELESA	ALFI NIPIC
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (RUDOLPH)		CUNJA				
ŠVICARSKI POLITIK IN PRAVNIK (GUSTAV)		SNOV V MIŠICAH IN URINU	PISATELJ FLEMING DAMJAN OVSEC			
TIP AVTOMOBILA TOVARNE LADA						FRANCOSKI ZDRAVNIK (JACQUES)
DESI PRITOK VISLE					ALUMINIJ OKRAS NA VRHU MINARETA	
OTOK V SREDOZ. MORJU TRČENJE						
LEVI PRITOK REKE PAD						
GLIVIČNA BOLEZEN PRI RASTLINAH						
KONRAD ADENAUER	IZOLACIJA					

rešitev prejšnje križanke

DINAMO, ORATAR, LAMELA,
NN, NT, JELKA, ACKER,
STOLETNIK, IL,
VINOGRADOV, OCA, SALKO,
OŠEVČAN, AKNA, PU, ARAI,
RAI, KANASTA, ILSE,
RVAČ, NIM, ANTRACIT,
AROMA, NIKOTIN, ZNESEK,
AKA, ANA, LISTEK

nagrajenci 19. številke

- 1. nagrada: LEOPOLD PUST,**
Beblerjeva 2, 5280 Idrija
- 2. nagrada: SIMONA DJURIŠIČ,**
Knoblerjeva 25,
1000 Ljubljana
- 3. nagrada: SVIT BIZJAN,**
Jaka Platiše 1, 4000 Kranj
- Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
2. 6. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **23. 5. 1892** se je v Dobrunjah rodil slovenski gledališki igralec, režiser in dramatik Fran Lipah. Bil je med ustanovitelji Preporoda. Udeležil se je bojev za mejo na Koroškem.
- **23. 5. 1918** so se v Radgoni uprli slovenski vojniki 97. tržaškega pešpolka.
- **23. 5. 1991** so oklepniki JLA obkolili učni center s prvo generacijo slovenske vojske v Pekrah v Mariboru. Prišlo je do prvega incidenta med JLA in TO Slovenije.
- **24. 5. 1869** so po velikem taboru v Vižmarjih nemški turnarji naredili izlet v Janče. Prišlo je do hujšega izgreda s slovenskimi kmeti. Istega dne je bilo še huje ob izgredih v Vižmarjih.
- **24. 5. 1915** je italijanska vojska začela z zasedbo slovenskega ozemlja na desni strani črte, ki jo je zarisala soška fronta in je spadalo v deželo Goričko-Gradišansko, v kateri je živel 260.000 prebivalcev.
- **25. 5. 1722** se je v Ljubljani rodil slovenski slikar Anton Cebej.
- **25. 5. 1803** se je rodil ameriški filozof in pesnik Ralph Waldo Emerson. Med drugim je zapisal: "Junak ni človek, ki bi bil pogumnejši od drugih. Pogumen je samo pet minut dlje."
- **26. 5. 1891** se je na Rodinah pri Žirovnici rodil slovenski pisatelj Janez Jalen.
- **26. 5. 1971** so študentje zasedli Filozofsko fakulteto v Ljubljani. Povod za zasedbo so bili represivni postopki organov državne varnosti proti politično angažiranim študentom.
- **27. 5. 1878** se je rodila ameriška plesalka Isadora Duncan, utemeljiteljica svobodnega plesa.
- **27. 5. 1898** je bila med 27. in 31. majem 1898 v Podgori pri Gorici prva velika delavska stavka. Delavske koristi sta skušala zastopati tako krščansko-socialno gibanje kot socialistično, katerega aktivisti so izhajali iz Trsta.
- **27. 5. 1919** je prišla v Pariz delegacija slovenskega naroda, v kateri so bili predsednik deželne vlade dr. Janko Brejc, ljubljanski škof Anton Jeglič, liberalna politika dr. Karel Triller in Vladimir Ravnikar ter socialisti Albin Prepeluh in Rudolf Golouh. Delegacijo je 5. junija sprejel predsednik Wilson, ki se ni dal odvrniti od sklepa o plebiscitu na Koroškem.
- **27. 5. 1945** so britanske vojaške oblasti na Koroškem začele izročati slovenske domobrance jugoslovanskim oblastem.
- **28. 5. 1884** se je rodil Eduard Beneš, eden glavnih ustanoviteljev medvojne Češkoslovaške.
- **28. 5. 1903** so v Mariboru ustanovili Zgodovinsko društvo za slovensko Štajersko.
- **28. 5. 1944** so Nemci požgali Gabrovico v Slovenski Istri.
- **29. 5. 1953** sta novozelandski alpinist Edmund P. Hillary in vodja nosačev Tensing Norgay kot člana britanske ekspedicije prva stopila na najvišjo goro sveta Mount Everest.

Pametni človek

Švedski zdravnik in naravoslovec Carl von Linné je prvi označil človeka z imenom Homo sapiens – pametni človek. Rodil se je **23. maja 1707**. Bil je predsednik švedske akademije znanosti in umetnosti, ki so jo ustanovili na njegovo pobudo.

Linné je uveljavil dvezimensko zaznamovanje rastlin in živali. Vsakemu organizmu je dal najprej generično, nato pa še posebno ime, značilno samo zanj. Delo, ki je imelo v izvirniku samo sedem velikih strani, se je do desete izdaje razširilo na 2.500 strani.

Kljub razmeroma konservativnim pogledom na svet si je Linné upal vključiti v svojo razvrstitev tudi človeka. Postavil ga je na posebno mesto in mu dal ime Homo sapiens (pametni človek), vendar je omejil klasifikacijo samo na človeško telo. Prepričan je bil, da je njegova duša zunaj živalskega kraljestva. Orangutana je na primer vključil v isti rod kot človeka, in sicer z imenom Homo troglodytes (človek, ki prebiva v votlinah), vendar se opredelitev ni obdržala. Linné se je sicer trmasto bojeval proti ideji o evoluciji in vztrajal, da so bile vse vrste ločene že na začetku, da ni bila nobena ustvarjena pred stvarjenjem sveta in da ni nobena izumrla.

Najstarejša obrt

24. maja 1885 je izšel zakon, ki je pooblašal varnostna oblastva v Avstriji in s tem tudi na Slovenskem, da lahko pod določenimi pogoji dovolijo prostitucijo. V kazenskem zakoniku iz leta 1852 je veljala prostitucija za "obrotniško nečistovanje" in bila razglašena za kaznivo dejanje. Po spremembi so konec 19. stoletja tudi po mestih na Slovenskem začele delovati javne hiše. Zdravstveni in policijski nadzor je zajel samo kasarnirane in posamično registrirane prostitutke, veliko težav pa je še vedno povzročala močno razširjena tajna, nenadzorovana prostitucija.

Številne lahkoživke so bile tudi v 19. stoletju sestavni del podobe mest na Slovenskem. "Uradovale" so zlasti v krajih s številnim vojaštvom, in kot poročajo dokumenti, je imela predvsem vojska s prostitucijo, pravzaprav z njenimi posledicami – s spolnimi boleznimi – hude probleme. Proti koncu 18. stoletja je postajala nevarnost okužbe s sifilisom čedalje hujša. Skrb za zdravstvene posledice kupljive ljubezni je

postopoma nadomestil prejšnji strah pred njenimi moralnimi posledicami. Čedalje več razpravljavcev je nenadzorovano prostitucijo razglašalo za nevarno zaradi raznašanja spolnih bolezni in čedalje več je bilo zahtev po njeni legalizaciji in regulaciji.

Prvi poklicni časnikar

V Dednem Polju blizu Višnje gore se je **26. maja 1842** rodil prvi slovenski poklicni časnikar Anton Tomšič. Leta 1871 je naredil samomor.

Po maturi je študiral pravo v Gradcu, vendar študija ni končal. Najprej se je zaposlil kot koncipient v odvetniški pisarni v Mariboru, ob ustanovitvi časopisa Slovenski narod pa je prevzel mesto njegovega urednika in prvega novinarja. Tomšič je v njem zbujal pozornost javnosti predvsem z ostrimi uvodniki, v katerih se je navduševal nad slovanstvom in federalizmom v Avstro-Ogrski. V nekaj letih je imel 17 tožb,

vendar od svoje usmeritve ni odstopil. Sčasoma je pridobil nekaj odličnih sodelavcev, kot so bili Levec, Levstik, Celestin, Vošnjak, Zarnik in drugi. S precejšnjim nezaupanjem je sprejel tudi uredniškega pomočnika pisatelja Josipa Jurčiča. Ko je bilo tiskanje časopisa zaradi političnih in denarnih težav ogroženo, je Tomšiču kljub nasprotovanju mariborskih in dunajskih oblasti uspelo ustanoviti Narodno tiskarno.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

V isti številki Demokracije je v rubriki Tako mislim gospa Marija Vodišek ob šestdeseti obletnici konca druge svetovne vojne nanašala dejstva, ki jih ne smemo pozabiti. Tudi ona je že od svoje mladosti povezana z Jesenicami. Ko je glede povojnih pobojev citirala B. Kidriča, sem se spomnil treh jeseniških prometnic: Ceste revolucije, Ceste maršala Tita in

Ceste Borisa Kidriča. Za resnico sta potrebna volja in pogum. Družba, ki priznava resnico, lahko uspešno zavrača tabuje in mite, se osvobodi spon, kar je temelj za sproščeno in uspešno prihodnost. Tudi mestna občina Jesenice z zgornjo Gorenjsko bi tako imela več možnosti.

Ernest Pušnik, Hrušica

ujetniki. Za vse je bil odgovoren in moja žena, ki je delala pri njem, je temu priča. Po prihodu v Ljubljano, sre-

di maja 1945, sem kot Mačkov pomočnik za ekonomske zadeve stanoval v Slaviji, pa nisem mogel v njeno klet, kjer so bili zapori. Tja so šli lahko samo najzanesljivejši: Maček, Ribičič in člani sovjetske misije, ki so stanovali pri Mačku v Slaviji. Po predstavitvi knjige se mi je v začetku marca 2005 prvič v življenju ponudila priložnost, da sem si v poslopju Slavije ogledal prostore nekdanjih najhujših oznovskih zaporov v Sloveniji.

Albert Svetina, Budimpešta

“Cefranje” novega zakona o RTV

Pismo gospe Manci Košir

Vselej sem Vas s simpatijo in pozornostjo poslušala, še posebej zato, ker se zavzimate za dvig bralne kulture med ljudmi. Všeč mi je tudi Vaša urejenost in eleganca, ki je ne vidimo tako pogosto. Zelo pa ste me razočarali, ker ste pomagali raztrgati predlog novega zakona o RTV. Niso mi mar besedičenja Vaših kolegov s FDV in ne tarnanje nekaterih novinarjev, ki že ves čas tvezijo nekaj o okrnjeni medijski svobodi. Mar res? Ali morda g. Grega Repovž misli, da vsi novinarji in kritiki novega zakona uživajo neomajno zupanje in podporo javnosti? Kar vsem naj povem, da plačniki RTV nismo prav nič zadovoljni s sedanjim zakonom in neučinkovitim ter nadutim vodstvom niti s splošnim kaotičnim stanjem na TV, s katastrofalnim programom, z netočnim začenjanjem oddaj, z v nedogled ponavljajočimi se in dolgočasnimi reklamami, s posameznimi neustreznimi voditelji, ki se ne znajo primerno izražati, in ne z nekaterimi na pol obledenimi voditeljicami, kar zagotovo ne pripomore k ugledu TV-hiše.

Zaradi vsega naštetega mora torej nujno priti do izboljšav, zato je predlagani zakon zelo potreben, plačniki pa ga težko pričakujemo. Vik in krič zganjajo tisti, ki se bojijo

sprememb kot hudič kriza, ker niso sposobni opravljati svojega dela, in tisti, ki se bojijo za svoje privilegije in izgubo nadzora nad RTV.

Naj ob tej priložnosti nekaj besed namenim poslanki Barbari Žgajner iz SNS. Vsi, ki smo skupno spremljali TV-prenos poslanskih vprašanj, smo bili osupli nad Vašo aroganco, nestrpnostjo in ihto, s katero ste postavljali vprašanja predsedniku vlade. Presegli ste svoje učitelje in si verjetno pri njih zaslužili odlično oceno. Se mar zavedate, da sedanjega premierja podpira več tisoč ljudi? Pri vseh teh si zagotovo niste zaslužili aplavza ...

Mihaela Afner, Celje

Resnica mora imeti prednost pred dogmo (1)

Dvanajstega maja je bil v Demokraciji objavljen pogovor z Jožetom Dežmanom. Kar nekaj njegovih del sem prebral, tudi nedavni intervju v Glasu, vendar me je poglobljeni pogovor pod navedenim naslovom še bolj prepričal o iskrenosti in strokovnosti njegovih ugotovitev. Za zgodovinarja je velika odlika, da ne glede na posledice dosledno išče resnico. Prizna tudi, da ga je senca vplivnega strica izjemno učinkovito varovala. Pri tem sem se spomnil dr. Jožeta Pučnika, ki je prav tako poskušal v sami organizaciji uresničiti svoje ideje, a ni imel ugodne sence, zato je moral plačati visoko ceno za golo preživetje.

V Sloveniji imamo več primerov nekdanjih članov partije, ki so se z njo razšli zaradi zapovedane “demokracije”. Danes je to še vedno bolj očitke kot priznanje pokončnosti. Seveda so prevladovali drugi razlogi za članstvo, največkrat je slo za dosego določenih ciljev. Zgodovinar med drugim pove, da je partijski rasizem ustvaril kastno družbo in današnji varuhi revolucije se bodo sčasoma zavedali, da zagovarjajo stvari, ki sodijo na sodišče.

Ob šestdesetletnici jeseniške gimnazije pričakujem, da bo prišlo tudi do pogovora z maturantom Jožetom Dežmanom. Ob tej priložnosti bi lahko nalili čistega vina, saj je Dežman med drugim s sodelavci izdal knjigo Gorenjski partizan. Pa ne gre le za preteklost, veliki zgodovinar, ki dosledno išče resnico, je še pomembnejši za današnjo družbo.

Ribičič je največji še živeči zločinec (4)

Odgovor Mitji Ribičiču na njegov odziv, objavljen v Demokraciji, 14. aprila 2005, št. 15, str. 63–64

Reakcija Mitje Ribičiča na mojo knjigo Od osvobodilnega boja do banditizma in na moj nedavni intervju v Demokraciji me ne preseaneča. Ne čudim se mu, da je v slabem stanju. Prav tako ga razumem, da je po vsem tem živčen. Njegova govorica in njegova resnica sta bili vedno laž. Z lažjo se je ohranjal tudi njegov režim, ki ga zdaj jemlje konec. Srečen sem, ker z odkritim pisanjem razkrivam udbovske laži in tako pomagam k zadnjim spremembam v Sloveniji.

Številni obiskovalci so mi na predstavitvi moje knjige v Ljubljani te zasluge priznali. Za moje delo mi čestitajo neznani ljudje. Prejemam čestitke za pogum, da sem svoja doživetja brez zadržkov in po resnici popisal. In popisal sem predvsem to, kar sem doživel in izkusil na lastni koži. Naj mi Ribičič, ki me razglaša za lažnivca, navede konkretne stvari.

Še enkrat bi rad poudaril, da je imel Ribičič pregled in nadzor nad vsemi taborišči po vojni v Sloveniji, v katerih so bile živali na boljšem kot

Na pohodu so pravica, resnica in solidarnost

Dolgo smo čakali in končno le dočakali začetek uvajanja pravic, resnice in solidarnosti, o čemer je pred mnogimi leti govoril takratni prvak opozicije g. Janez Janša. Sedaj se te vrednote počasi uzakonjajo z novelami k zakonu, ki jih predlaga minister za delo, družino in socialne zadeve g. Janez Drobnič. Mediji sicer delajo velik halo, vendar ima vlada večino slovenskega ljudstva na svoji strani. Po sedanjih novelah zakonov bodo žrtve revolucije dobile grobove, s tem da jim bo priznan napis “žrtvam revolucije”. Glasno bo torej izražena resnica, ki je bila zamočana šestdeset let, tako da bodo naši znananci vedeli, kaj se je godilo v takratni “svobodi”. Javni zavod RTV se bo spremenil v za vse ljudi prijazno medijsko družbo, ki jo bodo vodili ljudje iz vrst večine enako mislečih ljudi in tako ne bo več le enostranskega poročanja. Našo polpreteklo zgodovino je dr. Boris Mlakar napisal po resničnih dogodkih, kar lahko potrdimo mi, še živeči Slovenci, ki smo preživeli revolucijo.

S sedanjo novelo zakona bo rešen tudi problem razslojevanja ozi- »

» roma privilegijev. Vemo, da imajo vse evropske države težave v gospodarstvu; pestijo tudi nas, saj nekatere skupine ljudi prejemajo nerazumljivo visoke pokojnine, celo dvanajstkrat višje od drugih. Enako je pri invalidninah. Prav je torej, da se bo tudi tu začela uveljavljati solidarnost in da se bodo prejemki nekoliko popravili, da bodo lahko vsi državljani dostojneje živeli. Ne vem, kako je sploh mogoče, da prejema nekdo na mesec (brez davka) milijon tolarjev, drugi pa na primer le borih 60 ali 70 tisočakov. Upam, da bo sedanja vlada dejansko naredila red na tem področju in pomagala tistim, ki životarijo. Vzeti je treba tam, kjer je preveč, in dati tja, kjer je premalo.

Alojz Senekovič, Maribor

Odmevi na govor ob dnevu upora

Koliko srda in kakšne strahove je v nekaterih ljudeh prebudil naš predsednik vlade Janez Janša s svojim govorom na Mali gori pri Ribnici, in to samo zato, ker se je dostojno in na državniški ravni poklonil tigrovcem ter jih postavil v središče slovenskega odporništva. Naši domoljubi so si to zaslužili!

Stalni namestnik predsednika Socialnih demokratov Igor Lukšič je segel celo po dveh virih (Zgodovina Slovencev iz leta 1979 in Enciklopedija Slovenije 1999), ugotovil, da so bili tigrovci TERORISTI, in zanikal, da bi bili prvi uporniki proti fašizmu v Evropi. Kako žalostno za Slovence, da v svojih učbenikih še vedno beremo take zapise. Že zdavnaj bi jih morali nadomestiti z ustrežnejšimi. Danes je na voljo že dovolj gradiva o delo-

Tig rovodolne 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

vanju Tigra, ki nam pokaže drugačno sliko od zapisov v uradnih zgodovinskih knjigah.

Pravi teroristi na Primorskem so bili fašisti, kar so dokazali s svojim barbarskim raznarodovalnim početjem. Ustanavljali so zapore in taborišča za naše rodoljube, ustražovali naš narod, uničevali naš jezik in kulturo. Italijanska politika jih vse do danes ni obsodila in ni priznala, da so bili teroristi. Nobe ne podlage ni, da bi tigrovcem, ki so se takemu početju upirali, rekli teroristi. Tisti, ki ljubi svojo domovino, se bojuje proti genocidu svojega naroda in za domovino daruje svoje življenje, ne more biti nikoli zaznamovan kot terorist. To je njegova človeška pravica!

Enačiti delavske upore v Italiji pred letom 1922 z našim narodnim uporom proti genocidu je nedopustno, saj gre pri tem za dva različna pojma. Tigrovci so bili prvi uporniki proti fašizmu v Evropi in so vztrajali 25 let. Zato je trditev I. Lukšiča in enako mislečih žalitev in izrabljanje najčistejših domoljubnih čustev pogumnih primorskih fantov za politične zdrahe in pljuvanje po lastnem narodu. Gospod Lukšič je pozabil, da so bili prav tigrovci med prvimi, ki so dolga leta pripravljali Primorce za množični odpor proti okupatorju in dvigali narodno zavest v težkih časih fašizma. Dалеč od doma so organizirali udarne

prekomorske brigade. To so bila pogumna dejanja za slovenski narod!

Med organizatorji Tigra na Primorskem je bil tudi moj stric Drago Bajc iz Vipave, pesnik, novinar in borec za narodnostne pravice Slovencev pod fašizmom. Zaradi fašističnega preganjanja in zaporov je umrl leta 1928, star komaj 24 let. Nobenemu profesorju ali strankarskemu veljaku v Sloveniji ne dovoljujem, da bi ga danes, v samostojni Sloveniji, za katero se je bojeval, uvrščal med teroriste!

Glede na družinske izkušnje tigrovstva in partizanstva na Primorskem trdim, da je imel predsednik vlade Janez Janša prav, ko se je na Mali gori pri Ribnici posredno spomnil tudi mojega strica Draga Bajca, tigrovca, in njegovega brata Milana, komandanta Gregorčičevega bataljona in soborca v Vojkovi četi. Padel je leta 1943. Zato se predsedniku Janezu Janši zahvaljujem za njegov državniški poklon vsem slovenskim rodoljubom.

Magda Rodman, Vipava

Kdo manipulira z upokojenci?

Vlada in ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve z ministrom Janezom Drobničem skuša z novim predlogom pokojninskega zakona ustaviti padanje vrednosti pokojnin, ki ga je zagrešila prejšnja vla-

dajoča koalicija LDS in ZL leta 2000.

Najglasnejši nasprotniki tega so nekdanji privilegiranci. Počasi se razkriva vsa gniloba nekdanjega režima. Opozicija od rdečih sindikatov pod vodstvom večnih Semoličev in drugih dobro plačanih kvazidelavskih varuhov do gospodarske zbornice si je enotna: državni proračun se bo sesul zaradi nekaj milijard, ki naj bi jih dobili upokojenci. Zanimivo, da vsi ti rešitelji države nič ne omenjajo, zakaj imamo 60 let po vojni še vedno 44 tisoč borčevskih pokojnin. Prav tako ne omenjajo vseh drugih privilegirancev, ki niso ničesar prispevali v pokojninsko blagajno, prejemajo pa bajne pokojnine in invalidnine. Vlada in ministrstvo g. Drobniča sta vredna vsega spoštovanja, očistiti želita avgijev hlev. Predvsem je treba spremeniti vrednotenje pravih upokojencev, ki ne smejo biti socialna kategorija, temveč ekonomska. Dolga desetletja so vplačevali v pokojninsko blagajno v nasprotju s tistimi, ki jih tudi prištevajo med upokojence, saj prejemajo pokojnine, vendar niso nikoli vplačevali v omenjeno blagajno. Podpiram reorganizacijo zavoda. Glavno besedo mora imeti ustanovitelj, to je država. V nobenem primeru pa ne podpiram Vinka Gobca, ki še vedno želi vedriti in oblačiti, predvsem pa ni zastopnik upokojencev.

Enako dediščino so prejeli tudi sindikati in njihovi večni dobro plačani funkcionarji. Prva boleča kategorija so upokojenski privilegiji in njihova dednost. Vse to je skrajno nemoralno tudi z vidika enakosti državljanov pred zakonom. Druga anomalija so borci in njihovi privilegiji. Razumem, da sta vlada in minister pred težko nalogo, vendar si upokojenci končno želimo red na tem področju. Seda-

nje vpitje, kje bo vlada vzela denar, je smešno. Bo res nekaj milijard zamajalo državni proračun? Končno pa sedanja vlada le popravlja napake, ki jih je zagrešila prejšnja z zakonom leta 2000. Pokojnine bodo še zmeraj padale po 151. členu zakona, vendar ne tako kot doslej, saj je prejšnja vlada oškodovala upokojence za cele tri pokojnine. Tega jim ne bo nihče vrnil. Vsakršno govorjenje, da bi se sesul pokojninski sistem, pa je nesmisel, kajti tehnološki razvoj gre naprej. Sedanji upokojenci so delali za tiste, ki so bili pred njimi. Živeli smo slabše kot sedaj. Študentje se prevažajo z avtomobili, vsak otrok ima v rokah mobilnik, doma pa računalnik. Učinki dela bodo zmeraj večji, produktivnost se bo dvigovala, zato upokojenci ne smemo privoliti v razna podtikanja. Predvsem želijo spreti med seboj mlajšo in starejšo generacijo. Vlada je resno sprejela izziv in izpolnjuje svojo predvolilno obljubo. Komunisti in LDS so obljubljali 100 tisoč novih delovnih mest, tako so vedno zavajali ljudi, vendar državljani nismo toliko naivni, da bi verjeli kvazivaruham, ki skrbijo predvsem za svoj žep.

Alojz Dragoš, Ljubljana

SOS za slovenski film

Slovenskemu filmskemu skladu je z zakonom naložena skrb za domači film. Za stoletnico pa mu je namenil posebno nagrado. Želi odpraviti slovenski filmski festival, njegovo avtonomnost, in ga vključiti kot sekcijo na mednarodnem filmskem festivalu, imenovanem LIFFE. V množici tujih filmov, ki jih lahko vidimo tudi na drugih festivalih, naj bi se slovenski film dokončno utopil. Že lani so bili katastrofalni poskusi povezati dva festivala, posledica pa je bila popolna organizacijska burka brez primere. Poučeni z izkušnjami naj bi letos storili več za uveljavljanje slovenskega filma v razmerah, ki jih zasluži nacionalna filmska produkcija. Nasprotno pa so se na skladu odločili odvzeti slovenskim avtorjem njihov festival. Brez potrebnega

konzenza tistih, ki ustvarjajo naš film. Festival je imel svojo dušo in je bil res celovit v vsej svoji raznolikosti žanrov in uspešnosti. Bil je – in tak mora tudi ostati – zrcalo majhne kinematografije z velikim potencialom mladih, nadarjenih avtorjev. Tujina jim je že dala številna priznanja, le doma so bili velikokrat prezrti. Nalijmo si čistega vina in povejmo, da so bile nekatere akcije slovenskega filmskega sklada v mnogočem v nasprotju z vitalnimi interesi domačega filma. Favorizirajo se tuje koprodukcije, medtem ko status slovenskega filma kljub predlaganemu osnutku Društva slovenskih filmskih ustvarjalcev še vedno ni urejen. Pobude ustvarjalcev, še posebej ob našem slavnostnem prazniku, pogosto ostajajo brez odgovora. Vsi vemo, da z režiserjem film stoji ali pade, in vendar pri skladu ni prave volje za dialog z avtorji. Njegovo samovšečnost je treba odpraviti. Sem sodijo tudi nekatere prevelike pristojnosti direktorice, ker strokovni komisiji, ki ocenjuje prispele scenarije, dopušča tretjinsko odločanje, preostanek arbitraže pa zadrži zase z dvomljivimi kriteriji. Kljub velikemu prizadevanju ministra za ustvarjanje boljših razmer v kinematografiji se stanje ne izboljšuje. Lobiji, ki še vedno z očitnim podcenjevanjem gledajo na slovenski film in onemogočajo, da bi zaživel enakopravno z drugimi kulturnimi dejavnostmi, so premočni. Spoštovani, ob stoletnici slovenskega filma smo filmski ustvarjalci groženi nad odločitvijo Filmskega sklada RS, da odpravlja vsakoletni samostojni filmski festival. Delim mišljenje kolegov, da je javnost treba obvestiti, da najmlajši med umetnostmi na ta način preti njena neprepoznavnost. Želimo si učinkovito podporo javnosti, da nam pomaga ohraniti avtonomnost festivala, ne pa da ta postane zgolj marginalna sekcija LIFFE. Samo takojšnja intervencija uglednih medijev lahko ustavi premalo premišljeno dejanje slovenskega filmskega sklada.

Jože Pogačnik, Ljubljana

Prilagajanje nazorov

Čedalje pogostejše smo pričre prilagajanju nazorov trenutnim situacijam. To ni le pojav v naši domovini, temveč povsod po svetu, in ker se tako radi "strinjamo" s svetovno usmeritvijo, smo takoj zraven. Se zavedamo, koliko ljudem in narodom s takim sprejemanjem pomešanih pojmov delamo nepopravljivo krivico? Nekateri – ker se niso nikoli poglobili v resnične dogodke nedavne preteklosti – naivno nasedajo, drugi se tega zelo zavedajo, vendar iz povsem določenih razlogov o tem nočejo govoriti. Spodbodlo me je pismo dr. Mihaela Brejca, poslanca evropskega parlamenta SDS/EPP-ED, mojega poslanca torej, 5. maja v Demokraciji o okrogli mizi 'Zamolčana zgodovina'. V njem avtor pisma komentira omenjeno okroglo mizo, ki jo je organizirala skupina Združenje za Evropo narodov-UEN, na kateri so poslanci Poljske, Latvije, Litve in R. Predolin, član milanskega mestnega sveta, razpravljali o zločinih Sovjetske zveze, kot so Katynski gozd (4.500 pomorjenih poljskih oficirjev) in zločini v dolgih letih sovjetske okupacije v baltskih državah, kakor tudi o fojbah (te so trn v peti poslancev LDS v evropskem parlament), kjer so se družno izzivljali slovenski in italijanski komunisti. Pojasnilo avtorja omenjenega pisma, da na to okroglo mizo kljub povabilu nobena politična skupina ni poslala svojega predstavnika, je zame žalosten dokaz, kakšne poslance imajo evropske države v tej ugledni ustanovi, kar naj bi bil evropski parlament. Tam bi morali razpravljati o vsej pretekli, največkrat zlagani "zgodovini", pisani in vsiljeni s strani svetovnega komunizma, ki se na žalost tudi zaradi izraženega stališča evropskega poslanca Mihe Brejca še kar nadaljuje. Zahteva po vnovičnem preverjanju zgodovinskih dogodkov ni ne politikanstvo ne "revizionizem", ki je namerno označen v slabšalnem pomenu besede. Mnenje poslanca Mihe Brejca, da gre "na srečo" le za nekaj posameznikov, drugi se očitno zavedamo svoje vloge in odgovornosti do prihodnosti Evrope ter svoj čas in energijo namenjamo ključnim vprašanjem, je lahko samo njegovo mnenje. Menim, da se s takimi nazori Evropi ne obeta zeleni razmah prave demokracije. Je potem kaj čudnega, če na histeričen poziv predsednika DNS Grege Repovža & Co. prileti generalni sekretar Mednarodne zveze novinarjev (IFJ) Aidan White in slovenski vladi deli nauke o tem, kaj je svoboda tiska? Se je pred tem pozanimal o pravi svobodi tiska, ki je v Sloveniji tudi v 14 letih samostojne države večina novinarjev dnevnih časnikov še ni pokazala? Se je kaj pozanimal o poskusu umora slovenskega novinarja Mira Petka, ker je svobodo tiska vzel zares in se primer že toliko let tudi po volji ogroženega "svobodnega tiska" ne premakne z mrtve točke? Vsa čast in priznanje pa članku v Demokraciji št. 19 avtorja dr. Damjana Hanciča z naslovom Estonija in Litva na zatožni klopi slovenske levice. Omenjeni članek ni politikanstvo, temveč resničen opis polpretekle zgodovine, ki se je bo morala Evropa čim prej lotiti. Tudi Slovenija mora nujno doživeti vnovično presojo do sedaj enostransko napisane zgodovine, kakor je to storil premier Janez Janša. Odlomek opisa iz kočevskega brezna rešenega g. Kozine: "Brezno v Kočevskem rogu se iz vrha v globino vedno bolj širi. Gledam, kako iz odprtine nad menoj padajo moji nasledniki. Strel tam zgoraj in – plop – padec novega ustreljenca spodaj na gomažeči kup. Povsod pa kri ... Kri in možgani!"

Marija Vodišek

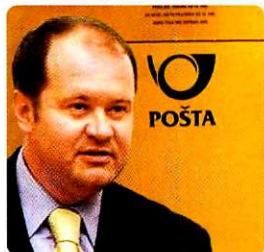
Zanj zakon ne velja

Predsednik državnega sveta Janez Sušnik se bo v slovensko parlamentarno zgodovino zagotovo vpisal kot človek, ki se je na svojem položaju najbolj oklepal privilegijev, čeprav mu ne pripadajo. Čeprav zakon o državnem svetu, ki je bil sprejet leta 1992, jasno določa, da je funkcija članov državnega sveta častna in da so ti pri svojem delu upravičeni samo do povračila potnih stroškov in nadomestila, s katerim se nadomesti izguba zaslužka, ki so jo utrpeli zaradi dela v državnem svetu, Sušnik še naprej vztraja, da mu plača pripada. Tako je pretekli teden predlog zakona, ki ga je na vlado poslal minister za javno upravo Gregor Virant (predlog izrecno določa, da funkcija predsednika državnega sveta ne sme biti profesionalna), pospremil z besedami, da je takšen predlog usmerjen proti demokraciji, saj naj bi pomenil postopno odpravljanje državnega sveta, s tem pa tudi enega izmed njenih pomembnih členov. Glede na takšne izjave res ni jasno, ali je Sušnik že tako star, da ne razume, za kaj v predlaganem popravku zakona v resnici gre, ali pa je to še ena njegova poteza, s katero želi razpravo s svoje nezakonite plače preusmeriti drugam.

Novi prvi poštar

Sredi aprila se je izteklo razpis za novega generalnega direktorja Pošte Slovenije, slab mesec pozneje pa so nadzorniki za novega generalnega direktorja imenovali Aleša Hauca, vodjo mariborske poslovne enote Banke Koper. Hauc je tudi član nadzornega sveta Zavarovalnice Triglav. Mariborsko enoto koprške banke je vodil dve leti, pred tem pa je bil vodja revizijske službe v Raiffeisen Krekovi banki. Hauca čaka zanimivo delo, saj v Pošti Slovenije ta čas potekajo revizije vseh pogodb in izplačil, končane pa naj bi bile v nekaj tednih. Hauc je na mestu generalnega direktorja zamenjal Alfonza Podgorelca, ki je Pošto Slovenije s krajšo prekinitevjo v letu 2000, ko ga je Bajukova vlada odstavila, eldeesova pa spet postavila, vodil od leta 1995.

Odstopljeni notar

Ministrstvo za pravosodje je pred kratim začelo postopke za razrešitev dveh notarjev, ki po mnenju ministrstva nista več vredna javnega zaupanja, kar zahteva zakon o notariatu. Za katera notarja gre, ministrstvo pretekli teden ni želelo povedati (neuradno naj bi šlo za mariborskega notarja Tomislava Ajdiča, vpletenega v zadevo Satex, in ljubljanskega notarja Borisa Lepšo, vpletenega v zadevo Orion). Lepša je pretekli teden v izjavi za javnost sam potrdil, da je od ministrstva prejel obvestilo o začetku postopka za razrešitev, kot glavni razlog zanjo pa je ministrstvo navedlo ugotovitve disciplinskega sodišča, ki je, kot je znano, nedavno temeljito pregledalo Lepševo delo in pri pregledu ugotovilo lažje kršitve zakonodaje (med drugim v zadevi Orion). Čeprav predlog po mnenju Lepše ni upravičen, je Lepša sklenil, da bo tako sebi kot ministrstvu olajšal delo in bo ministrstvu v kratkem poslal svojo nepreklicno izjavo o prenehanju opravljanja notarske službe. Lepo in dovolj samokritično. Upamo lahko le, da se na koncu podobno kot nekdanja voditeljica ljubljanskega tožilstva Slavica Sketelj ne bo razglasil za žrtev politične zarote. Slednje je namreč v zadnjem času nadvse moderno, in to predvsem pri tistih, ki ne delajo tako, kot bi morali.

Sanjska košarica

Končal se je drugi slovenski resničnostni šov z naslovom Sanjska ženska, pod katero se je v tej oddaji podpisala Mihaela-Miša Margan. 25-letna Mariborčanka je prav tako kot scenaristi oddaje verjetno pričakovala, da se bo "zgodba" drugače razpletla, kot se je.

Postavlja se vprašanje, s kakšnimi nameni je Marganova sploh prišla v oddajo. Za nastop naj bi namreč prejela več lepih in predvsem bogatih nagrad, tako da je vprašanje, ali je v tovrstno oddajo res prišla "iskat ljubezen". Kot kaže javno mnenje, s svojim obnašanjem in ravnanjem ni pustila prav lepega vtisa pri gledalcih, saj je za večino sporen njen način obnašanja do posameznih kandidatov. Skozi oddaje je kazalo, kot da se sistematično loteva očrtni posamezne kandidate. Tako si je med njimi pridobila veliko nasprotnikov, kar se je najlepše videlo v predzadnji, studijski oddaji, v kateri so nastopili vsi nastopajoči, ko jo je več kandidatov pošteno "napadlo". Na koncu je doživela hladno prho, kajti preden ji je uspelo zavrniti najmlajšega izmed vseh prijavljenih in hkrati finalist, ji je ta dal košarico in brez besed odšel. S tem je povedal več, kot bi lahko z besedami. Sanjska ženska je bila medijsko odmevna serija, vendar se za glavno igralko ni končala prav nič sanjsko.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

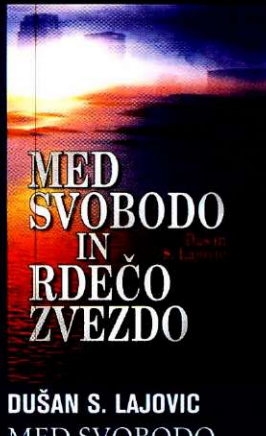
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

MILAN ZVER IN DRUGI PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti. 155 strani, 3.000 SIT

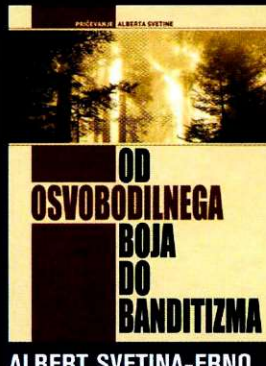
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

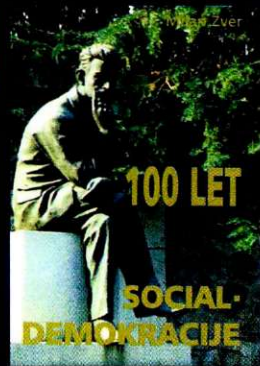
JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

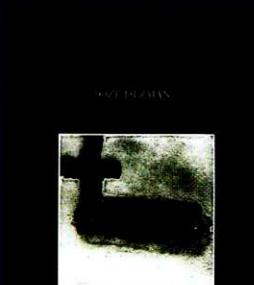
ALBERT SVETINA-ERNO OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. 367 strani, 6.700 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene mnogične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

MOČ PREŽIVETJA

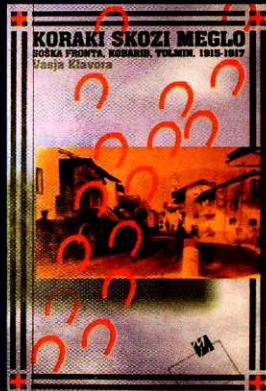
JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

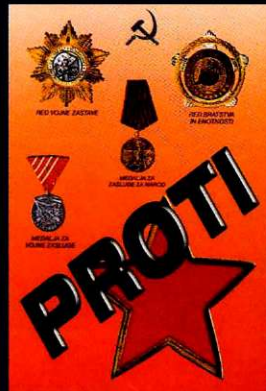
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razdelil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

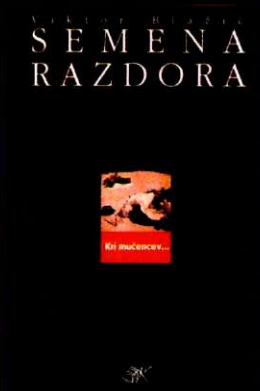
VASJA KLAVORA KORAKI SKOZI MEGLO

SOŠKA FRONTA, KOBARID, TOLMIN, 1915–1917. Avtor opisuje dogajanje na bojišču vse do preboja in zloma italijanske fronte pri Kobaridu in Tolminu. 335 strani, 6.460 SIT

IVE A. STANIČ PROTI

Nad sto avtorjev pojasnjuje in razkriva pravo podobo revolucije in protirevolucije na Slovenskem. Prispevke je zbral in uredil publicist Ive A. Stanič. 288 strani, 3.900 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugačnimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

